

Koko Nainen Jumalan kuva

– viikonloppuleiri tytöille itsetunnosta, ruumiillisuudesta,
tunteista ja kristittynä tyttönä elämisestä

Tuulia Konttinen ja
Anu Melkkala
Opinnäytetyö, syksy 2009
Diakonia-ammattikorkeakoulu,
Diak Etelä Kauniainen
Sosiaalialan koulutusohjelma
Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön
suuntautumisvaihtoehto
Sosionomi (AMK) + kirkon
nuorisotyönohjaajan virkakel-
poisuus

TIIVISTELMÄ

Konttinen, Tuulia & Melkkala, Anu. KokoNainen Jumalan kuva – viikonloppuleiri tytöille itsetunnosta, ruumiillisuudesta, tunteista ja kristittynä tyttönä elämisestä. Kauniainen, syksy 2009, 56 s., 5 liitettä.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Diak Etelä Kauniainen. Sosiaalialan koulutusohjelma, Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK) + kirkon nuorisotyöntekijän virkakelpoisuus.

Tämä opinnäytetyö on produktio, jonka päätavoite oli suunnitella ja toteuttaa leiri tytöille sekä koota leiristä materiaalipaketti, jonka avulla leirin voi toteuttaa eri seurakunnissa. Leirillä käsitellään itsetuntoa, ruumiillisuutta, tunteita ja kristittynä tyttönä elämistä. Leiri toteutettiin yhteistyössä Lahden Joutjärven seurakunnan ja Lohjan seurakunnan kanssa.

Työn teoreettisessa osassa käsitellään opinnäytetyön tavoitteita, nuoruuden kehityshaasteita, naiskuvaa median, yhteiskunnan ja kristillisyyden näkökulmasta sekä esitellään lyhyesti työelämäyhteydet. Työssä avataan myös kirkon kasvatuksen 2006–2009 painopistettä ja muita aiemmin ilmestyneitä aiheeseen liittyviä materiaaleja sekä työmuotoja. Työn painopiste on leirin suunnittelu- ja toteutusprosessin kuvaamisessa.

Opinnäytetyön toinen osa on varsinainen produktio, materiaalipaketti tyttöjen leirin järjestämiseen. Materiaali on täysin valmiiksi suunniteltu leiri ja se sisältää muun muassa aikataulun, aamu- ja iltahartaudet, työpajat ja niihin sisältyvät opetukset. Opetuksissa hyödynnetään toiminnallisia menetelmiä kuten valokuvausta, kollaasityöskentelyä ja vuorovaikutteista opetusta.

Prosessi alkoi syksyllä 2007, kun ajatusta tyttöjen leiristä alettiin työstää. Ideointia jatkettiin keväällä 2008, ja varsinainen sisällön suunnittelu tapahtui alkukevästä 2009. Ensimmäinen leiri toteutettiin huhtikuussa 2009 Lahdessa, Joutjärven seurakunnassa. Leirille osallistuneilta tytöiltä ja työntekijöiltä kerättiin palaute, jonka pohjalta leiriä kehitettiin. Toinen leiri järjestettiin lokakuussa 2009 Lohjan seurakunnassa. Toisen leirin jälkeen materiaalipaketti sai lopullisen muotonsa.

Produktion tavoite toteutui hyvin. Leiri suunniteltiin perusteellisesti ja toteutettiin kahdessa seurakunnassa. Materiaalipaketin avulla seurakuntien työntekijöiden on mahdollista toteuttaa leiri. Leireille osallistuneet tytöt olivat tyytyväisiä leirin antiin ja toivoivat lisää tytöille suunnattua toimintaa tulevaisuudessakin. Lopullinen materiaali vastasi tekijöiden tavoitteita.

Asiasanat: itsetunto, naiskuva, kristillinen tyttötyö, leirityö, toiminnalliset menetelmät, produktio

ABSTRACT

Konttinen, Tuulia and Melkkala, Anu

Completing God's Image – Weekend Camp for Girls about Self-esteem, Corporeality, Emotions and Life as a Christian Girl.

56 p., 5 appendices. Language: Finnish. Kauniainen, Autumn 2009.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Christian Youth Work. Degree: Bachelor of Social Services.

The aim of this study was to plan and implement a camp for girls. The purpose was to collect a material package that can be used in different congregations. The camp is about self-esteem, corporeality, emotions and life as a Christian girl. The camp was carried throughout in co-operation with the Lahti Joutjärvi Parish and the Lohja Parish.

The theoretical part of the thesis comprised the objectives of our study, youth's development challenges, women's image in the media, society and from a Christian point of view. In addition, we focused on the education plan of the church in 2006–2009 and other forms of work. However, the emphasis of our thesis was to represent the planning and implementation of the camp.

The other part of the study was the actual product, the material package on how to organize a girls' camp. The material is available for any girls' camp and it includes, for example, morning and evening devotion, workshops and teaching in the workshops. In teaching we utilized functional methods such as photography, collage work and discussion.

The first camp was held at the Lahti Joutjärvi Parish in April 2009. We collected feedback from the participants and employees on of the camp. The camp was further developed according to the feedback. The second camp was held at the Lohja Parish in October 2009. After the second camp, the material package took its final form.

All in all, the feedback was very positive. The participants and workers of the Joutjärvi and Lohja Parishes were satisfied with the camp, and they felt it was important and necessary. Therefore, the material achieved the aims and objectives set for it.

In conclusion, the material turned out to be useful for youth work among girls in churches and our own goals were also fulfilled.

Keywords: self-esteem, image of women, christian youth work, girls' camp, production

SISÄLTÖ

1 KAUNIS JA ARVOKAS JUMALAN LUOMUS.....	5
2 TYÖN LÄHTÖKOHTIA.....	7
2.1 Opinnäytetyömme tarkoitus ja tavoitteet.....	8
2.2 Aikaisemmat materiaalit aiheesta.....	9
3 NÄKÖKULMIA NUORUUTEEN.....	11
3.1 Nuoruus.....	11
3.2 Sukupuoli-identiteetti.....	12
3.3 Itsetunto.....	13
3.4 Uskonnollinen kehitys.....	14
4 RISTIRIITAINEN NAISKUVA.....	17
4.1 Median ja yhteiskunnan naiskuva.....	17
4.2 Kristillinen naiskuva.....	20
4.3 Ristiriitainen kasvuympäristö.....	22
5 TYÖELÄMÄYHTEYDET.....	24
5.1 Joutjärven seurakunta.....	24
5.2 Lohjan seurakunta.....	24
6 KOKONAINEN JUMALAN KUVA -TYTTÖLEIRI.....	26
6.1 Leirityön mahdollisuudet.....	26
6.2 Ideointia: omat ideat ja tyttöjen toiveiden kartoitusta.....	27
6.3 Opetusaiheiden ja -metodien valinta.....	28
6.3.1 Leirin kokonaisteema ja työpajojen aiheet.....	28
6.3.2 Työpajat.....	29
6.3.3 Palvelutori 1 & 2.....	35
6.3.4 Aamuhartaudet ja iltahartaudet.....	35
6.4 Toteutus Joutjärven seurakunnassa.....	36
6.5 Palaute.....	39
6.5.1 Eläytymismenetelmän käyttö palautteen keräämisessä.....	39
6.5.2 Kvalitatiivisten aineistojen analyysitapoja.....	40
6.5.3 Eläytymismenetelmällä kerätty palaute.....	40
6.5.4 Eläytymismenetelmän ongelmallisuus ja suullinen palaute.....	44
6.5.5 Palaute työntekijän näkökulmasta.....	45
6.5.6 Leirin muokkaaminen palautteen pohjalta.....	45
6.6 Toteutus Lohjalla.....	46
6.7 Palaute.....	48
6.7.1 Leiriläisiltä kerätty palaute.....	48
6.7.2 Palaute työntekijältä ja materiaalin muokkaaminen.....	50
7 LOPUKSI.....	51
8 KIITOLLISIN MIELIN.....	53
LÄHTEET.....	54
LIITE 1 Alkukyselylomake Joutjärven seurakunnan tytöille	
LIITE 2 Leirin mainos Joutjärven seurakuntaan	
LIITE 3 Leirin mainos Lohjan seurakuntaan	
LIITE 4 Leirikirje Lohjan seurakuntaan	
LIITE 5 KokoNainen Jumalan kuva -materiaalipaketti	

1 KAUNIS JA ARVOKAS JUMALAN LUOMUS

Kelpaanko tällaisena? Olenko tarpeeksi kaunis? Nämä ovat kysymyksiä, joita moni tyttö pohdiskelee mielessään. Vain hyvin harva on tyytyväinen itseensä. Se ei sinänsä ole mikään ihme, jos miettii millaisia kauneusihanteita yhteiskunta ja media ylläpitävät. Jumala haluaa tuoda Sanansa kautta armollisemman viestin keskelle tätä kipuilua. ”Koska olet arvokas minun silmissäni, koska olet kallis ja rakas, minä luovutan kansanheimoja sinun sijastasi, kansakuntia sinun henkesi hinnaksi.” (Jesajan kirja 43:4) Jumalan silmissä jokainen on kaunis, vaikka ei mahtuisi muotiliikkeissä myytäviin vaatteisiin, iho ei olisi yhtä sileä, kun kosteusvoidemainoksen mallilla tai harrastukset eivät olisi muiden ihailemia extreme-lajeja.

Tämä opinnäytetyö pyrkii vastaamaan tyttöjen kipuiluun kelpaamisen suhteen, tuomalla viestiä siitä millaisena Jumala jokaisen luomansa ihmisen näkee. Työn liitteenä on tuottamamme materiaali, joka kantaa nimeä KokoNainen Jumalan kuva – viikonloppuleiri tytöille itsetunnosta, ruumiillisuudesta, tunteista ja kristittyinä tyttönä elämisestä, samoin kuin koko opinnäytetyömmekin. Materiaali toimii välineenä rippikoulun jälkeisessä nuorisotyössä, tukien tyttöjen kasvua kokonaisvaltaisesti ja hyödyntäen leiriä työmuotona. Leiri toteutettiin opinnäytetyöprosessin aikana kahdessa työelämäyhteysseurakunnassa, Lahden Joutjärven seurakunnassa huhtikuussa 2009 ja Lohjan seurakunnassa saman vuoden lokakuussa.

Opinnäytetyön teoreettisessa osassa esitellään työn lähtökohtia ja perehdytään erilaisiin nuoruuden näkökulmiin sekä yhteiskunnan, median ja kristillisyyden naiskuviin. Teoreettisen osan loppupuoli koostuu prosessin kuvauksesta, joka sisältää muun muassa leirin sisällön suunnittelun, leirikuvaukset sekä leireiltä saadun palautteen ja niiden pohjalta leirin muokkaamisen. Teoreettista osaa ja liitettä on hyvä lukea rinnakkain. Tällöin prosessi avautuu kokonaisuutena ja syventää ymmärrystä liitteeseen valittujen työskentelymetodien valinnasta ja käsiteltävistä aiheista.

Materiaali koostuu leirin aikataulusta, tarvikelistasta, kuudesta työpajasta, kahdesta palvelutorista sekä aamu- ja iltahartauksista. Työpajoissa käsitellään itsetuntoa, ruumiillisuutta, tunteita ja kristittynä tyttönä elämistä toiminnallisia menetelmiä hyödyntäen. Käytettäviä menetelmiä ovat muun muassa valokuvaus, keskustelut sekä kollaasi- ja lehti-työskentelyt. Materiaali on rakennettu niin, että jokainen kristillistä nuorisotyötä tekevä nainen voi tarttua siihen ja järjestää sen avulla leirin tytöille.

2 TYÖN LÄHTÖKOHTIA

Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa on perinteisesti tehty paljon lapsi- ja nuorisotyötä. Vain tytöille tai pojille suunnattua toimintaa on vaihtelevasti, lähinnä varhaisnuorten ikäryhmässä. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lapsi- ja nuorisotyön missio, visio ja strategia 2010 puhuu lapsi- ja nuorisotyön kasvatuksellisesta luonteesta. Lapsi- ja nuorisotyön perusjuonne on kasvatusta, joka toteutuu kasteopetuksena, ikäkausikohtaisena työnä, ohjauksena ja huolenpitona sekä myös monenlaisena omaehtoisena, osallistavana, osallisuuden kokemuksia mahdollistavana toimintana. (Kirkkohallitus 2004, 5.) Me halusimme tulevana nuorisotyön ammattilaisina olla osaltamme opinnäytetyömme kautta mukana tässä arvokkaassa kasvatustyössä.

Koko opinnäytetyömme idea lähti liikkeelle omista havainnoistamme liittyen nuorten tyttöjen toimintaan seurakunnassa. Koimme, että nuorilla työtöillä olisi tarvetta saada jotain vain tytöille suunnattua toimintaa ja siksi päätimme alkaa suunnitella leiriä tytöille rippikoulun jälkeiseen nuorisotyöhön. Puhumme opinnäytetyössämme tytöistä emmekä nuorista naisista, sillä se tuntui pitkän mietinnän jälkeen luontevimmalta. Myös leireillemme osallistuneet 15–20-vuotiaat tytöt puhuivat itsestään tyttöinä eivätkä nuorina naisina.

Koska Jumala on luonut ihmisen omaksi kuvakseen, on jokainen ihminen ainutlaatuinen. Seurakunnan nuorisotyössä tulee kunnioittaa nuoren ainutlaatuisuutta ja ihmisarvoa. Kasvatuksella tulee vahvistaa nuorten itsetuntoa ja minäkuvaa ja ohjata heitä arvostamaan itseään sellaisena kuin ovat. (Kirkkohallitus 2004, 13.) Kirkon kasvatuksen painopisteenä vuosina 2006–2008 ja myös 2009 on ollut Jumalan silmissä kaunis: tytöt ja pojat. Painopisteen tarkoituksena on ollut antaa käytännön lapsi-, varhaisnuoriso- ja nuorisotyöhön työvälineitä ja ideoita. Jotta painopiste muuttuu eläväksi ja todeksi käytännössä, tarvitaan toimijoita paikallisseurakunnissa. (Jumalan silmissä kaunis i.a.) Me pääsimme kuin vahingossa tekemään todeksi tätä teemaa omalla leirillämme. Leirimme teema, KokoNainen Jumalan kuva, sopii täydellisesti tämä painopisteen eläväksi tekemiseen. Meille jäi vain epäselväksi se, tekeekö kukaan oikeasti seurakunnissa tästä tärkeästä painopisteestä käytäntöä, sillä esimerkiksi yhteistyöseurakuntamme eivät olleet

edes kuulleet koko asiasta yhtään mitään. Se vei vähän uskottavuutta noinkin hienolta kuulostavalta koko kirkon kasvatuksen painopisteeltä.

2.1 Opinnäytetyömme tarkoitus ja tavoitteet

Opinnäytetyömme on produktio, jonka päätavoite oli suunnitella ja toteuttaa tytöille leiri, jolla käsitellään naiseksi kasvamista ja kristittynä tyttönä elämistä, sekä koota leiristä materiaalipaketti, jonka avulla leirin voi toteuttaa eri seurakunnissa. Tämän päivän yhteiskunta luo kovia paineita nuorille naisille muun muassa ulkonäköön ja suoriutumiseen liittyen. Halusimme leirin kautta tuoda toisenlaisen näkökulman. Raamatun mukaan jokainen ihminen on Jumalan kuva ja arvokas sellaisena. Haluaisimme, että nuoret naiset oppisivat näkemään itsensä ja toisensa Raamatun näkökulmasta käsin. Mukana produktiossa olivat Lahden Joutjärven seurakunta ja Lohjan seurakunta.

Aihe opinnäytetyölle nousi omista havainnoistamme, ajatuksistamme ja pohdinnoistamme. Tytöille suunnattu toiminta on asia, jonka näemme tarpeellisena ja tärkeänä osana tämän hetken seurakunnan nuorisotyötä. Eri seurakuntien nuorisotyönohjaajat ovat viestittäneet samaa. Toivomme, että onnistuimme tekemään sellaisen materiaalin, jota voisimme joskus omassa työssämme käyttää. Alusta asti olemme toivoneet, että leiri ei jäisi vain kerran tai kaksi itsemme järjestämäksi, vaan sitä saisivat toteuttaa myös muut kristillistä nuorisotyötä tekevät. Produktiomme tuotteena syntyi materiaalipaketti, jonka avulla nuorisotyöntekijät voivat lähteä toteuttamaan viikonloppuleiriä tytöille rippikoulun jälkeisessä nuorisotyössä.

Toivoimme, että produktion kautta voisimme kasvaa ammatillisesti sekä oppia työn suunnittelusta ja toteuttamisesta. Odotimme saavamme runsaasti valmiuksia tehdä nuorisotyötä tietyn kohderyhmän parissa. Tavoitteena oli vahvistaa omaa ammatti-identiteettiämme naispuolisina nuorisotyönohjaajina ja tätä kautta oppia käyttämään omaa persoonaa työssämme. Tarkoituksena oli arvioida työmme tarpeellisuutta ja vaikuttavuutta tyttöjen keskuudessa.

2.2 Aikaisemmat materiaalit aiheesta

Kristillistä materiaalia seurakunnan tyttötyöhön on aikaisemmin ilmestynyt aika vähän. Tunnetuin niistä lienee Maria Sundblomin Helmijuttu – kirkon tyttökirja, joka ilmestyi tammikuussa 2006. Se houkuttelee tyttöjä perustamaan seurakuntaan 5–8 hengen tyttöryhmiä. Kutakin ryhmää ohjaa kaksi yli 18-vuotiasta nuorta naista. Ryhmissä käsitellään erityisesti kristittyinä naisena elämistä ja olemista tämän päivän kirkossamme, yhteiskunnassamme ja maailmassa harjoitusten ja keskustelujen avulla. Ryhmissä pyritään tyttöjen identiteetin vahvistamiseen vertaistuen avulla. (Nuorten keskus i.a.). Helmi-ryhmiä säännöllisesti järjestää ainakin Nuorten Naisten Kristillinen Yhdistys, NNKY, Helsingissä.

Diakonia-ammattikorkeakoulun Kauniaisten toimipaikan opiskelija Reetta Mäkelän opinnäytetyö vuodelta 2007 käsittelee myös osin samaa aihetta kuin meidänkin työme. Mäkelän työ, ”Kuka sä luulet olevas?” – Tyttöjen sukupuoli-identiteetin vahvistaminen seurakunnan nuorisotyössä, sisältää Raamattu- ja keskustelupiirin materiaalin kristittyjen tyttöjen sukupuoli-identiteetin vahvistamiseksi. Myös pojille suunnatusta Jätkis-leiristä on tehty opinnäytetyö Diakonia-ammattikorkeakoulun Kauniaisten toimipaikassa vuonna 2001. Jätkis-leiri on Mika Falkin ja Heikki Salon opinnäytetyöprojekti, jonka tavoitteena oli suunnitella ja toteuttaa Jätkis-leiri sekä tutkia ja kehittää jätkisleiri-toimintaa. Jätkis-leiri on saanut alkunsa Suomen evankelis-luterilaisen Kansanlähetyksen parissa, mutta löytänyt tiensä myös joihinkin paikallisseurakuntaan. Liekö toiminta osin hiipunut, sillä siitä ei enää löytynyt mitään tietoa Kansanlähetyksen internetsivuilta.

Sekulaaripuolelta löytyy ainakin yksi erittäin toimiva ja vähitellen Helsingistä myös muualle Suomeen levinnyt hanke tytöille. Tämä kumppanuushanke on Tyttöjen talo, jossa ovat mukana Settlementinuorten Liitto ry, Kalliolan Nuoret ry ja nuorisoasiankeskus. Talo on tarkoitettu 10–28-vuotiaille tytöille omaksi kohtaamispaikaksi ja se on avoin kaikille tytöille ja naisille. Tyttöjen talon perustehtävä on tyttöjen ja nuorten naisten kasvun ja identiteetin tukeminen. Tyttöjen talolla on muun muassa avoin kahvila, lukuisia harrastusryhmiä, erilaisia tapahtumia ja seksuaalineuvonta Pop in. Keskeisin toimintamuoto on kuitenkin tyttöryhmät. Aikuisten ohjaajien vetämissä luottamuksellisissa tyttöryhmissä on samanikäisiä tyttöjä tai nuoria naisia. Ryhmissä saa tukea itsetun-

temukseen ja itsetuntoon, omien tunteiden kuunteluun, kasvuun ja kehitykseen sekä yleensä omalle itselle. Talolla järjestetään myös teemaryhmiä, kuten esimerkiksi masentuneiden tyttöjen ryhmiä ja nuorten äitien ryhmiä. Tyttöjen taloja on Helsingin lisäksi myös Tampereella, Turussa ja Oulussa. (Nuorisoasiankeskus, 2009.)

Kosmetiikkamerkki Dove on myös lähtenyt haastamaan median luoman naiskuvan ja perustanut kansainvälisen Dove Self-Esteem Fund -kampanjan, joka tunnetaan Suomessa paremmin nimellä Aidon Kauneuden Puolesta. Kampanja lähti Suomessa liikkeelle varsinaisesti vuonna 2004 ja sitä on toteutettu eri tavoin. Dove on käyttänyt mainonnassaan tavallisia naisia, eikä manipuloi mainoskuvia millään tavalla. Sen lisäksi kampanja on Suomessa muun muassa järjestänyt erilaisia näyttelyjä ja kampanjan internetsivuilta, www.aidonkauneudenpuolesta.fi, löytyy paljon keskustelu- ja ryhmämateriaalia itsetunteemasta. Kampanjan avulla on pyritty ja pyritään muuttamaan tyttöjen ja naisten tapaa tulkita omaa kauneuttaan. Dove haluaa vapauttaa ihmisiä perinteisten kauneusihanteiden kahleista ja auttaa huonosta itsetunnosta kärsiviä tyttöjä. Kampanja toimii monissa muissakin maissa ja sen tavoite on saada naiset tuntemaan itsensä kauniiksi joka päivä. (Dove Self-Esteem Fund 2008.)

Produktiomme aihe on siis hyvin ajankohtainen ja ollut pinnalla jo muutaman vuoden. On ollut ilo huomata tätä työtä tehdessä, että monet muutkin ovat huolissaan kauneusihanteista, jota media suorastaan väkisin syöttää nuorten tyttöjen eteen. Edellä mainitsemamme Doven kampanja on esimerkki siitä, miten isotkin brändit voivat olla mukana tärkeässä asiassa ja viedä aidon kauneuden sanomaa ympäri maailman. Tyttöjen itsetunto-ongelmat eivät siis ole vain suomalaisten huoli, vaan samaan asiaan törmää muuallakin. Voisivatko Suomen esimerkit toimivista Tyttöjen taloista tai erilaisista tyttöryhmistä, olla yksi lääke tähän koko maailman kattavaan huoleen? Sitä ei voi tietää, mutta on hyvä, että asiaan on alettu kiinnittää huomiota. Pienistä teoista ja sanoista se muutos lähtee.

3 NÄKÖKULMIA NUORUUTEEN

3.1 Nuoruus

Nuoruus on silta lapsuudesta aikuisuuteen. Aikuistuminen muodostaakin yhteisen nimitäjän nuoren haasteille, joita ovat mm. seksuaalisuuden haltuun saaminen, yksilöllisen identiteetin vakiinnuttaminen, irtautuminen vanhempien vaikutuspiiristä ja aikuisen velvollisuuksien hyväksyminen. Nuori etsii vastausta kysymykseen ”Kuka minä olen?”. Kysymys vaivaa jo lapsia, mutta nuoren on saatava vastaus kysymykseensä. Yhteiskunnan hyväksymän vastauksen löytäminen voi olla tänään kiven takana. Monet tarvitsevatkin lisää aikaa, jotta voivat kokeilla erilaisia vaihtoehtoja ja löytää siten itsensä. (Vuorinen 2004, 199, 209.) KokoNainen Jumalan kuva -leiri antaa mahdollisuuden tytöille löytää vastauksia mielessä pyöriviin kysymyksiin ja oman identiteetin vakiinnuttamiseen. Leirillä käsiteltävien teemojen on tarkoitus herätellä nuoren ajatuksia itsestään ja saada hänet ymmärtämään, että hän kelpaa juuri sellaisena kuin on.

Nuoruus on aikuisuuden jälkeen pisin kehitysvaihe, joka kattaa suunnilleen ikävuodet 10–22. Jotkut katsovat nuoruuden ulottuvan 25. ikävuoteen asti, sillä aikuistuminen vaatii nykyään enemmän aikaa kuin nuorisokulttuurin syntyessä 1950-luvulla. Nuoruus muodostaa jokaisen kohdalla yhtenäisen jakson, vaikka nuorten kehitys onkin hyvin yksilöllistä. (Mt. 201.) Nuoruus voidaan jaotella varhaisnuoruuteen (11–14 ikävuotta), keskinuoruuteen (15–18) ja myöhäisnuoruuteen tai varhaisaikuisuuteen (19–25) (Nurmi 2000, 257).

Ikävuosina 15–18 nuori todella etsii itseään. Harrastukset, seurustelut, matkustelu, opiskelu, kesätyöt ja erilaiset kokeilut tarjoavat aineksia jäsentymässä olevalle identiteetille. Tunteiden skaala nuorella on suuri: välillä hänen onnellleen ei löydy rajoja, välillä hän on kuin maansa myynyt. Tilanne on kuitenkin vaativa, useimmilla nuorilla identiteetin saavuttaminen kestääkin varhaisaikuisuuteen. (Vuorinen 2004, 218.)

3.2 Sukupuoli-identiteetti

Terapeutti Pirkko Jaraston ja psykoterapeutti Nina Sinervon (1999, 16) mukaan identiteetillä tarkoitetaan suhteellisen pysyvää ja jatkuvaa oman yksilöllisyyden ja minuuden kokemistapaa. Identiteetti syntyy monesta osa-alueesta, johon kuuluu muun muassa fyysinen, sosiaalinen ja uskonnollinen identiteetti, sukupuoli-identiteetti, egoidentiteetti ja ammatti-identiteetti.

Sukupuoli-identiteettimme alkaa muodostua jo kolmen ensimmäisen ikävuoden aikana. Lapsi oivaltaa tällöin olevansa tiettyä sukupuolta. Tyttö tiedostaa ja tietää olevansa tyttö ja kehittyvänsä naiseksi. Sukupuoli-identiteetti ohjaa lasta omaksumaan kulttuurissaan vallitsevia sukupuolirooleja eli käsityksiä siitä, mitä tytöt ja naiset saavat tehdä. (Mt. 213–214.)

Perheterapeutti Saara Kinnusen (2001, 31) mukaan lapselle kokemus siitä, että hänet hyväksytään, on yksi lapsen sukupuoli-identiteetin peruskivistä. Tytön annetaan olla tyttö ja hänestä iloitaan juuri sen sukupuolen edustajana, joka hän on. Jaraston ja Sinervon (1999, 213–214) mielestä on tärkeää, että lapsi saa pienestä pitäen kannustavaa kohtelua sukupuolensa mukaan. Lapsen on rohkaisevaa kuulla äidin ja isän sanovan iloisesti ja hyväksyvästi: ”sinä olet minun tyttöni!”. Me haluamme välittää hyväksyvää viestiä leirillä niin, että jokainen tyttö saisi kuulla olevansa ihana ja ainutlaatuinen.

Lapsi samaistuu samaa sukupuolta olevaan vanhempaan sukupuoli-identiteetin muotoutuessa. Äiti on lapselle malli siitä, millainen on nainen ja miten hän toimii eri tilanteissa. Tyttö päättelee kuvasta, jonka äiti elämällään lapselle välittää, haluaako hän tulla naiseksi ja äidiksi. Vastakkaista sukupuolta olevan vanhemman lapsi tarvitsee peilikseen, selvittääkseen itselleen arvonsa oman sukupuolensa edustajana. (Kinnunen 2001, 36, 38.)

Tytöille ihmissuhteet ovat pienestä pitäen keskimäärin hieman tärkeämpiä kuin pojille. Luottamuksellinen suhde muiden ihmisten kanssa on tytöille tärkeä identiteetin vahvistaja. Naiselle identiteetin työstämisessä tärkeää onkin usein se, mitä nainen on suhteessa toisiin. Hänelle on merkityksellistä hyväksyvätkö muut hänet ja miten he suhtautuvat hänen valintoihinsa. (Jarasto & Sinervo 1999, 219–220.) Leirille haluamme luoda tyttö-

jen keskuuteen ilmapiiriin, jossa jokainen saa olla juuri sellainen kuin on ja hänet hyväksytään juuri sellaisena. On tärkeää, että tytöt oppisivat arvostamaan ja hyväksymään itsensä ja myös toiset sellaisena kuin kukin on, jokaisen hyvin ainutlaatuisena.

Oleellista on, ettei se, onko syntynyt mieheksi vai naiseksi, rajoita kasvua ja kehitystä. Saako kumpikin varttua omaksi itsekseen, sellaiseksi kuin on, ja elää mielekästä elämää? On tärkeää olla iloinen ja onnellinen itsestään naisena tai miehenä ja antaa arvo myös toiselle – naisena tai miehenä. (Mt. 215.) Me haluamme leirillämme välittää tyttö- ja naisena elämisen iloa. Olisi hienoa, että tytöt voisivat olla onnellisia itsestään naisena. Se, että on onnellinen juuri sellaisena kuin on, vaikuttaa paljon koko ihmisen elämään ja erityisesti itsetuntoon.

3.3 Itsetunto

Itsetunto on oman arvon ymmärtämistä ja kohtaamista sekä itsensä tuntemista ja hyväksymistä (Niemi 2008, 8). Psykologian professori Liisa Keltikangas-Järvisen (1994, 17–23) mukaan hyvä itsetunto on tunnetta, että olen hyvä. Se on itseluottamusta ja itsensä arvostamista, oman elämän näkemistä arvokkaana ja ainutkertaisena, kykyä arvostaa muita ihmisiä, itsenäisyyttä oman elämän ratkaisuissa ja riippumattomuutta muiden mielipiteistä sekä epäonnistumisten ja pettymysten sietämistä. Minäkuvalla taas tarkoitetaan käsitystä, joka jokaisella ihmisellä on itsestään (McDowell 2004, 16). Leirillä pohdimme itsetuntoa tyttöjen kanssa ja mietimme mihin hyvää itsetuntoa elämässä tarvitaan. Tytöt miettivät myös sitä, mitä he itse ajattelevat itsestään ja millainen itsetunto heillä on. Tarkoitus on, että leirillä olisi positiivinen vaikutus jokaisen tytön itsetuntoon.

Käsitykset murrosikäisen itsetunnosta ovat ristiriitaisia. Yleinen käsitys on, että murrosikäisen itsetunto on helposti haavoittuva ja itsevarmuudentunne ailahteleva. Kuitenkin suurin osa tutkimuksista osoittaa, että itsetunto on murrosiässä odotettua pysyvämpi, eivätkä suuret vaihtelut ole mikään itsestään selvä asia. Murrosikäisen itsetunnossa on kyllä vaihtelua, mutta niillä, joilla on lapsena hyvä itsetunto, on hyvä itsetunto myös läpi murrosiän. Murrosiän loppupuolella ja varhaisaikuisuudessa itsetuntoon vaikuttavat edelleen kaikki ne kokemukset, joita nuorella aikuisella on, mutta vanhempien ja muiden ihmisten suora vaikutus vähenee. (Keltikangas-Järvinen 1994, 33, 224.)

Tyttöjen ja poikien itsetunnossa ei ole osoitettu olevan määrällistä eroa, mutta kylläkin laadullista. Tyttöillä sosiaalisten suhteiden merkitys itsetunnon säilyy aikuisikään saakka. Murrosiässä tyttöjen ja poikien itsetunnon laadullinen erilaisuus korostuu entisestään. Tyttöjen minäkuva vaihtelee enemmän kuin pojilla ja myös tyttöjen itsetunto on ailahtelevampi. Tyytyväisyys omaan ulkonäköön on yhteydessä tyttöjen itsearvostukseen. (Mt. 67–68.)

Nykyään nuorilla ja erityisesti tytöillä on ihan liian paljon itsetunto-ongelmia täällä Suomessa ja maailmanlaajuisesti. Merkittäviä tekijöitä itsetunnon parantamisessa on monia. Kristillisen nuoriso- ja koulutyön kentällä pitkään työskennellyt Päivi Niemi (2008, 98, 126) on esitellyt viisi itsetunnon rakennuspalikkaa, jotka sopivat erityisen hyvin nuoren elämään, miksei vanhemmankin. Nämä rakennuspalikat vahvistavat elämäntahtoa, tarkoituksen löytymistä, identiteettiä, vapauden ja ilon tunnetta. Ne eivät maksa mitään ja ne voi valita itse etsiessään ja suuntautuessaan kohti hyvää elämää ja toipumista. Omilla valinnoillaan ihminen voi vaikuttaa loppuelämäänsä todella paljon. Palikoiden päälle on hyvä rakentaa itsetuntoa. Viisi rakennuspalikkaa ovat usko, hyvät ihmissuhteet, hyvät harrastukset, hyvä omatunto ja myönteinen palaute. Leirillä käymme läpi näitä itsetunnon rakennuspalikoita ja teemme myös konkreettisesti myönteisen palautteen harjoitteen, jossa jokainen sanoo toiselle jotakin myönteistä ja saa myös itse osakseen myönteistä palautetta.

3.4 Uskonnollinen kehitys

Oxfordin yliopiston sosiologian professori David Hay (2008, 43) on tutkinut pitkään lasten hengellisyyttä. Hänen mukaansa hengellisyys on ihmisessä yhtä luonnollinen asia kuin vaikka erilaiset ruumiinosat. Hay ei ole ensimmäinen, joka tällaisen näkemyksen esittää. Jo 1960-luvulla sosiologian professori Alister Hardy esitti, että ihminen on uskonnollinen luomus.

Nykyisessä materialistisessa ja kiireisessä ajassa monet nuoret kaipaavat jotakin henkistä, jotakin, joka antaisi elämälle suuntaa ja tarkoitusta. Vaikka nuoren maailmankuva ei olisi perustaltaan uskonnollinen, on uskonnollinen pohdinta silloinkin osa hänen maailmankuvansa muotoutumista. Uskonnollinen kehitys liittyy kokonaisvaltaisen persoonal-

lisuuden kehitykseen. Ei ole mitään tiettyä oikeaa kaavaa tai mallia, miten kehityksen tulisi kulkea. Se on vuorovaikutusta elämän kanssa. Persoonallisuuden ja uskonnollisen kasvun perusta on rakkauden kokemus ja varmuus siitä, että minusta huolehditaan, tapahtuipa mitä tahansa. (Jarasto & Sinervo 1999, 203–206.)

Varhaisimmissa ihmissuhteissaan lapsi saa kokemuksia, joiden valossa hän ymmärtää uskon käsitteitä. Näiden kokemusten ja elämysten lisäksi lapsi tarvitsee tietoa Jumalasta ja uskon perusasioista. Jo hyvin varhain lapsella voi olla hyvin syvällisiä pohdintoja esimerkiksi elämän tarkoituksesta. On tärkeää, että lapsi saa rakennusaineita ja vaihtoehtoja elämäkatsomukselleen, jotta hän voi aikanaan tehdä ratkaisunsa itse. Aikuisten näkemyksiä kuullessaan ja pohtiessaan lapselle muodostuu käsityksiä ja muistikuvia, jotka hän sitten omien kokemustensa ja elämystensä valossa värittää ja luo uudestaan omakseen. (Mt. 207.)

Uskonnollinen identiteetti eli tietoisuus siitä, mihin itse uskoo ja kuuluu, kehittyy nuorena. Lapsena se on ollut lähinnä luokittelua luterilaisen ja muiden kirkkokuntien välillä. Tärkeäksi muodostuu toiminta ja teot, esimerkiksi rukoilu ja kuinka aktiivisesti osallistuu seurakunnan toimintaan. Nuorella uskonnollinen identiteetti perustuu uskon sisältöön, joka on jokaisen oma henkilökohtainen käsitys siitä, miten juuri minä itse uskon. Tällainen kypsä uskonnollinen identiteetti edellyttää uskon sisältöön paneutumista, ja se avautuu monelle nuorelle kasvun ja kehityksen kautta. Pohdiskelun, kyselyn, epäilyn ja etsimisen kautta syntyy omakohtainen usko ja ajatus siitä, mitä sen arvot ja opit tarkoittavat juuri nyt minun elämässäni. (Mt. 207–208.)

Hengellisyys vaikuttaa koko elämään, mutta monissa maissa tämä näkökulma on kadotettu ja hengellisyydestä on tehty yksityisasiä (Hay 2008, 54). Suomessakin uskoa pidetään hyvin yksityisenä asiana eikä siitä puhuta paljon muille. Nuorilla on hyvin vähän mahdollisuuksia keskustella avoimesti ja rehellisesti elämästä ja uskosta. Usein aikuise-
na elämänkriisien taustalla ovatkin ilman vastausta jääneet kysymykset. (Jarasto & Sinervo 1999, 208.) Leirimme antaa nimenomaan mahdollisuuden keskustella avoimesti sekä pohtia elämän ja naiseuden eri osa-alueita kristillisestä näkökulmasta.

Uskonnollisessa käyttäytymisessä on havaittu joitain sukupuolieroja. Tyttöillä ja naisilla on enemmän uskonnollisia odotuksia ja he käyvät kaikissa ikäryhmissä useammin kir-

kossa kuin pojat ja miehet. (Räsänen 2008, 294.) Kuitenkin esimerkiksi Joutjärvellä järjestettiin pojille leiri samaan aikaan tyttöleirimme kanssa, ja osallistujia poikaleirillä oli kolminkertaisesti meidän tyttöleirimme verrattuna. Näin on ollut jo monena vuonna aikaisemminkin. Tähän varmasti vaikuttaa seurakunnan poikien tiivis yhteisöllisyys, sillä heitä on nuorten toiminnassa vähemmän kuin tyttöjä. Siksi pojat tuntevat paremmin toisensa ja viettävät mielellään keskenään paljon aikaa ja tekevät poikien juttuja. Tytöt ovatkin ehkä aktiivisempia nuortenilta -kävijöitä, pojat taas menevät mieluummin vain pojille tarkoitettuun toimintaan. Teologian tohtori Antti Räsänen (2008, 296) toisaalta selittää tyttöjen kovemman uskonnonharjoittamisen johtuvan länsimaiden rooli-dotusten luomasta sosiaalisesta paineesta. Naisia pidetään enemmän kirkossakävijöinä kuin miehiä.

4 RISTIRIITAINEN NAISKUVA

4.1 Median ja yhteiskunnan naiskuva

Yhteiskunnassamme vaikuttaa vahvasti feministinen näkökulma. Feministinen tutkimus lähtee siitä oletuksesta, että sosiaalipoliittiset järjestelmät ylläpitävät naisten ja miesten välisiä eroja. (Anttonen 1994, 203–204.) Historian professori Yvonne Hirdman (ks. Rantalaiho 1994, 10–11) puhuu sukupuolijärjestelmästä, jonka mukaan naiseus on aina erotettavissa selkeästi mieheydestä. Hirdmanin järjestelmän mukaan mieheys nähdään aina arvokkaampana kuin naiseus. Myös naistutkija Carole Pateman (ks. mt. 13–14) kritisoi sitä, että ainoastaan miehet nähdään yhteiskunnan täysivaltaisina jäseninä. Patemanin mukaan nainen ei ole suoraan yhteiskunnan jäsen, vaan ainoastaan miehen kautta. Naisten tasa-arvoistuminen rinnastetaan sukupuoliroolien samankaltaistamiseksi. Tämä tasa-arvoistuminen etenee koulutuksen ja ansiotyön kautta. (Anttonen 1994, 203–204, 223.)

Yhteiskunta ja kulttuuri sekä niihin liittyvät muutokset vaikuttavat monin tavoin nuorten kehitykseen, toimintaan, ajatteluun ja valintoihin. Nuorten kasvuympäristöön vaikuttavat monet sekä pidemmän että lyhyemmän aikavälin muutokset. Nuoret elävät vahvasti kansainvälisen nuorisokulttuurin vaikutuspiirissä. Nuorista on muodostunut merkittävä kohderyhmä kaupalliselle toiminnalle sitä mukaa kun yhteiskunnan varallisuus on kasvanut. Populaarikulttuuria ohjaavat yhtäältä ylikansalliset markkinat ja toisaalta nuorten omat kulttuurit, joista monet ilmiöt nousevat. (Nurmi, Ahonen, Lyytinen, Lyytinen, Pulkkinen & Ruoppila 2006, 156, 158.)

Suomalaisen nuoren elämään kuuluu vanhoja sosialisatioteemoja ja alati vaihtuvia trendejä. Nuoren elämä koostuu aikuistumiseen liittyvien siirtymien läpikäynnistä koulutuksineen, työelämän aloittamisesta ja parisuhteen perustamisesta. Nämä asiat ovat vahvasti läsnä nuorten ajattelussa ja jokapäiväisessä elämässä ja luovat pohjaa nuoren identiteetille. Toisaalta modernissa yhteiskunnassa haasteita nuorten aikuistumisen keskelle luovat esimerkiksi väestön ikärakenne ja elinkeinoelämän muutokset. (Mt. 158.) Opinnäytetyömme produktion kautta haluamme tukea tyttöjä aikuistumisvaiheessa kokonaisvaltaisesti. Yhtenä tärkeänä teemana leirillä on pohdinta siitä, millaisesta tulevai-

suudesta tytöt haaveilevat. Yhteiskunta luo tiettyjä edellytyksiä aikuistumisen suhteen, mutta haluamme tukea tyttöjä pitämään kiinni omista unelmistaan.

Sosiologian dosentti Sari Näre ja sosiaalipsykologian dosentti Atte Oksanen (2008, 259, 261–262) kertovat artikkelissaan siitä, miten lapset tulevat jo varhain tietoisiksi kulttuurin välittämien mallien ja oman arkitodellisuuden välisestä ristiriidasta. Se näkyy omaan ulkonäköön ja ruumiiseen liittyvänä tyytymättömyytenä. Kun mietitään, mistä tämä johtuu, ei voida sivuuttaa visuaalista kulttuuria kaupallisten ja ruumista välineellistävien arvojen välittäjänä. Oksasen tutkimuksessa on vertailtu suomalaisten, ruotsalaisten ja norjalaisten tyttöjen suhtautumista omaan ruumiiseensa. Tutkimuksesta käy ilmi, että suomalaiset tytöt ovat huomattavasti tyytymättömämpiä omaan ruumiiseensa kuin ruotsalaiset ja norjalaiset. Leirillämme perehdytään ruumiillisuuteen kokonaisuutena opetus-teenana. Pyrimme hahmottamaan tyttöjen omaa suhtautumista ruumiiseensa suhteessa realistiseen kuvaan siitä. Lisäksi pohdimme tyttöjen kanssa mainonnan ja lelujen vaikutusta siihen, miten näemme oman ruumiimme. Pyrimme työskentelyiden kautta tukemaan tyttöjen hyväksyvää suhtautumista omaan ruumiiseensa.

Uskontotieteen ja sosiologian dosentti Helena Helven (1992, 246–247) mukaan sosiaaliset suhteet synnyttävät tietoisuutta siitä, millaisia rooliodotuksia naisiin kohdistuu. Tätä tietoisuutta välittävät muun muassa vanhemmat, ystävät ja opettajat. Lisäksi oman sukupuolen edustajien, kuten äidin ja sisarten sijaiskokemukset välittävät tietoa naisen roolista ja olemuksesta. Suuri merkitys on myös joukkotiedotusvälineillä, joita erityisesti yli 13-vuotiaat tytöt seuraavat aktiivisesti. Tutkimuksen mukaan tytöt lukevat erilaisia kirjoja ja lehtiä sekä seuraavat erilaisia tv-ohjelmia ja kuuntelevat musiikkia enemmän kuin pojat.

Ei tarvitse kauan katsoa television kaupallisia kanavia tai lukea lähes mitä tahansa naistenlehteä, kun saa jo varsin kattavan kuvan median ylläpitämästä naisihanteesta. Tämän ihanteen nainen on laiha, mutta kuitenkin oikeista paikoista muodokas, hänellä on kaunis iho, sileät ja värjäytyt hiukset, paljastavat vaatteet sekä lähes poikkeuksetta kasvoiltaan viettelevä ilme. Leirillä perehdymme median luomaan naiskuvaan muun muassa tutkimalla erilaisissa lehdissä esiintyviä naisia. On tärkeää puhua siitä, että hyvin harva ihminen maailmassa näyttää lehtikuvien naisilta luonnostaan. Eikä näin tarvitse olla.

Sosiologi Lena Nären (2008, 349) mukaan mainonta voidaan käsittää sosiaalisena instituutiona, joka perustuu symboliselle vallalle tuottaa ajatuksia ja merkityksiä siitä, mitä aikamme yhteiskunnassa tarkoittaa olla ihminen. Tähän käsitykseen sisältyy esimerkiksi naiseus, mieheys, nuoruus ja vanhuus. Tällaisissa yksittäisissä mainoksissa on aina olemassa kulttuurisen väkivallan mahdollisuus, mikäli ne loukkaavat vastaanottajaa. Hyvin usein naiset kokevat mainonnan loukkaavana ja häiritsevänä. Tällaiselta mainonnalta ei voi välttyä, sitä näkee julkisissa tiloissa ja se tunkeutuu koteihin muun muassa television ja lehtien kautta. Lena Nären tekemän tutkimuksen mukaan tällainen mainonta on häirinnyt naisia vuosikausia. Naiset myös kokevat, ettei heidän kokemuksiaan oteta todesta. (Mt. 344–345.)

Näre puhuu visuaalisesta väkivallasta, jolla hän tarkoittaa sellaisia mainoksia, jotka loukkaavat katsojan arvoja, häiritsevät terveen minä-suhteen rakentumista tai loukkaavat tiettyä ihmisryhmää. Lisäksi tällaisiksi visuaalista väkivaltaa sisältäviksi kuvallisiksi representaatioiksi luetaan sellaiset tilanteet, joissa henkilö pakotetaan katsomaan vastenmielisiksi kokemiaan tapahtumia, esityksiä tai kuvia. Väkivaltaisuus mainonnassa voi olla myös rakenteellinen ominaisuus. Tämä tapahtuu silloin, kun jonkun tietyn ryhmän edustajat on suljettu järjestelmän ulkopuolelle. (Mt. 350–351.) Mainonta sortuu hyvin usein juuri tällaiseen rakenteelliseen väkivaltaan valitessaan mainoksiin vain tietyn ihmistyypin edustajia.

Median kautta nuorille muodostetaan tietty kuva kauneudesta, parisuhteesta ja siitä, millaisena ihminen tulee hyväksytyksi. Hyväksytyksi tulemiseen vaaditaan varsin paljon, jos katsotaan tv-sarjojen antamaa esimerkkiä. Tv-formaatti Unelmien poikamies laittaa naiset kilpailemaan yhden miehen huomiosta ja rakkaudesta. Naisten tulee miellyttää miestä kaikin mahdollisin keinoin ja yrittää olla viehättävämpi kuin kanssakilpailijat. Tv-sarjojen kautta moni nuori näkee malleja myös siitä, miten ihmiset vaihtavat kumppaniaan heti kun edellisen kanssa tulee ristiriitoja. Nuorten keskuudessa varsin suosittu tv-sarja Salatut elämät luo kuvaa, jonka mukaan on täysin hyväksyttävää esimerkiksi rakastua naapuriin ja aloittaa suhde tämän kanssa, huolimatta siitä, että molemmat saattavat olla naimisissa.

4.2 Kristillinen naiskuva

Ja Jumala loi ihmisen kuvakseen, Jumalan kuvaksi hän hänet loi, mieheksi ja naiseksi hän loi heidät. (1. Moos. 1:27)

Kristillinen ihmiskuva perustuu Raamattuun. Raamattu alkaa kertomuksella maailman luomisesta ja sitä myöten myös ihmisen luomisesta. Arkkipiispa Jukka Paarman mukaan ihmisellä erikoisasema maailmassa, koska Jumala on luonut ihmisen omaksi kuvakseen. Ihminen on luotu vuoropuheluun ja yhteyteen Luojansa kanssa. Hän on myös vastuullinen Jumalan edessä. Suhteesta Jumalaan löytyy elämän tarkoitus. Toinen ihmisen perussuhde on suhde toisiin ihmisiin, jota varten ihmisessä on tarve tulla rakastetuksi ja hyväksytyksi sekä rakastaa ja välittää muista. Kolmas suhde on ihmisen ja luonnon välinen. Ihmisen tehtäväksi annettiin viljellä ja varjella luomakuntaa. (Suomen evankelisluterilainen kirkko 2001.)

Ja Herra Jumala muovasi maan tomusta ihmisen ja puhalsi hänen sieraimiinsa elämän henkäyksen. Näin ihmisestä tuli elävä olento. - - - Herra Jumala sanoi: "Ei ole hyvä ihmisen olla yksinään. Minä teen hänelle kumppanin, joka sopii hänen avukseen." - - - Silloin Herra Jumala vaivutti ihmisen syvään uneen ja otti hänen nukkuessaan yhden hänen kylkiluustaan ja täytti kohdan lihalla. Herra Jumala teki tästä kylkiluusta naisen ja toi hänet miehen luo. Ja mies sanoi: — Tämä se on! Tämä on luo minun luustani ja liha minun lihastani. Naiseksi häntä sanottakoon: miehestä hänet on otettu. Siksi mies jättää isänsä ja äitinsä ja liittyy vaimoonsa, niin että he tulevat yhdeksi lihaksi. Ja he olivat molemmat alasti, mies ja hänen vaimonsa, eivätkä he tunteneet häpeää. (1. Moos. 2:7, 18, 21–25)

Jumala loi maailman kuudessa päivässä. Jokaisen päivän lopussa Jumala oli tyytyväinen luomistyöhönsä, kunnes kuudentena päivänä Jumala pysähtyi huomaamaan, ettei ihmisen ole hyvä elää yksin. Niin Jumala loi naisen miehen kylkiluusta. Hän loi naisen miehen avuksi, tämän vierelle. Se, että nainen on luotiin miehestä, valoi perustan sille, että nainen ja mies ovat riippuvaisia toisistaan, sillä he täydentävät toisiaan. Mies ei ole yksinään kokonainen, hän on sitä vasta yhdessä naisen kanssa. Jumalan silmissä nainen ja mies ovat tasa-arvoisia, mutta kuitenkin hyvin erilaisia, edustavathan he vastakkaisia sukupuolia. (Alajoki 2005, 34–36 & Janatuinen 2001, 12.)

Kristillisessä ihmiskuvassa erotetaan se, millaiseksi ihminen on luotu, ja millainen hän tänä päivänä todellisuudessa on. Tähän liittyy olennaisesti kertomus syntiinlankeemuk-

sesta. (Suomen evankelisluterilainen kirkko 2001.) Luomisen jälkeen tapahtunut syntiinlankeemus on sitä, mikä heijastuu tänä aikana yhteiskunnassamme. Paholainen houkutteli ensimmäiset ihmiset rikkomaan Jumalan käskyä ja tästä seurasi syntiinlankeemus. (1. Moos. 3.) Tämän myötä naiseus ja mieheys muuttuivat. Erityisen vahvasti tämä näkyy keskusteluissa, joiden kautta miestä ja naista yritetään samankaltaistaa. Ihmisten on vaikeaa nähdä samanarvoisuutta miehen ja naisen välillä, koska erilaisuutta ei haluta hyväksyä. Kuitenkin kristillisen ihmiskäsityksen mukaan eläminen tässä ajassa merkitsee miehenä ja naisena elämistä, tasa-arvoisina ja toisiaan täydentävinä. Se on asia, joka ei ole muuttunut syntiinlankeemuksen myötä. (Alajoki 2005, 37, 46.)

Raamattuopettaja Mailis Janatuinen mukaan Raamatun naiskuva sisältää viisi muotoa: nainen ihmisenä, miehelle sopivana kumppanina, äitinä, seurakunnan ja yhteiskunnan jäsenenä. Janatuinen nostaa esiin naisen tasa-arvon miehen kanssa. Länsimaissa tämä saattaa tuntua itsestään selvyydeltä, mutta se ei ole sitä läheskään kaikkialla maailmassa. Raamatun mukaan nainen ja mies ovat yhtä arvokkaita. Vaikka nainen ja mies luotiin samanarvoisiksi, he ovat kuitenkin erilaisia niin fyysisesti kuin psyykkisestikin. Nainen ja mies yhdessä muodostavat yksikön, yhden perheen ja Raamatun sanojen mukaan yhden lihan. Naisen yhtenä tehtävänä voi olla äitiys. Äitiyteen liittyvät elämän suurimmat ilot ja tuskat. Naisella on myös merkittävä rooli seurakunnassa. Hänen, kuten miehenkin, päätehtävä on julistaa evankeliumia. Myös yhteiskunnassa naisella on merkittävä rooli. Raamatun naisia ei koskaan alistettu, ja he olivat usein jopa varsin itsenäisiä vaikuttajia. (Suomen Raamattuopisto 2003.)

Kirkon kasvatuksen painopiste Jumalan silmissä kaunis: tytöt ja pojat, nostaa esiin kristillisen ihmiskäsityksen. Kirkko haluaa painottaa sitä, että olemme Jumalalle rakkaita ja hänelle kelpaamme sellaisina kuin olemme. Vaikka tätä ajatusta on vaikea uskoa tämän yhteiskunnan luomien kauneusihanteiden keskellä, se on totta. (Kirkkohallitus 2007, 18) Opinnäytetyömme produktin kautta haluamme olla tukemassa omalta osaltamme tätä tärkeää kasvatuksen painopistettä ja tuoda tyttöjen elämään näkökulman siitä, millaisena Jumala heidät näkee. Leirillä käsitellään erilaisten työskentelyiden kautta sitä, että Jumalan silmissä jokainen on kaunis.

4.3 Ristiriitainen kasvuympäristö

Mailis Janatuksen mukaan monen kulttuurin ongelma on ollut se, että nainen on mielletty vain lapsentekokoneeksi tai miehen leikkikaluksi. Meidän kulttuurimme on puolestaan ajautunut toiseen ääripäähän. Länsimaalainen nainen ei tahdo enää olla Jumalan kuva eikä tätä myöten myöskään miestä täydentävä vastakappale. Nainen haluaa olla samanlainen kuin mies, tai jopa enemmänkin kuin mies. (Suomen Raamattuopisto 2003.) Tyttöille luodaan kuvaa, jonka mukaan nainen ei saa olla heikko, vaan aina on pärjättävä. Tällaisessa yhteiskunnassa eläminen kasvattaa hyväksytyksi tulemisen paineita.

Tyttöjen kasvua tutkineet Sabine Cwejman ja Gunilla Fürst erittelevät asioita, jotka hallitsevat tyttöjen elämää. On olemassa ristiriita tasa-arvoa korostavan sukupuolineutraaliuden ja sukupuolierottelun välillä, äitiyden ja urakeskeisyyden välillä, sekä vaatimus sopeutua miehisiin toimintamalleihin, mutta kuitenkin samalla on oltava naisellinen. Tällainen ristiriitatilanne vaikuttaa tyttöjen identiteetin kehittymiseen. (Näre & Lähteenmaa 1992, 332.) Sari Näre (2004, 11, 22) mukaan naiset elävät jatkuvan paineen alla. Eletään ilmapiirissä, jossa sukupuolella ei tunnu olevan merkitystä. Käytännössä sillä kuitenkin on valtava merkitys, ovathan naiset ja miehet varsin erilaisia. Toisaalta kuitenkin halutaan ajaa täydellistä tasa-arvoa, jossa ei näy naisten ja miesten erilaisuus. 1990-luvun laman jälkeen muutos ja tehokkuus ovat muotoutuneet elämän uusiksi itseisarvoiksi. Näiden tilalta on joutunut väistymään ihmisarvo. Näre kysyykin, miten nainen voisi hektisen elämän keskellä pysähtyä miettimään omia arvojaan ja miten pitää niistä kiinni.

Näre esittämään kysymykseen haluamme omalta osaltamme olla vastaamassa produktiomme kautta. Naiseudesta ja mieheydestä kristillisiä kirjoja kirjoittaneet John ja Stasi Eldredge (2005, 130–131) nostavat esiin näkökulman, jonka mukaan olemme jo pitkään eläneet yhteiskunnan paineen alla, joka vaatii naiselta kauneutta ja täydellisyyttä. Heidän mielestään suuri osa tyttöjen ja naisten kokemasta häpeästä johtuu siitä, että olemme epäonnistuneet täyttämään tämän vaatimuksen. Kukaan ei pysty vastaamaan näihin vaatimuksiin, eikä se ole tarpeenkaan. Opinnäytetyömme produktioita kautta haluamme välittää tytöille sanomaa siitä, että he kelpaavat omina itsenään, vaikka yhteiskunta yrittääkin luoda paineita olla täydellisempi. On tärkeää tuoda rakastavan Jumalan armolli-

nen näkökulma tytöille, jotka kokevat valtavia paineita yhteiskunnan ja median luoman naisihanteen keskellä.

Myös kristillisellä kentällä on paljon ristiriitoja, joiden keskellä tyttöjen ei ole helppo ymmärtää, millainen naisen tulisi olla. On olemassa melko tiukka vastakkainasettelu naisnäkemyksissä, jotka molemmat määritellään Raamatun mukaan. Toinen näkemys myöntää naisen samanarvoisuuden ja samanaikaisen erilaisuuden suhteessa mieheen, kun toinen poimii Raamatusta vain ne kohdat, jotka sopivat omaan naisnäkemykseen. Tässä on kuitenkin päällimmäisenä kysymys Raamatun arvovallasta. Vaikka Raamattua tulee tulkita, on kuitenkin pidettävä kiinni siitä, että yhtenevä linja ja johdonmukaisuus säilyy koko Raamatun läpi. Ei voida poimia vain itseä miellyttäviä kohtia, vaan Raamattu on otettava kokonaisuutena. (Räsänen 1991, 115–116.)

Varsin ristiriitaista on myös se, että useiden naistenlehtien artikkeleissa puhutaan itsensä hyväksymisestä. Lehden seuraavalla sivulla poseeraakin jo nainen, jonka ulkonäkö on tarkkaan harkittu ja kuvaa vielä muokattu tietokoneella, jotta lopputulos miellyttää silmää ja mainostettava tuote varmasti myy. Media luo hyvin ulkonäkökeskeistä kuvaa naisihanteesta, jonka keskellä tytöt kokevat yhä enemmän riittämättömyyden tunteita. Produktimme kautta haluamme tyttöjen oppivan näkemään itsensä kauniina ja kelvollisina. Tämän tavoitteen saavuttamisessa auttaa se, että työelämäyhteytenä toimivat seurakunnat, jolloin kristillisen sanoman tuominen leirille on mahdollista. Juuri kristillisessä sanomassa näemme mahdollisuuden tukea tyttöjen kamppailua riittämättömyyden tunteiden kanssa.

5 TYÖELÄMÄYHTEYDET

5.1 Joutjärven seurakunta

Lahden Joutjärven seurakuntaan kuuluu noin 16 000 jäsentä (Lahden seurakuntayhtymä 2009). Joutjärven seurakuntaa voisi luonnehtia viidenteen herätysliikkeeseen kuuluvaksi herätyskristilliseksi seurakunnaksi. Tämä näkyy muun muassa vahvana yhteistyönä Suomen evankelisluterilaisen Kansanlähetyksen, Lähetysyhdistys Kylväjän sekä Opiskelija- ja koululaislähetyksen kanssa. Nuortentoimintaan osallistuu aktiivisesti noin 150 nuorta. (Nuorisotyön toimintakertomus 2008a.)

Produktimme kohderyhmä on nuoret naiset 15–18-vuotiaat, jotka osallistuvat seurakunnan nuortentoimintaan. Tytöille on järjestetty keväisin oma leiri, tyttisleiri, viisi kertaa. Tytöt kaipaavat myös vahvempaa keskinäistä toimintaa. Seurakunnassa pojat ovat aktiivisesti järjestäneet toimintaa muun muassa saunailtoja, urheiluturnauksia. Poikien keskinäinen yhdessä tekeminen on oma-aloitteista ja vahvaa. Pojille on myös järjestetty Jätkis-leiri useamman kerran. Tytöille on myös kokeiltu aloittaa esimerkiksi saunailtoja, mutta ne eivät saaneet suosiota niin, että niitä olisi ollut järkevä jatkaa. (Mt.)

5.2 Lohjan seurakunta

Lohjan seurakuntaan kuuluu hieman yli 30 000 jäsentä, joista noin 1 400 on ruotsinkielisiä (Lohjan seurakunta i.a.). Nuorisotyön tavoitteena on, että nuori oppisi tuntemaan Jumalan. Työntekijät haluavat panostaa yksilön kohtaamiseen, sielunhoitoon ja Jumalan sanan esillä pitämiseen. Seurakunta haluaa tarjota nuorelle turvallisen kasvupaikan, haastaa nuorta Raamatun tutkiskeluun sekä kantamaan vastuuta seurakunnassa. (Toiminta- ja taloussuunnitelma.) Viikkotoimintaan osallistuu vaihtelevat määrät nuoria eli noin 20–100 henkilöä useana iltana viikossa. Isokoulutukseen osallistuu vuosittain noin 200 nuorta, joista puolet pääsee isosiksi rippileireille. (Nuorisotyön toimintakertomus 2008b.)

Lohjan seurakunnan nuorisotyö haluaa panostaa myös toimintaan, jossa kohdataan tytöt ja pojat erikseen. Aiemmin seurakunnassa on järjestetty pojille omia leirejä. Syksyllä 2007 perustettiin tyttöjen ryhmä. Ryhmä toimi aluksi työntekijän vetämänä, mutta varsin pian tyttöjen itsensä vastaamana. Työskentelypohjana ryhmässä on käytetty Kohti Näkyä -materiaalia. (Nuorisotyön toimintakertomus 2008b.)

Keskustelu tyttöjen leirin järjestämisestä käynnistyi ensimmäisen kerran syksyllä 2007, kun Anu suoritti harjoitteluaan seurakunnassa. Tämän jälkeen ajatus unohtui hetkeksi, naispuolisen työntekijän jäädessä äitiyslomalle. Asiaan palattiin kuitenkin uudelleen vuoden kuluttua. Keväällä 2009 sovittiin leirin pitämisestä syksyllä.

6 KOKONAINEN JUMALAN KUVA -TYTTÖLEIRI

6.1 Leirityön mahdollisuudet

Suomalaisesta leirityöstä kirjan kirjoittanut Tapani Ketola (2002, 28, 44) näkee leirityön voimakkaan perinteen olevan kirkon nuorisotyön ansiota. Ketola nostaa kirjassaan esiin myös tietyille kohderyhmälle suunnattujen leirien merkityksen. Hänen mukaansa tytöt tarvitsevat tukea naiseuteensa ja haluavat tiettyssä iässä olla keskenään sekä tehdä asioita, jotka tukevat naiseksi kasvamista. Tämä tuki ajatustamme toteuttaa opinnäytetyö tyttöjen parissa.

Leiritoiminnan suosiota on Ketolan mukaan helppo selittää. Leiri toimii usein itsetunnon kohottajana uusien oivalluksien ja kokemusten kautta. Omien kykyjen ja vahvuuksien löytäminen on jokaiselle ihmiselle persoonaa vahvistava kokemus. Leirillä käytetään hyväksi ihmisen uteliaisuutta tukevia oppimistapoja. Lisäksi leirillä ihminen saa elämäänsä kaipaamaansa järjestystä kosketuksesta itseensä ja muihin ihmisiin. Hetimitään leiri voi tarjota voimakkaitakin elämyksiä. (Mt. 48, 51, 54.)

Sami Ritokoski (henkilökohtainen tiedonanto 1.6.2009) on myös nostanut esiin leirityön tuomia lukuisia mahdollisuuksia. Ritokosken mukaan leirityön vahvuuksia luovat turvallinen ympäristö sääntöineen, suunniteltu ohjelma ja toiminta, jonka kautta syntyy kokemuksia ja elämyksiä. Lisäksi hänen mielestään merkityksellisiä ovat asioiden pohdinta yhdessä ja yksin, itsenäistyminen, vastuun kantaminen ja itsensä löytäminen sekä erityisesti kirkon leireillä mahdollisuudet hiljentymiseen, keskusteluihin uskonasioista ja sielunhoitoon.

Halusimme hyödyntää Ketolan ja Ritokosken esiin tuomia lukuisia mahdollisuuksia ja toteuttaa opinnäytetyömme produktin viikonloppuleirin muodossa. Meillä molemmilla oli valtavasti hyviä kokemuksia seurakuntien leirityöstä niin leiriläisen kuin leirin vetäjänkin näkökulmasta. Koimme leirin antavan loistavan mahdollisuuden keskittyä intensiivisesti valittuun teemaan. Lisäksi pienryhmätoimintaa oli jo kokeiltu muun muassa NNKY:n Helmijuttu -työn kautta, joten halusimme kokeilla erilaista tapaa toteuttaa tyttötyötä.

6.2 Ideointia: omat ideat ja tyttöjen toiveiden kartoitusta

Projektiajattelu on hyvä malli leirin suunnittelulle. Projektitoiminta vaatii leirin ohjaajilta hieman enemmän työtä ja johdonmukaista suunnittelua, mutta se myös antaa onnistumisen kokemuksia ja mielekästä toimintaa. Hyvin toimiva projekti suunnitellaan yhdessä osallistujien kanssa. (Ketola 2002, 52.) Leiri oli meille alusta asti projekti, jonka toteutamme ja sillä on selkeä alku sekä loppu. Meillä oli jo varhaisessa vaiheessa paljon ideoita mielessä leirin toteuttamista varten. Halusimme kuitenkin ottaa myös kohde-ryhmän mukaan suunnitteluvaiheeseen ja päätimme toteuttaa kyselyn, jonka kautta saisimme selville millaiset aiheet tyttöjä kiinnostavat, miten he haluaisivat aiheita käsiteltävän ja mitä he ylipäätään odottavat leiriltä. Toteutimme kyselyn 9.8.2008 Joutjärven seurakunnan Megariparitapahtumassa, jossa oli osallistujina kesän rippikoululaisia ja isosia. Saimme tytöiltä vastauksia 23 kappaletta.

Vastauksien kautta tytöt toivat esiin monenlaisia toiveita opetusaiheiden suhteen. Osa vastauksista oli hyvinkin yksityiskohtaisia ja toiveita oli paljon, mutta vastauksia pystyi melko vaivattomasti ryhmittelemään teemoittain. Tyttöjen toiveena oli, että leirillä käsiteltäisiin naisena elämistä, ihmissuhdeasioita, Raamatun naisia, itsetuntoa, tulevaisuutta ja uskonelämää. Omat ajatuksemme olivat liittyneet pitkälti kristittynä naisena elämiseen ja itsensä arvostamiseen. Meidän oli helppo edetä leirin teeman suunnittelussa, koska omat ajatuksemme ja tyttöjen toiveet olivat samankaltaisia ja luontevasti yhdistettävissä.

Lähes kaikissa vastauksissa toivottiin monipuolisia työskentelytapoja ja erityisesti sitä, että kaikki saisivat osallistua. Tytöt odottivat, että asioita käsiteltäisiin paljon keskustelemalla ja perinteinen luento-opetus jäisi vähemmälle. Toiveet ryhmissä keskusteluista ja muistakin ryhmätyöskentelyistä esiintyivät useissa papereissa. Tytöt odottivat myös kuulevansa leirin vetäjien omakohtaisia kokemuksia elämästä, koska niiden kautta voi heidän mielestään oivaltaa paljon. Työskentely Raamatun pohjalta nousi myös toiveissa esiin.

Monissa vastauspapereissa toivottiin, että leirillä olisi avoin ilmapiiri ja aika leirillä voisi olla rentoa. Tytöt odottivat, että saisivat kokea yhteyttä toistensa kanssa ja viettää aikaa yhdessä. Toisaalta he toivovat myös henkilökohtaista aikaa hiljentyä Jumalan

edessä. Tytöt toivoivat leirin sisältävän sekä actionia että niin sanottuja tyttöjen juttuja. He toivoivat, että leirillä voisi oppia tuntemaan paremmin itseään, Jumalaa ja muita ihmisiä. Eräs tytöistä kirjoitti, että haluaisi tulla hyväksytyksi. Vastausten perusteella saimme vaikutelman, että tytöt todella odottivat leiriä ja itse leiriin kasautui tyttöjen puolelta myös valtavasti odotuksia.

6.3 Opetusaiheiden ja -metodien valinta

6.3.1 Leirin kokonaisteema ja työpajojen aiheet

Toiveiden ja odotusten keräämisen jälkeen aloitimme leirin kokonaisteeman suunnittelun. Halusimme kerätä yhteen opetusaiheita, jotka linkittyisivät toisiinsa. Emme halunneet pelkästään käsitellä mielenkiintoisia aiheita, vaan halusimme niiden olevan selkeä kokonaisuus. Koska olimme alusta asti halunneet tehdä jotakin, joka vastaisi median ja yhteiskunnan luomiin paineisiin, päätimme aloittaa siitä näkökulmasta, millaiseksi Jumala on ihmisen luonut ja millaisena Jumala haluaisi meidän näkevän itsemme.

Idea KokoNainen Jumalan kuva -nimestä leirille syntyi pian. Nimi sisälsi ajatuksen, jota halusimme välittää eteenpäin leirin kautta. Olemme kokonaisia Jumalan kuvia, emme ainoastaan osia Jumalan kuvasta. Toisinaan tätä on hyvin vaikea uskoa, koska yhteiskunta ja media viestittävät meille varsin erilaista ihmiskuvaa, tiettyyn muottiin sopivaa mallia. Halusimme, että tytöt saisivat leirillä kuulla ja ymmärtää, millaisena Jumala heidät näkee. Raamatun mukaan Jumala loi ihmisen, miehen ja naisen, omaksi kuvakseen ja näki, että tämä luomus oli hyvä (1. Moos. 1:26–27, 31).

Nainen on kokonaisuudessaan Jumalan kuva. Usein nainen määrittelee omaa ulkonäköään ja viehättävyyttään palautteen kautta. Halusimme leirin kautta välittää tytöille sitä viestiä, että heidän ei tarvitse määritellä itseään muiden palautteen kautta, vaan he itsessään ovat kauniita ja arvokkaita. Halusimme myös välittää sitä tietoa, että kaikki ihmiset ovat ikään kuin sokaistuneita yhteiskunnan ja median luoman naisihanteen vuoksi. Tästä syystä ihmisten on hyvin vaikea usein hyväksyä itseään tai muita.

Mietimme useampaan kertaan opetusten aiheita. Rakensimme mind mappeja ja mietimme, mitkä aiheet olisivat niitä kaikkein olennaisimpia leirimme kokonaisteeman ja leirin tavoitteiden kannalta. Päädyimme lopulta rakentamaan kuusi työpajaa, joista neljässä oli tietty opetusaihe. Näiden työpajojen opetusaiheiksi muotoutui itsetunto, ruumiillisuus, tunteet sekä kristittynä tyttönä eläminen. Mielestämme nämä teemat kattoivat suurelta osin sekä omat ideamme että tyttöjen toiveet. Ennen kaikkea koimme näiden opetusaiheiden vastaavan keskeisesti siihen, mitä haluaisimme leirin kautta välittää. Kaksi muuta työpajaa sisältävät valokuvaustyöskentelyä ja leirin yhteenvedon.

Helmikuun puolivälissä, opetusaiheiden valinnan jälkeen olimme yhteydessä Joutjärven seurakunnan nuorisotyönohjaaja Jari Koskiseen ja kerroimme hänelle suunnitelmistamme. Hän piti aihevalintoja onnistuneina sekä Joutjärven seurakunnan nuorten kevät-ohjelmaa tukevin. Koskinen oli aloittanut muutama viikko aiemmin nuortenilloissa opetussarjan, joka käsitteli ihmisen kolmea suhdetta; Jumalaan, toiseen ihmiseen ja itseeseen. Hän oli käynyt siihen mennessä läpi ihmisen jumalasuhtetta ja siirtyy pian käsittelemään suhdetta toisiin ihmisiin. Hän oli ajatellut, että huhtikuussa järjestettävillä tyttöjen ja poikien leireillä opetusteemat voisivat painottua ihmisen minuuteen ja itsetuntoon. Olimme varsin tyytyväisiä, että keskustelematta asiasta aiemmin Koskisen kanssa, olimme valinneet sopivat aiheet.

6.3.2 Työpajat

Halusimme käyttää mahdollisimman monipuolisia työskentelytapoja leirillä, koska käytännönläheinen tekeminen ja itse kokeileminen ovat innostavin tapa oppia sekä kasvatustieteellisten tutkimusten näkökulmasta että omien kokemustemme perusteella (Ketola 2002, 54). Toiminnallisten menetelmien kautta tapahtuva oppiminen on kokeilua, tekemistä ja osallistumista. Toiminta itsessään ei ole tavoite, mutta sen avulla tapahtuva oppiminen on. Konkreettisen toiminnallisuuden kautta teoria avautuu eläväksi todellisuudeksi (Räsänen 2008, 299.) Myös Joutjärven seurakunnan tytöt olivat esittäneet toiveita, että perinteinen luentomainen opetus jäisi mahdollisimman vähäiseksi ja leirillä käytettäisiin vaihtoehtoisia ja toiminnallisia työskentelytapoja.

Sovimme, että jokaisessa työpajassa olisi päävetäjä, joka johdattaisi työskentelyä. Koimme, että tällainen jako selkeyttää työpajojen ohjaamista. Lisäksi se helpottaisi leirin vetämistä, kun ohjaajilla olisi selkeät vastuualueet ja jokainen voisi keskittyä omien vastuualueidensa valmisteluun. Lisäksi tällainen vuoroittainen työpajojen vetämisvastuu antaisi aina muille ohjaajille mahdollisuuden siirtyä hetkeksi osallistujan rooliin. Tämän koimme antavan myös lisää voimavaroja leirin vetämiseen.

Työpaja 1

Ensimmäisen työpajan aihe on itsetunto. Työskentely alkaa lyhyellä johdannolla, jossa vetäjä kertoo siitä miten itsetunto ja minäkuva muodostuvat ja millaiset asiat niihin vaikuttavat. Hiljalleen tilanteen vetäjä alkaa ottaa tyttöjä mukaan keskustelemaan siitä, mihin hyvää itsetuntoa tarvitaan. Ketolan (2002, 53) mukaan on tärkeää miettiä etukäteen, antaako leiri tilaa aidolle keskustelulle. Hänen mielestään hyviä tuloksia haettaessa on mahdollistettava avoin keskustelu. Tämä mahdollistaa asioiden rehellisen käsittelyn. Keskustelun kautta tytöt saattavat sisäistää hyvän itsetunnon tarpeellisuuden ja haluavat ehkä itsekin tavoitella parempaa itsetuntoa.

Keskustelun jälkeen tytöt siirtyvät pareihin tai pieniin ryhmiin raamattutyöskentelyä varten. Tässä tilanteessa tytöt saavat keskenään tutkia valmiiksi etsittyjen raamatunjakoiden kautta, mitä ne kertovat heille Jumalasta, heistä itsestään ja Jumalan suhtautumisesta heihin. Keskustelut jäävät pariin tai ryhmien sisäisiksi, niitä ei pureta yhdessä. Työpajan vetäjä voi kuitenkin halutessaan päättää työskentelyn kertomalla tiivistetysti, mitä Jumala Raamatun mukaan ajattelee ihmisestä.

KUVA 1: Leiritunnelmaa

Tässä vaiheessa ensimmäistä työpajaa tytöille on luultavasti jo herännyt paljonkin ajatuksia siitä, että heidän oma itsetuntonsa ei välttämättä ole kovin hyvä. Asia voi olla muodostunut hyvinkin kipeäksi noustessaan pintaan työskentelyiden kautta. Niinpä on hyvä, että vetäjä kertoo, ettei tilanteen tarvitse jäädä sellaiseksi, vaan voimme vaikuttaa itsetuntoomme. Tässä työskentelyssä vetäjä esittelee Päivi Niemen julkaisemat itsetunnon rakennuspalikat, joiden avulla jokainen voi parantaa itsetuntoaan. Viimeisessä kohdassa itsetunnon rakennuspalikoissa esiintyy positiivisen palautteen saamisen merkitys. Niinpä tästä on luontevaa siirtyä positiivisen palautteen antamiseen ja saamiseen. Jokainen saa yhden leirillä olevan nimen paperilapulla ja tälle henkilölle hänen tulee antaa aitoa positiivista palautetta illan aikana. Näin jokainen saa sekä antaa että vastaanottaa palautetta, joka rakentaa itsetuntoa.

Työpaja 2

Toisen työpajan opetusaihe on ruumiillisuus. Työskentely alkaa ryhmäkeskusteluilla. Jokainen ryhmä saa yhden aikakausilehden tarkasteltavakseen. Sen pohjalta he keskustelevat muun muassa siitä, mitä lehdet viestittävät pukeutumisesta, kauneudesta ja naisuudesta. Ryhmäkeskusteluiden jälkeen keskustellaan aiheesta ja heränneistä ajatuksista koko ryhmän kanssa. Tämän jälkeen työpajan vetäjä johdattelee keskustelun Barbie-nuken vaikutuksesta tyttöjen ajatuksiin kauneudesta ja ulkonäöstä.

Työpajan viimeisenä tehtävänä jokainen piirtää paperille oman kehonsa ääriviivat, sellaisena kuin itsensä näkee reaali-koossa. Piirtämisen jälkeen tytöt muodostavat pareja, joissa he vuorotellen asettuvat piirustuksensa päälle makaamaan, jolloin pari piirtää oikeat ääriviivat. Piirtämisen jälkeen parit vaihtavat ajatuksia ja tarvittaessa ajatuksia työskentelystä voidaan jakaa myös koko ryhmän kesken. Tässä vaaditaan kuitenkin työpajan vetäjältä herkkyttä seurata tilannetta ja aistia, ovatko tytöt valmiita jakamaan ajatuksiaan yleisesti.

KUVA 2: Piirtämässä oikeita ääri viivoja

Työpaja 3

Yhdeksi työskentelymetodiksi leirille valitsimme valokuvaamisen. Olimme ajatelleet hyödyntää kolmannen työpajan työskentelyssä voimauttavan valokuvan metodia. Voimauttava valokuva tuli suomalaisille tutuksi 2000-luvun alkuvuosina valokuvaaja, taide- ja sosiaalikasvattaja Miina Savolaisen Maailman ihanin tyttö -projektin myötä. Savolainen toteutti pitkäjäksoisen valokuvaushankkeen lastenkodissa asuvien tyttöjen parissa. Ideana tyttöjen valokuvaamisessa oli dokumentoida heidän kasvuun ja opettaa heitä katsomaan itseään lempeämmin. Voimauttava valokuva on terapeuttisesti suuntautunut sosiaalipedagoginen menetelmä. Sen avulla valokuvaa käytetään yksilöiden ja erilaisten ryhmien voimautumisprosessin aikaansaajana. (Voimauttava valokuva i.a.)

Voimauttava valokuvaus -työskentelyä ei suositella käytettäväksi ilman asian mukaista koulutusta. Yritimme saada ohjausta voimauttavan valokuvan käyttöön ennen leirin alkua. Otimme sähköpostitse yhteyttä kahteen eri henkilöön, jotka molemmat käyttävät työssään voimauttavaa valokuvaamista. Kumpikaan heistä ei vastannut yhteydenottoihimme. Pehdyimme itsenäisesti työskentelyn ideaan ja muokkasimme siitä leirillemme sopivan työskentelytavan. Leirillä ei siis käytetä voimauttavaa valokuvausta työskentelymetodinä, mutta poimimme siitä idean valokuvaukseen leirin yhdeksi työskentelytavaksi.

Tytöt saavat toteuttaa valokuvauksen pareittain yhteisen ohjeistuksen jälkeen. Ohjeistamisessa merkittävää on saada tytöt miettimään, miten he haluavat tulla nähdyksi ja kuvatuksi. Tärkeää on myös kertoa, että kuvan ottaja toimii ainoastaan valokuvan ottajana eikä neuvo kuvattavaa, antaa korkeintaan positiivista palautetta. Jokainen tyttö saa valita itselleen merkityksellisimmän kuvan ja se näytetään myöhemmin muille. Muille kuvan näyttäminen vaatii rohkeutta, mutta uskoimme alusta asti, että leirin vetäjän antaessa positiivista palautetta ensimmäisestä kuvasta, lähtevät leiriläiset mukaan palautteen antoon ja näkevät toistensa kuvissa paljon kauneutta. Tätä kautta jokainen saa itsetuntoa rakentavaa positiivista palautetta.

KUVA 3: Valokuvaamassa

Työpaja 4

Neljännän työpajan aihe on tunteet. Työskentely aloitetaan tunteiden sanoittamisella tunnekorttien avulla. Lattialle laitetaan kortteja, joissa on lueteltuna erilaisia tunteita. Jokainen tyttö ottaa 3–5 korttia, jotka kuvaavat senhetkisen elämäntilanteen tunteita. Kukin kertoo vuorollaan näistä tunteista ja elämäntilanteestaan sen verran kuin itse haluaa. Tämän jälkeen tytöt muodostavat pienet ryhmät, joista jokainen saa yhden tunteen käsiteltäväkseen. Tytöt saavat aluksi keskustella tunteesta apukysymyksiensä kautta ja sen jälkeen kertovat ajatuksensa muulle ryhmälle. Keskustelua tunteista voidaan tarvittaessa jatkaa yhteisesti. Viimeisenä työpajan vetäjä pitää lyhyen tiivistelmän aiheesta, hyödyntäen keskustelumahdollisuuksia.

Työpaja 5

Työpajassa käsitellään kristittyinä tyttöinä elämistä. Viides työpaja aloitetaan sillä, että jokainen piirtää oman elämänkaarensa syntymästä tähän päivään asti ja merkitsee myös asioita, joita oma elämä on sisältänyt eri aikoina. Tämä herättää miettimään, mitkä asiat ovat olleet merkityksellisiä elämässä. Piirtämisen jälkeen työpajan vetäjä johdattelee keskustelun johdatukseen, kristittyinä elämiseen ja kutsumukseen. Keskustelua voi syntyä runsaasti, koska aihe on olennainen osa jokaisen elämää ja suuntaa tyttöjen katseita tulevaisuutta kohti. Työpajan viimeisessä työskentelyssä jokainen rakentaa oman kollaasin leikaten lehdistä kuvia ja liimaten niitä paperille. Ajatuksena on koota kollaasi unelmista, millaista haluaisi oman elämän olevan viiden vuoden kuluttua.

KUVA 4: Kollaasia tekemässä

KUVA 5: Valmiita kollaaseja

Työpaja 6

Viimeinen työpaja toimii koko leirin viimeisenä tilanteena. Työpajassa katsotaan tyttöjen kolmannessa työpajassa ottamat valokuvat ja niistä annetaan positiivista palautetta. Tämän jälkeen kerätään palaute tytöiltä. Lopuksi työntekijä tiivistää koko viikonlopun muistuttamalla tyttöjä siitä, että he ovat kauniita Jumalan luomuksia.

Työpajat 1, 2, 4 ja 5 päättyvät samalla tavalla henkilökohtaiseen hiljentymiseen ja rukoukseen. Tytöt saavat paperin, johon voi kirjoittaa opetuskokonaisuuden herättämiä aja-

tuksia ja rukouksia Jumalalle. Apuna pohdinnassa voi käyttää etukäteen suunniteltuja kysymyksiä. Kun kokee olevansa valmis, voi paperin viedä ristin juurelle alttarille, joka on rakennettu leirin alussa ja puretaan vasta leirin päätyttyä. Viimeinen työpaja päätetään yhteiseen rukoukseen, kantamalla myös ristin juurelle viedyt paperilaput rukouksessa Jumalalle.

6.3.3 Palvelutori 1 & 2

Palvelutorin nimellä kulkeva osio leirissä pitää sisällään hemmottelua ja toisten palvelua. Palvelutori jaettiin kahteen osaan. Ensimmäisessä osassa on saunomista ja tässä yhteydessä kasvojen kuorintaa ja kasvonaamioita. Palvelutorin toinen osa sisältää hierontaa, hiusten letitystä, käsihoitoja ja kaikkea muuta, mitä leiriläiset vain keksivät voivansa tehdä palvellakseen toisiaan. Tässä tilanteessa huomioiduksi tulee sekä jokaisen leiriläisen mahdollisuus olla hemmottelun kohteena että sen tarjoajana. Hemmotteluhoidojen jälkeen siirrytään katsomaan leirin teemaan liittyvää elokuvaa pienen tarjoilun kera.

6.3.4 Aamuhartaudet ja iltahartaudet

Aamuhartaudet päätimme muodostaa henkilökohtaisiksi hiljentymisiksi Raamatun äärellä. Totesimme, että ihmisillä on aivan liian vähän aikaa pysähtyä, joten halusimme tarjota tähän mahdollisuuden. Meillä oli hyviä kokemuksia Mailis Janatuisen Ilosanomapiirimateriaalista ja päätimme hyödyntää materiaalia, joka löytyi internetistä ja jonka käyttöön saimme luvan Janatuiselta. Valitsimme muutaman Raamatun naisia käsittelevän tekstin ja niihin kuuluvat ilosanomapiirin kysymykset. Muokkasimme muutaman kysymyksen lisäksi koskettamaan vielä vahvemmin kohderyhmäämme. Aikaa henkilökohtaiseen hiljentymiseen varattiin 30 minuuttia.

Iltahartaudet sidoinme vahvasti päivien teemoihin. Ensimmäisen illan hartaudeksi muotoutui leirin vetäjän omakohtainen kertomus siitä, miten itsetuntoasiat ovat näkyneet hänen elämässään ja mitä hän on oivaltanut Jumalan rakkaudesta itseään kohtaan. Tällainen henkilökohtaisen elämän jakaminen ei aina ole helppoa, mutta antaa kuulijoille

varsin paljon. Kuulijat ymmärtävät, että kerrottu ei ole vain teoriaa vaan todellista elämää.

Toisen illan iltahartautena halusimme käyttää useampaan kertaan kuulemaamme ja lukeamaamme Jumalan rakkauskirjettä. Se on koottu Raamatun jakeista, jotka puhuvat siitä, mitä Jumala meistä ajattelee. Muokkasimme kirjettä kuitenkin hiukan lyhyemmäksi alkuperäisestä versiosta, koska illan ohjelma oli jo valmiiksi melko pitkä. Kirjeen lukemisen jälkeen jokaiselle leiriläiselle annettiin mahdollisuus henkilökohtaiseen esirukoukseen leirin vetäjien toimesta. Leirin aikana heränneet ajatukset ja tunteet saattavat olla hyvinkin kipeitä, joten halusimme mahdollistaa niiden käsittelyn henkilökohtaisesti työntekijäjohtoisesti.

6.4 Toteutus Joutjärven seurakunnassa

Joutjärven seurakunnassa järjestettyä leiriä mainostettiin melko vähäisesti, koska tytöille järjestettävä leiri on jo aiemmilta vuosilta tuttu nuorille ja he osasivat odottaa kyseistä leiriä. Teimme kuitenkin mainoksen, jota jaettiin seurakunnan pääsiäisleirillä. Lisäksi mainostimme leiriä sosiaalista mediaa hyödyntäen Facebookin kautta. Yhteisöpalvelu Facebookiin loimme tapahtuman, johon kutsuimme tuntemiamme tyttöjä Lahdesta. Joutjärven leiriä varten emme tehneet erillistä leirikirjettä, koska leiritoiminta oli kaikille osallistujille entuudestaan tuttua. Tarvittaessa tytöt olisivat voineet ottaa meihin yhteyttä ja kysyä lisätietoja. Leirille mukaan meidän lisäksi lähti Joutjärven seurakunnan nuorisopappi Elisabet Vähäsöyrinki ja Päijät-Hämeen Kansanlähetyksen nuorisosihteeri Tytti Vikström. Heidän roolinsa leirillä oli olla havainnoimassa ja seuraamassa leirin toteutusta.

Lähdimme perjantaina 24.4. leirille sovitusti klo 17.30 Joutjärven kirkolta muutamalla henkilöautolla. Olimme Upilan leirikeskuksessa hieman aikataulusta jäljessä, mutta ehdimme kuitenkin hyvin päivälliselle klo 18.15. Ruokailusta muodostui jo heti aluksi mukavan yhteisöllinen tapahtuma, sillä Upilan ruokasalissa oli vain isoja pöytiä, joten kaikki 12 tyttöä ja 4 ohjaajaa mahtuivat saman pöydän ympärille.

Aloitimme päivällisen jälkeen ensimmäisellä työpajalla, jossa aiheena oli itsetunto. Aluksi meillä oli tutustumiskierros, jossa jokainen sai kertoa itsestään ja odotuksistaan leiriä kohtaan. Ennen kuin kävimme itse aiheen kimppuun, kerroimme leirin KokoNainen Jumalan kuva -teemasta ja siitä, minkälaista opetusta ja ohjelmaa leirillä tulee olemaan teeman puitteissa. Sen jälkeen pohdimme työpajan aihetta, itsetuntoa, Anun johdolla. Ennen iltahartautta nautimme vielä yhdessä iltapalaa. Iltahartaudessa Anu pohti ja puhui vielä itsetunto-aiheesta oman elämän kokemuksiensa kautta. Klo 23 oli nukkumaanmeno-aika ja Upila tyttöineen hiljeni yöuneen.

Lauantaina herätyksen ja aamupalan jälkeen aloitimme päivän aamuhartaudella, jossa jokainen sai hiljentyä itsekseen Raamatun äärellä, tutkien Johanneksen kertomaa Jeesuksesta ja naisesta kaivolla. Hiljentymisen jälkeen jatkoimme Anun johdolla leirin toisella työpajalla, jossa oli aiheena ruumiillisuus. Jokainen sai erilaisten näkökulmien kautta pohtia omaa ulkonäköään, kaunista Jumalan kuvaa. Työpajan jälkeen täytimme vatsamme taas ihanalla ruualla lounaan merkeissä. Tytöt viipyivät usein pitkään pöydän äärellä, sillä yhteinen ruokapöytä todella loi omalla tavallaan helpon ja mukavan hetken jutella yhteisesti kaikenlaisista asioista.

Koska sää oli lauantaina mitä mainioin kevätää, päätimme lounaan jälkeen spontaanisti pelata halukkaiden tyttöjen kanssa jalkapalloa. Se osoittautui mukavaksi ja leikki-mieliseksi urheiluhetkeksi, jossa jokainen sai pelata tyyllillä ja taidolla, jos sitä löytyi. Pääasia oli kuitenkin, että kaikilla oli hauskaa. Muut tytöt loikoilivat trampoliinilla ja nauttivat lämpimästä kevätauringosta. Ennen päiväkahvia oli vielä valokuvatyöskentelyä. Tytöt jakaantuivat pareihin ja he ottivat valokuvia toisistaan lyhyen alkuohjeistuksen perusteella. Kuvattava sai itse kertoa miten haluaa tulla kuvatuksi ja nähdyksi. Jokaisella oli oma tai parin digitaalikamera käytössä. Myös ohjaajilla oli kameroita, joita olisi tarpeen tullen voinut lainata.

Valokuvauksen jälkeen nautimme siis päiväkahvit, josta jatkoimme neljänten työpajaan, jonka käytännön toteutuksesta vastasi Tuulia. Työpajan aiheena oli tunteet. Tytöt pääsivät yhteisesti purkamaan ja pohtimaan tunteita. Tunteiden ohella työpajassa puhuttiin myös järjestä ja tahdosta, jotka ovat tärkeitä asioita ihmisen elämässä tunteiden rinnalla. Työpajan jälkeen siirryttiin taas syömään, jottei vaan nälkä pääsisi yllättämään.

Kello löi kuusi, kun alkoi lauantai-illan todellinen hemmottelu. Sauna oli lämmin ja saunoimme koko tyttöporukalla. Yllätimme tytöt myös kasvonaamioilla ja kuorintavoiteella, joista jokainen pääsi nauttimaan. Lauteilla istuikin tusina valkokasvoisia tyttösiä nauraen ja mukavia jutellen. Saunomiseen oli varattu reilusti aikaa ja ennen kuin hemmottelu jatkui, söimme vielä välissä iltapalan. Sen jälkeen jatkoimme ohjelmaa palvelutorin muodossa, jossa jokainen tyttö sai vuorollaan palvella ja olla palveltavana. Torilla oli tarjolla muun muassa päähierontaa, käsihierontaa, jalkahierontaa, manikyyriä ja letitystä. Yhteinen ilta jatkui vielä elokuvalla *Naiset*, joka käsitteli osuvasti komedian kautta leirimme teemaa, erityisesti itsetuntoa. Elokuvan aikana tarjolla oli pientä naposteltavaa; sipsiä, karkkia ja limonadia.

Illan hartaus alkoi hieman aikataulussa myöhästä, mutta se sujui silti mutkattomasti niin kuin pitikin. Alkuun luetun Jumalan rakkauskirjeen jälkeen oli mahdollisuus tulla esirukoiltavaksi tai hiljentyä itsekseen. Puolen yön aikoihin leirille laskeutui hiljaisuus. Kaksi leiriläistä lähti hartauden jälkeen sovitus kotiin, sillä heillä ei ollut mahdollista jäädä leirille loppuun asti.

Sunnuntaiamu valkeni kuulaana ja tavallisten aamurutiinien, herätyksen ja aamupalan jälkeen vietimme aamuhartauden, jokainen taas hiljentyen Raamatun äärellä. Saimme pohtia kahden naisen, Martan ja Marian edesottamuksia Jeesuksen käydessä heillä kylässä. Hartauden jälkeen oli leirin viides työpaja, jossa aiheena oli kristittynä naisena eläminen ja kasvaminen sekä unelmat. Aiheita käsiteltiin Tuulian johdolla. Työpajassa päästiin oikein toden teolla askartelun kautta pohtimaan omaa elämää ja haaveilemaan tulevaisuudesta. Viimeinen maittava ateria syötiin ennen siivousta ja pakkausta.

Vielä ennen lähtöä vietimme yhteisen hetken, jossa kokosimme leirin yhteen ja kävimme läpi valokuvat, jotka tytöt olivat lauantapäivällä ottaneet. Tytöt antoivat paljon positiivista palautetta toistensa kuvista ja kokivat selvästi myös itse tulleen kuvatuksi ja nähdyksi haluamallaan tavalla. Keräsimme vielä lopussa tytöiltä palautetta leiristä. Päätimme leirin yhteisesti rukoilemalla erityisesti kaikkien niiden asioiden puolesta, jotka olivat nousseet leirin aikana pintaan ja joista osa oli jo kannettu alttarille ristin juurelle työpajojen päätteeksi. Siunasimme vielä itsemme ja toinen toisemme Herran siunauksella. Lähdimme aikataulunmukaisesti klo 14 kohti Joutjärven kirkkoa ja näin ensimmäinen KokoNainen Jumalan kuva -leiri oli saatu onnellisesti päätökseen.

6.5 Palaute

6.5.1 Eläytymismenetelmän käyttö palautteen keräämisessä

Keräsimme Joutjärven seurakunnassa järjestämämme leirin lopussa palautetta osallistujilta. Palautteen avulla olimme suunnitelleet muokkaavamme leirin sisältöä syksyllä Lohjalla järjestettävää leiriä varten. Päätimme käyttää palautteen keräämiseen eläytymismenetelmää, josta Eskola ja Suoranta (1996, 83–84) kirjoittavat teoksessaan Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Kyseistä menetelmää on käytetty Suomessa vasta melko vähän. Eläytymismenetelmässä ihminen käyttää arkielämästä tuttuja toimintamuotoja muun muassa harkintaa ja eri vaihtoehtojen vertailua. Käytimme palautteen keräämiseen niin sanottua passiivista vaihtoehtoa, jossa eläytyminen tapahtuu kirjallisesti, kirjoittamalla pieni kertomus annettujen ohjeiden mukaan. Jaoin leirin viimeisenä päivänä jokaiselle osallistujalle paperin, jossa oli lyhyt kehyskertomukseksi kutsuttu orientaatio, jonka antamien mielikuvien mukaan heidän tuli kirjoittaa pieni kertomus.

Olellainen asia kehyskertomuksia laadittaessa on, että niissä vaihtelee vain yksi tekijä. Tarkoituksena on tutkia juuri sitä, miten tämä yhden tekijän muuttuminen vaikuttaa vastauksiin. Kehyskertomuksien tulee olla selkeitä ja mahdollisimman lyhyitä, jotta vastaajan huomio ei kiinnity epäolennaisiin asioihin. (Mt. 85.) Käytimme kahta variaatiota kehyskertomuksissa. Näissä vaihtui ainoastaan yksi tekijä, joka oli tyytyväisyys/tyytymättömyys.

Elina oli päättänyt osallistua seurakuntansa järjestämälle tyttöleirille. Elina oli tyytyväinen toteutuneeseen leiriin. Leiri oli herättänyt hänessä erilaisia ajatuksia ja tunteita, joiden pohtimiseen Elina kokee tarvitsevänsä vielä aikaa.

Jatka Elinan tarinaa ja kirjoita lyhyt kertomus siitä, millainen leiri oli ollut ja millaisia ajatuksia Elinalla on.

Elina oli päättänyt osallistua seurakuntansa järjestämälle tyttöleirille. Elina oli tyytymättömän toteutuneeseen leiriin. Leiri oli herättänyt hänessä erilaisia ajatuksia ja tunteita, joiden pohtimiseen Elina kokee tarvitsevänsä vielä aikaa.

Jatka Elinan tarinaa ja kirjoita lyhyt kertomus siitä, millainen leiri oli ollut ja millaisia ajatuksia Elinalla on.

6.5.2 Kvalitatiivisten aineistojen analyysitapoja

Molemmista variaatioista vastauksia kirjoitettiin viisi kappaletta eli yhteensä saimme vastauksia kymmenen kappaletta. Johdatus laadulliseen tutkimukseen -teoksessa esitellään erilaisia malleja, joiden avulla kvalitatiivista aineistoa voidaan analysoida. Malleja on olemassa paljon ja niitä kehitellään myös jatkuvasti lisää. Tärkeää on huomata, että usein käytössä on useampia analyysitapoja samaan aikaan, eivätkä ne ole kovin selvästi rajattuja. (Eskola & Suoranta 1996, 123–124.)

Kvantifointi tarkoittaa aineiston määrällistä analysointia, kuten aineiston pituuksien laskemista ja luokittelemista erilaisiin luokkiin erilaisten tekijöiden mukaan. Kvantifioimalla pääsee usein helpoiten liikkeelle ja saa kattavan käsityksen tekstien sisällöistä. Käytimme aineiston analysoinnissa apuna myös teemoittelua. Sen avulla on mahdollista vertailla eri teemojen esiintymistä aineistoissa. Kehyskertomuksen variaatioiden kautta muodostuu jo valmiiksi muutama teema, joihin kannattaa aluksi tarttua. Lisäksi analysoimme tekstejä tyyppittelyn avulla. Tyyppittelyn kautta aineistoa ryhmitellään tyypeiksi, jolloin teksteistä etsitään samankaltaisuuksia. (Mt. 127, 135–136, 141.)

Aloitimme palautteen analysoinnin kvantifioimalla vastauksia. Luokittelimme aineistomme erilaisiin ryhmiin tyytyväisten ja tyytymättömien, sekä ennen leiriä ja leirin jälkeen olevien ajatusten mukaan. Näin pääsimme tutustumaan tarkemmin tarinoiden sisältöihin ja niissä esiintyviin tekijöihin. Keskityimme pitkälti tutkimaan kehyskertomusten eri variaatioiden vaikutuksia vastauksiin. Sen jälkeen lähdimme keräämään määrällistä tietoa eri asioiden esiintymisestä palautteissa. Luokittelimme palautteissa esiintyviä teemoja ja laskimme niiden esiintymiskertoja teksteissä.

6.5.3 Eläytymismenetelmällä kerätty palaute

Palaute leiristä oli kauttaaltaan hyvin positiivista. Palautteesta nousi voimakkaasti esille leirin kannustava, hyväksyvä, rento, rakkaudellinen ja avoin ilmapiiri, joka loi hyvän pohjan leirin onnistumiselle.

Ensimmäinen ilta oli kuitenkin tehnyt vaikutuksen Elinaan rennolla hengellään ja ystävien yhteydellä. (A)

Leirillä oli kannustava ja hyväksyvä ilmapiiri, saa vapaasti olla vaikka urpo ja silti tulee hyväksytyksi. (E)

Elinan iloksi ja yllätykseksi heti leirin alettua ilmapiiri kaikkien tyttöjen kesken olikin avoin ja iloinen. (F)

Elina oli erittäin tyytyväinen leiriin, hänellä oli erittäin hauskaa ja leiri oli todella mukava. Ilman poikia Elinan on helpompi olla oma itsensä. (D)

Lämmin ilmapiiri loi turvallisen ympäristön, jossa jokainen sai rohkeasti olla oma itsensä. Leiriä kuvailtiin myös sanoilla lepopaikka, monipuolinen ja kokonainen. Leirillä sai oppia tuntemaan uusia ihmisiä ja kokea yhteyttä kristittyjen siskojen kanssa.

Positiivista pohdintaa

Yhteys, joka nousi esille suuressa osassa palautteista, syntyi monien keskustelujen kautta, jossa tytöt saivat itse pohtia erilaisia naiseuteen ja opetusten teemoihin liittyviä kysymyksiä. Keskustelupainotteiset opetukset saivatkin paljon positiivista palautetta ja niistä pidettiin paljon. Se, että asioita sai itse pohtia ja miettiä, koettiin todella tärkeäksi. Positiivista oli myös huomata, että pohdinta ei jäänyt vain leirille, vaan se herätti ajatuksia pidemmällekin elämään.

Oli mukavaa saada osallistua itse keskustelemalla ja opetustavat ”vaihtelivat”. Oli mukavaa hiljentyä itsekseen opetuksen jälkeen pohtimaan äänettömästi omia ja opetettuja mielipiteitä/ajatuksia. (B)

Elina on oppinut leirillä jotain, koska on jäänyt miettimään jotain asioita. (C)

Leiri oli saanut Elinan pohtimaan omaa naiseuttaan, mitä on olla kristitty nainen. (G)

Leirin aikana Elina sai pohtia paljon itseään ja mitä ajattelee itsestään. Hän ymmärsi, että kelpaa Jumalalle omana itsenään, ja jos joku oikeasti rakasta, ulkonäöllä ei ole väliä. Leirin jälkeen Elina jäi pohtimaan omaa asennettaan erinäköisiin ihmisiin ja miten voisi muuttaa sitä positiivisem-

paan suuntaan. Lisäksi häntä jäi mietityttämään se, kuinka ihmisiä arvotetaan ulkonäön perusteella, ja tunnisti itsensä myös siitä. (A)

Opetukset saivat muutenkin hyvää palautetta. Aiheet olivat kiinnostavia, ei ollut perinteistä luentomaista opetusta ja tytöt saivat myös itse osallistua esimerkiksi askartelun kautta. Palautteet, jotka oli kirjoitettu tyytymättömästä näkökulmasta, peilasivat myös hyvin tätä asiaa. Niissä leirin opetuksia kuvattiin luentomaisiksi ja asiattomiksi ja ne ovat kuin peilikuva siitä, mitä opetukset todellisuudessa olivat.

Opetuksen aiheesta eikä paljon muutenkaan asioista keskusteltu jota Elina olisi toivonut, koska muiden kanssa asioista jakaminen ja keskusteleminen olisi selkeyttänyt omiakin ajatuksia. (H)

Leiri vetäjät lähinnä luennoivat erilaisista aiheista mahdollistamatta keskustelua. (J)

Hiljentymistä ja hemmottelua

Tärkeäksi leirillä oli koettu myös hiljentyminen ja rukous. Osa oli nimenomaan odottanut leiriltä sitä, että saa hiljentyä kiireisen arjen keskellä ja viettää aikaa Jumalan kanssa. Muutamassa palautteessa mainittiinkin, että leirillä sai oppia tuntemaan lisää Jumalaa. Moni koki, että leiriltä sai jotain uutta elämään. Tämä näkyi myös tyytymättömän näkökulman palautteissa, joissa muutamissa oli mainittu juuri päinvastoin, ettei leiriltä saanut mitään uutta elämäänsä.

Elina piti erityisesti siitä, että pysähdyttiin henkilökohtaisesti kuuntelemaan mitä Jumala haluaa sanoa. Elina haluaisi jatkossa jokapäiväisessä elämässä ottaa enemmän aikaa Jumalan kanssa. (F)

Elina sai edelleen tutustua lisää myös toisiin tyttöihin, mutta ennen kaikkea hän sai rukoilla ja puhua Jeesukselle asioista, jotka olivat jääneet keskusteluista ja opetuksista mieleen. (F)

Rentouttavana leirillä koettiin hemmottelutuokio saunojen yhteydessä ja palvelutori, jossa jokainen sai jollain tavalla palvelun hemmotella toisia, esimerkiksi hartiahieronnalla, ja olla myös itse hemmoteltavana. Myös elokuva Naiset lauantai-illan lopuksi sai myönteistä palautetta. Oli mukavaa katsoa elokuvaa yhdessä ja syödä samalla herkkuja.

Lauantaipäivällä pelattiin ex-tempore -jalkapallopelejä halukkaiden tyttöjen kanssa ja se sai myös hyvää palautetta.

Elina rakasti lauantain hemmottelutuokiota sekä leffaa, jonka he katsoivat. Hän sai kokea kuuluvansa leiriporukkaan täydellisesti. (B)

Yhtä tyttöä oli jäänyt kaihtamaan leiriaikataulun puuttuminen leirillä. Sitä ei ollut laitettu mihinkään näkyville. Se oli selkeästi ainoa todellinen kielteinen asia, joka tuli esiin palautteista, jotka oli kirjoitettu tyytyväisestä näkökulmasta.

Ainoa joka jäi hiukan kaihtamaan, oli se ettei esillä ollut leiriaikataulua. Olisi voinut varata aikaa esim. suihkulle ja muulle juttelulle. Mutta kyllä ilman sitäkin leiri oli hyvä, ei sähläystä. (B)

Tyytymättömän näkökulman palautteet

Palautteet, jotka oli kirjoitettu tyytymättömästä näkökulmasta, olivat hyvin ristiriitaisia. Yksi oli kirjoitettu täysin tyytyväisestä näkökulmasta, eikä siinä ollut mitään tyytymättömyyteen viittaavaa. Loput neljä eivät kuvanneet millään tavalla leiriämme.

Leirillä toisena iltana eräät tytöt joivat huoneessaan hieman alkoholipitoista juomaa eikä Elina tiennyt miten tähän suhtautua. Leirin paimenetkin kuitenkin tiesivät asiasta, mutteivät puuttuneet siihen. (H)

Edellä mainittu palaute oli selvästi fiktiivinen ja keksitty. Muutenkaan tyytymättömän näkökulman palautteet eivät kuvanneet leiriämme, mutta niissä oli löydettävissä paljon vastakohtia ja peilikuvaa leiristämme.

Leirin ohjelma oli usein myöhässä ja opetuksia oli vain yksi. Kaiken kaikkiaan ohjelma oli löysä ja leiri ei ollut sisällöltäänkään kovin seurakuntamainen. (H)

Opetukset olivat olleen Elinan mielestä asiattomia ja Elinalle oli jäänyt paha mieli monista asioista ja hänellä oli sellainen olo että muut tytöt ovat paljon parempia ja kauniimpia kun hän itse vaikka Elina oli toivonut saavansa opetuksista ja leiriltä lisää itsevarmuutta. (I)

Kaikista palautteista näkyi, että tyttöjen oli vaikea kirjoittaa tyytymättömästä näkökulmasta mitään oikeaa palautetta, koska he olivat todellisuudessa hyvin tyytyväisiä leiriin.

6.5.4 Eläytymismenetelmän ongelmallisuus ja suullinen palaute

Eskola ja Suoranta tuovat kirjassaan esiin myös eläytymismenetelmän ongelmalliset puolet. Ongelma, johon myös me törmäsimme leirillämme, oli tehtävän vaikutus kirjoittajaan. Vaikka tehtävän kautta ei pyritäkään vaikuttamaan kirjoittajan asenteisiin, se saattaa olla väistämätöntä. Vaikutus on toisinaan hyvinkin näkyvää. (Eskola & Suoranta 1996, 88.)

Leirillämme yksi tytöistä reagoi melko voimakkaasti tehtävään. Hän oli saanut itselleen paperin, jossa hänen tuli kirjoittaa Elinan tyytymättömyydestä leiriin. Tyttö kysyi ahdistuneena, onko todella kirjoitettava tuosta näkökulmasta. Kehotimme häntä toimimaan paperin ohjeistuksen mukaan, jotta emme lisääisi hämmennystä tilanteessa muiden tyttöjen osalta. Huomasimme, että tyttö oli vielä tehtävän palauttamisen jälkeenkin hyvin ahdistunut, vaikka oli muuten koko leirin ajan ollut vapautuneen ja onnellisen oloinen. Päätimme nopeasti, että kerromme tytöille tehtävän idean ja sen jälkeen jokainen sai kertoa omana itsenään ajatuksiaan leiristä. Kirjasimme tyttöjen kommentit muistiin.

Monipuolisuus sekä ohjelmassa että työskentelytavoissa koettiin todella hyvinä. Tyttöjen mielestä opetusaiheet oli valittu niin, että niistä sai jokainen jotakin. Aamun henkilökohtainen hetki Raamatun äärellä sai erityisen paljon positiivista palautetta. Valmiit kysymykset hiljentymisen avuksi koettiin hyvänä työskentelytapana. Myös opetushetkien loppuissa olleet hiljentymishetket koettiin antoisina. Tyttöjen mielestä leirillä oli rento, vapautunut ja rauhallinen ilmapiiri. Yhteys ja yhdessä vietetty aika tuntui hyvälle. Keskustelut koettiin antoisiksi, koska kaikki osallistuivat niihin, mutta ketään ei pakotettu. Se, että osallistujamäärä oli melko pieni, koettiin hyväksi, koska näin muodostui tiivis ryhmä. Tytöt antoivat myös positiivista palautetta siitä, että leirillä ei ollut minuuttiaikataulua, vaan elettiin tilanteiden ja ryhmän mukaan. Erityisen paljon positiivista palautetta tytöt antoivat heidän huomioinnistaan muun muassa saunan yhteydessä ja palvelutorin kautta. Suullisen palautteen kautta tytöiltä ei tullut yhtään negatiivista ajatusta leiristä. Kaikki vaikuttivat hyvin tyytyväisiltä.

6.5.5 Palaute työntekijän näkökulmasta

Pyysimme leirille osallistuneilta työntekijöiltä Elisabet Vähäsöyringiltä ja Tytti Vikströmiltä palautetta erikseen. Molemmat lupasivat välittää palautteen sähköpostitse leirin päätyttyä. Saimme kuitenkin palautetta vain Tytti Vikströmiltä (henkilökohtainen tiedonanto 28.4.2009) sähköpostin kautta. Hänen palautteensa oli varsin rakentavaa. Vikströmin mielestä leirin tema ja toteutus olivat varsin onnistuneita. Erityisen paljon hän antoi positiivista palautetta erilaisten metodien ja opetuksia havainnollistavien keinojen käyttämisestä. Vikströmin mielestä opetukset kokonaisuudessaan olivat hyviä ja niissä annettiin riittävästi tilaa osallistujille. Vikström kehotti miettimään vielä, miten leiriä voisi kehittää entisestään, jotta se toimisi myös vähemmän keskustelevan ryhmän kanssa tai toisilleen vieraampien leiriläisten kesken. Hän esitti myös toiveen saada jonkinlaisen lyhyen koosteen paperilla opetusteemoista leiriläisille, johon nämä voisivat lisäillä omia muistiinpanojaan ja joka jäisi muistoksi leiristä. Myös rukouksen merkitystä Vikström halusi vielä vahvistaa. Hän toi esiin ajatuksen, että opetustilanteiden päätteeksi voisi vielä rukoilla lyhyesti asioiden puolesta, jotka ovat nousseet opetushetkissä pintaan.

6.5.6 Leirin muokkaaminen palautteen pohjalta

Vikströmin palautteen sekä omien kokemustemme ja havaintojemme pohjalta päätimme suunnitella leirin alkuun, ensimmäiseen työpajaan pienimuotoista tutustumis- ja ryhmäytystyöskentelyä. Uskoimme tämän vaikuttavan positiivisesti leirin ilmapiiriin ja palvelevan erityisesti leirejä, joissa kaikki leiriläiset eivät välttämättä tunne toisiaan kovin hyvin.

Päätimme lisätä ensimmäisen, toisen, neljännen ja viidennen työpajan loppuun lyhyen hetken rukoukselle. Näin opetuksissa käsitellyt asiat sekä leiriläisten papereille kirjoittamat pohdinnat ja rukoukset jätetään vielä yhteisesti rukouksessa Jumalalle. Tämä mahdollistaa sen, että työpajat päätetään yhteisesti ja tilanne pysyy rauhallisena loppuun asti.

Vikström ehdotti myös, että leiriläisille voisi valmistaa lyhyen koostemonisteen leirin teemoista. Pohdimme asiaa ja tulimme siihen johtopäätökseen, ettemme tee monistetta. Valintamme johtui siitä, että työpajoissa on melko vähän varsinaista teoriaopetusta, josta voisi koosteen tehdä. Työpajat keskittyvät kuitenkin pitkälti tyttöjen oivalluksille ja yhteisille keskusteluille.

Päätimme, että seuraavaa leiriä varten jaamme työpajojen opetusvastuut eri tavoin. Näin loimme mahdollisuuden kokeilla materiaalimme toimivuutta erilaisten työntekijöiden pitäminä. Päätimme myös, että pyydämme Lohjan leirille tulevaa työntekijää vastaamaan yhden työpajan vetämisestä. Näin saisimme itse toimia havainnoijina materiaalin toimivuuden suhteen.

6.6 Toteutus Lohjalla

Lohjan seurakunnassa järjestettyä leiriä varten jouduimme miettimään enemmän, miten mainostamme leiriä, jollaista ei ole aiemmin järjestetty. Päädyimme muokkaamaan Joutjärvelle tehtyä mainosta Lohjalle sopivaksi. Mainosta jaettiin Lohjan seurakunnan Jatkoaika -tapahtumassa 5.9.2009. Lisäksi mainosta jaettiin nuorten syysleirillä syyskuun lopussa. Lohjalle kirjoitimme myös erillisen leirikirjeen, jonka sai ladattua seurakunnan internetsivuilta, jonka kautta myös ilmoitettiin leirille. Lisäksi leiriä mainostettiin Lohjan seurakunnan nuorten omilla internetsivuilla sekä Facebookissa.

Lohjan kohdalla erityisen haasteelliseksi osoittautui leirin ajankohta. Saimme seurakunnasta keväällä 2009 toiveen ajankohdasta, jonka hyväksyimme. Muutamaa viikkoa ennen leiriä meille selvisi, että leiri toteutettaisiin syyslomaviikon alussa. Tämä vaikutti ratkaisevasti osallistujamäärään. Leirille ilmoitettiin viisi tyttöä. Vielä viikko ennen leiriä levitimme tietoa leiristä lähialueen seurakuntiin. Saimme Karkkilan seurakunnasta vielä kaksi leiriläistä lisää. Kaksi lohjalaisista työstä kuitenkin peruutti vielä hiukan ennen leiriä osallistumisensa, joten leirille lähti meidän lisäksemme viisi leiriläistä sekä Lohjan seurakunnan varhaisnuorisotyön pappi Hanna Juntunen.

Lähdimme kohti Saarikon leirikeskusta 9.10. klo 17.45, hieman aikataulussa myöhässä, odotettuamme turhaan tyttöä, joka ei tullutkaan leirille. Perillä olimme kuitenkin hyvis-

sä ajoin. Koska meitä oli lukumääräisesti aika vähän, mahduimme kaikki majoittumaan samaan rakennukseen. Sillä oli paljon positiivista vaikutusta, sillä se lisäsi yhteyttä tyttöjen välillä.

Leiri alkoi maittavalla lasagnella, jonka jälkeen oli ensimmäisen työpajan vuoro. Ennen varsinaista aiheen käsittelyä kävimme esittelykierroksen, sillä leiriläisistä kolme oli Lohjalta ja kaksi Karkkilasta. Meille ohjaajillekin suurin osa tytöistä oli uusia kasvoja. Esittelykierroksen jälkeen kaksi tytöistä sokeutettiin liinoilla ja loput kolme ohjeistivat näitä sokeutettuja tekemään lattialla olevista kartonkipaloista palapelin. Palapelin koaminen yhdessä loi heti aluksi leirille mukavan rennon tunnelman. Työpaja jatkui Tuulian johdolla ja aiheena pimenevässä syysillassa oli itsetunto.

Työpajan jälkeen söimme iltapalan ja valmistauduimme yöpuulle. Ennen nukkumatin tuloa Tuulia jakoi vielä ajatuksiaan itsetunto-aiheesta iltahartaudessa. Kellon lyödessä 23.30 kuuluikin sitten tasainen tuhina jokaisesta huoneesta. Nukkumatti oli tehnyt tehtävänsä.

Lauantaiaamu alkoi syysauringon säteiden paistaessa aamupalapöytään. Aamuhartaudessa saimme taas hiljentyä jokainen Raamatun tekstin ääreen. Hartauden jälkeen pastori Hanna piti leirin toisen työpajan, jossa aiheena oli ruumiillisuus. Saimme työpajan aikana tutkia lehtiä ja pohtia monipuolisen työskentelyn kautta muun muassa naiseutta, kauneutta ja median luomaa kuvaa niistä. Puolilta päivin pääsimme taas Saarikon herkkupatojen ääreen.

Lounaan jälkeen oli hyvä aloittaa kolmas työpaja, valokuvaustyöskentely, sillä sää oli mitä parhain. Tytöt suuntasivatkin kuvaamaan toisiaan ulos auringonpaisteeseen. Jokainen tuli kuvatuksi niin kuin itse halusi. Kolmannen ja neljännen työpajan välissä nautimme päiväkahvia ja neljännessä työpajassa saimme miettiä tunteita ja niiden kirjoja ihmisen elämässä. Päivän varsinaiset työskentelyt päättyivät päivälliseen klo 17.

Lauantai-ilta vietettiin hemmottelun merkeissä. Saunojen yhteydessä oli jokaisella mahdollisuus kuoria iho ja tehdä kasvonaamio. Saunomiseen oli varattu reilusti aikaa ja oli mukavaa, että kaikki tytöt tulivat saunomaan. Sauna kohotti tunnelman kattoon ja illan kruunasi pizza ja muut herkut sekä yhteinen elokuva Naiset. Tunnelma oli koko illan

rento ja tytöistä huokuva ilo oli selvästi aistittavissa. Lauantain leppoisa ilta päättyi ilta-hartauteen, Isän rakkauskirjeeseen. Tyttöillä oli myös mahdollisuus tulla esirukoiltavaksi. Puolen yön aikaan hiljainen kuiskuttelu täytti majoitusrakennuksen ja pikku hiljaa uni alkoi painaa silmäluomia, ainakin ohjaajien.

Sunnuntaiamu alkoi yhtä aurinkoisena kuin lauantai ja aamupala taas maittoi. Aamuhartaudessa taas hiljennettiin jokainen itsekseen Raamatun äärelle. Leirin viimeinen työpaja käsitteli unelmia ja kristittynä naisen elämistä. Jokainen tyttö sai askarrella oman unelmakollaasin tulevaisuudestaan, ja tämä jos mikä kirvoitti hymyn tyttöjen huulille. Viimeinen ateria nautittiin keskipäivällä lounaan merkeissä.

Vielä ennen lähtöä pidimme yhteisen hetken, jossa katsoimme valokuvaustyöskentelyn tuotokset yhdessä läpi ja keräsimme tytöiltä palautetta. Oli ihana kuulla, kuinka tytöt olivat nauttineet leiristä ja haikeutta lähdön lähenemisestä oli havaittavissa. Kannoimme vielä yhdessä rukouksessa Jumalan eteen kaikki leirillä heränneet ajatukset, tunteukset ja pohdinnat, joita oli saatu jokaisen työpajan päätteeksi viedä ristin juurelle. Aikataulun mukaisesti klo 14 lähdimme takaisin kohti Lohjan kirkkoa ja jo toinen KokoNainen Jumalan kuva -tyttöleiri oli saatu onnellisesti päätökseen.

6.7 Palaute

6.7.1 Leiriläisiltä kerätty palaute

Lohjan leirin kohdalla emme käyttäneet eläytymismenetelmää palautteen keräämiseksi. Päädyimme tähän, koska leiriläisiä on kovin vähän kyseisen menetelmän hyödyntämiseen ja lisäksi halusimme antaa tytöille mahdollisuuden kirjoittaa juuri niitä ajatuksia, joilta heille oli herännyt leiristä. Ohjeistimme tytöt kirjoittamaan vapaasti paperille kaiken, mitä haluavat sanoa leiristä.

Palaute oli erittäin positiivista.

Oli aivan törkeän sika mahtava viikonloppu pitkästä ajasta. (B)

Leiri viikonloppu oli aivan älyttömän mahtavaa ajasta. (D)

Erityisesti leirin pientä osallistujamäärää pidettiin hyvänä, koska se antoi mahdollisuuden tutustua muihin leiriläisiin paremmin kuin suurella leirillä. Lisäksi ilmapiiri muodostui pienessä ryhmässä avoimeksi.

pienessä porukassa tutustuu muihin ihan äly hyvin. (C)

Plussana kaikelle oli leirin osallistujia määrän sopivanpieni koko, jonka vuoksi ilmapiiri oli avoin ja kaikkiin ehti tutustua viikonlopun aikana hyvin. (D)

Käsiteltäviin aiheisiin ja opetusmetodeihin oltiin erittäin tyytyväisiä.

”Opetukset” oli tosi hyviä, varsinkin kun ne oli toiminnallisia, ettei pelkästään puhuttu/opetettu. (A)

Kaikki nämä puuhastelut ja oppimiset oli jänniä & mukaansa vieviä. Kuten se kuvaaminen ulkona, niin jesss. (C)

Ohjelmat olivat mukavia ja hyvistä aiheista, jotka olivat lähellä varmasti meidän jokaisen elämää. (D)

Täytyy sanoa että ohjelma oli paremmin suunniteltu ja hauskempaa kuin millään muulla leirillä ennen. Opetustuokiot olivat niin hauskoja ettei sitä edes ajatellut olevansa ”oppitunnilla”. Ei olisi uskonut että opetustuokiot voi järjestää noin erilaisella tavalla kuin yleensä. Aiheet ja niiden käsittely todella tekivät vaikutuksen. (E)

Palautteista näkyi selvästi myös, että asiat olivat koskettaneet ja herättäneet ajatuksia tytöissä.

Herätti paljon ajatuksia ja avasi silmiä. (A)

pidin todella todella paljon tuulian hartaudesta, sillä saatan ehkä havaita itsestäni samanlaisia piirteitä ja se herätti minut ajattelemaan. (B)
Se valokuvaus juttu toi lisää itsevarmuutta ja tuntoa! (B)

Yhteen paperiin oli kirjoitettu kehittämissuositukset koskien sielunhoitomahdollisuutta. Palautteesta tosin ei käynyt ilmi, millä tavalla kirjoittaja olisi halunnut sielunhoidon toteutettavaksi.

Sielunhoito mahdollisuuden ois ehkä voinu toteuttaa eri tavalla..? (A)

Palautteiden perusteella leiriin oltiin varsin tyytyväisiä ja sille toivottiin jatkoa.

Kiitos kaikille. ja tulkaa toki pitämään vastaavaa leiriä tänne (B)

Lähtisin mieluusti uudestaan tänne (C)

Kirjoittamisen jälkeen tytöt saivat vielä mahdollisuuden kertoa suullisesti, millaisena olivat leirin kokeneet. Kaikki olivat varsin tyytyväisiä viikonlopun leiriin. Tytöt olivat hiukan haikealla mielellä leirin päättyessä ja toivoivat, että tyttöjen viikonloppuleirejä järjestettäisiin tulevaisuudessakin. Tytöt toivoivat myös, että Lohjan ja Karkkilan seurakunnat tekisivät jatkossakin yhteistyötä.

6.7.2 Palaute työntekijältä ja materiaalin muokkaaminen

Pyysimme palautetta vielä erikseen leirille osallistuneelta pastori Hanna Juntuselta. Saimme sähköpostitse palautetta häneltä (henkilökohtainen tiedonanto 14.10.2009) muutama päivä leirin jälkeen. Palaute oli hyvin positiivista. Leirillä oli Juntusen mielestä rento tunnelma ja hyvä yhteishenki. Hän piti käsiteltävistä teemoista ja monipuolisista opetustavoista. Juntusen mielestä oli tärkeää, että tytöt saivat kertoa avoimesti omia kokemuksiaan ja näkemyksiään. Juntunen otti esiin yhden lisänäkökulman, josta olisi hänen mielestään tärkeä puhua jatkossa. Hän toivoi, että tyttöjä muistutettaisiin saatavilla olevasta keskusteluavusta, mikäli leirillä käsitellyt asiat ovat jääneet mietityttämään. Mielestämme tämä oli tärkeä huomio. Niinpä päätimme lisätä materiaalipakettiin vielä muistutuksen työntekijöille keskusteluavun tarjoamisesta ja avun piiriin ohjaamisesta.

Hanna Juntunen vastasi Ruumiillisuus -työpajasta. Havaitsimme, että suunnittelemamme materiaali toimi varsin hyvin hänen pitämänään ja opetus vaikutti luontevalta. Vaihdoin myös keskenämme opetuskokonaisuuksien vastuita erilaisiksi kuin ne olivat keväällä. Huhtikuussa Joutjärven seurakunnan leirillä Anu vastasi ensimmäisestä ja toisesta työpajasta, Tuulia neljännestä ja viidennestä. Kolmas ja kuudes työpaja pidettiin yhdessä. Koska Lohjan seurakunnan pappi otti pidettäväkseen toisen työpajan, vastasi Tuulia ensimmäisestä ja neljännestä työpajasta ja Anu kolmannesta ja viidennestä. Kuudes työpaja pidettiin Lohjallakin yhdessä. Jakamalla opetusvastuita eri tavoin, koekelimme toimiiko suunnittelemamme materiaali erilaisen työntekijän pitäjänä. Materiaali tuntui toimivan varsin hyvin. Suurin syy tähän varmasti oli tarkasti suunniteltu sisältö ja kokonaisuus. Hioimme ainoastaan materiaalipaketin ulkonäköä, asetteluita sekä leiriaikataulua. Aikataulukin oli pääasiassa toimiva. Ainoastaan muutama työsken-työskente-lyyn otimme lisääikaa, jonka nipistimme pois vapaa-ajasta.

7 LOPUKSI

Suomen evankelis-luterilainen kirkko korostaa jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta Lapsi- ja nuorisotyön missio, visio ja strategia 2010:ssä. Tämän mukaan seurakuntien nuorisotyössä tulee vahvistaa nuorten itsetuntoa ja minäkuva, ja ohjata heitä arvostamaan itseään sellaisena kuin ovat. (Kirkkohallitus 2004, 13.) Olemme omalta osaltamme saaneet olla toteuttamassa tätä tehtävää. Saamamme palautteen pohjalta voimme todeta onnistuneemme varsin hyvin tehtävässämme. Vaikka leirien osallistujamäärät eivät olleet kovin suuria, oli leireillä suuri merkitys tytöille, jotka olivat mukana. Tyttöjen antaman palautteen ja omien havaintojemme pohjalta voimme todeta, että leireillä käsitellyt aiheet ovat olleet hyvin tärkeitä. Moni tyttö on varmasti saanut vahvistusta sille, että on ainutlaatuinen ja Jumalan silmissä kaunis. Tytöt ovat viestittäneet myös, että toivoisivat jatkossakin vastaavia leirejä.

Olemme keskustelleen opinnäytetyöprosessimme aikana useiden nuorten kanssa työskentelevien ihmisten kanssa. Seurakuntapuolella keskusteluihin on noussut kirkon kasvatuksen painopiste ”Jumalan silmissä kaunis: tytöt ja pojat”, jonka olemassaolosta monikaan esimerkiksi nuorisotyönohjaajista ei ollut aiemmin kuullut, tai ainakaan se ei näkynyt seurakuntien työssä erityisesti. Yhdessä kirkon työntekijöiden kanssa olemme ihmetelleet, mitä järkeä on kehitellä hienoja painopisteitä, jos ne eivät näy käytännön työssä. Työntekijät toivoivat, että kirkko suunnittelisi myös käytännön materiaalia eikä pelkkiä visioita. Olemme saaneet valtavasti positiivista palautetta ja kannustusta opinnäytetyöprosessimme aikana. Opinnäytetyömme aihe on nähty varsin merkittävänä ja ajankohtaisena. Myös valitsemiamme menetelmiä on keuhuttu useaan kertaan. Viesti on ollut varsin selvä; olemme tehneet jotakin hyvin merkityksellistä.

Monet nuorten kanssa työskentelevät henkilöt, niin kirkolliselta kuin sekulaariltakin puolelta ovat kyselleet, mistä voisivat saada opinnäytetyömme materiaalipaketin käyttöönsä. Halusimme alusta asti tehdä materiaalipaketin, jota muutkin voisivat hyödyntää. Tällä hetkellä haasteena onkin saada materiaali levitykseen kaikille halukkaille. Olemme saaneet vinkkejä kustantajista, jotka voisivat olla kiinnostuneita materiaalistamme. Prosessi on kuitenkin vielä tällä hetkellä kesken, mutta katsotaan miten asiat etenevät.

Erilaisia tyttöjen ryhmiä on järjestetty aiemmin seurakunnissa ja kunnallisella puolella, mutta emme löytäneet tietoja aiemmin järjestetyistä tyttöjen leireistä, Joutjärven seurakuntaa lukuun ottamatta. Tämä oli mielenkiintoinen lähtökohta kokeilla leirityötä. Työmuoto tuntui varsin toimivalta. Leirillä oli mahdollisuus irrottautua arjesta ja yhdessä vietetty yhtäjaksoinen aika vaikutti leirin avoimen ilmapiirin muodostumiseen positiivisesti.

Opinnäytetyöprosessi on ollut raskas, mutta antoisa ja opettavainen. Toivoimme, että voisimme kasvaa ammatillisesti ja että ammatti-identiteettimme naispuolisina nuorisotyönohjaajina saisi vahvistua. Tämä on varmasti toteutunut. Kutsumuksemme tehdä kristillistä nuorisotyötä on saanut vahvistua ja olemme saaneet kehittää omaa tapaamme tehdä työtä. Olemme ymmärtäneet yhä syvemmin nuorten itsetunnon vahvistamisen merkityksen ja sen eteen haluamme tulevaisuudessakin työskennellä. Koko prosessia on kannatellut yhteinen intohimomme tyttöjen parissa tehtävään työhön ja loistavasti toimiva yhteistyömme.

Opinnäytetyö on ollut alusta loppuun asti yhteinen prosessimme. Olemme suunnitelleet ja toteuttaneet niin raportin kuin itse produktio-osan yhdessä ideoiden ja kyseenalaistamisen. Olemme käyneet jatkuvaa keskustelua sisällöistä, omista ajatuksistamme ja työn etenemisestä. Työskentelymme on ollut hyvin vastavuoroista jokaisella osa-alueella. Vaikka olemme jakaneet vastuualueita työskentelyssä, olemme kuitenkin tehneet niin tiivistä yhteistyötä, ettei työtä voi jaotella osiin tekijän mukaan.

Olemme yhä uudelleen ja uudelleen havahtuneet siihen, millaisia paineita yhteiskunta luo tytöille. Opinnäytetyömme produktio on tähän mennessä tavoittanut vasta pienen määrän tyttöjä, joiden kanssa olemme saaneet yhdessä pohtia elämää kristittyinä yhteiskunnan luomien paineiden keskellä. Toivomme kuitenkin, että sanoma kauniista Jumalan kuvasta saisi levitä. Materiaalipakettimme on varmasti käyttökelpoinen nykyistä kohderyhmäämme nuoremmille ja vanhemmillekin, pieniä muutoksia tehden. Kuitenkin olisi tärkeää tuottaa varhaisnuorisotyöhön vastaavanlainen oma tuote. Yhteiskunta ja media tuovat voimakkaasti esiin oman ihmiskuvansa, joten armollisemman sanoman julistaminen olisi aloitettava jo paljon varhaisemmassa vaiheessa kuin vasta rippikoulun jälkeen, johon itse suunnittelimme materiaalimme.

8 KIITOLLISIN MIELIN

Kaksi ihmistä olivat omassa mielessään ja unelmissaan pyöritelleet mahdollisuutta tehdä työtä tyttöjen parissa ja tukea näiden kasvua Jumalan kuvina, yhteiskunnan paineiden keskellä. Konkreettisesti kaikki lähti liikkeelle syksyisenä päivänä vuonna 2007, kun Anu laittoi sähköpostia opiskelutovereilleen unelmastaan ja rukoili, että löytäisi oikean opinnäytetyöparin toteuttamaan unelmaa. Jonkin ajan kuluttua Tuulia vastasi Anun sähköpostiin ihmetellen, miten onkin mahdollista, että unelmoimme samankaltaisesta asiasta. Näin käynnistyi opinnäytetyöprosessi, joka on sisältänyt naurua, tuskaa, rukousta, iloa, turhautumista, onnellisuutta, tyytymättömyyttä, ystävyyttä ja ennen kaikkea unelmia, jotka ovat saaneet hiljalleen toteutua. Kiitollisin mielin muistellemme polkuamme unelmista niiden toteutumiseen asti, ja jatkamme unelmointia siitä, miten valmistamamme materiaali saa tulevaisuudessa palvella Jumalan valtakunnan työtä, tavoittaen yhä uusia tyttöjä viestillään: ”Sinä olet kaunis ja arvokas Jumalan kuva”.

LÄHTEET

- Alajoki, Pirjo 2005. Naiseus vedenjakajalla – Kristillinen näkökulma feminismiin. Helsinki: Uusi Tie.
- Anttonen, Anneli 1994. Hyvinvointivaltion naisystävälliset kasvot. Teoksessa Anneli Anttonen, Lea Henriksson & Ritva Nätkin (toim.) Naisten hyvinvointivaltio. Tampere: Vastapaino, 203–226.
- Dove Self Esteem Fund 2008. Aidon Kauneuden Puolesta. Viitattu 22.10.2009
<http://www.aidonkauneudenpuolesta.fi/dsef07/t4.aspx?id=11401>
- Eldredge, John & Eldredge, Stasi 2005. Captivating: Unveiling the Mystery of a Woman's Soul. Nashville, Tennessee: Nelson Books.
- Eskola, Jari & Suoranta, Juha 1996. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Rovaniemi: Lapin yliopisto, Kasvatustieteiden tiedekunta.
- Hay, David 2008. Lapse spirituaalsus. Teoksessa Pille Valk (toim.) Töid religioonipedagogikast 1. Tartu Ülikooli Kirjastus, 41–58.
- Helve, Helena 1992. Tyttöjen kriittinen maailmankuva. Teoksessa Sari Näre & Jaana Lähteenmaa (toim.) Letit liehumaan - Tyttökulttuuri murroksessa. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura, 246–256.
- Janatuinen, Mailis 2001. Nainen ja hänen miehensä – Rakkauskertomuksia Raamatusta. Kauniainen: Perussanoma.
- Jarasto, Pirkko & Sinervo, Nina 1999. Murrosikäisen ja nuoren maailma. Jyväskylä: Gummerus.
- Jumalan silmissä kaunis i.a. Viitattu 13.10.2009
<http://www.ohjaaja.net/painopiste/index.html>
- Juntunen, Hanna 2009. Pastori. Lohjan seurakunta. Lohja. Henkilökohtainen tiedonanto 14.10.
- Keltinkangas-Järvinen, Liisa 1994. Hyvä itsetunto. 6. painos. Porvoo-Helsinki-Juva: WSOY.
- Ketola, Tapani 2002. Leirituuli. Käsikirja leiritoiminnan järjestäjille ja ohjaajille. Suomen Poikien ja Tyttöjen Keskus – PTK ry. Helsinki: Lasten Keskus Oy.
- Kinnunen, Saara 2001. Tytöt, pojat ja seksi. Kuinka tuen lapsen seksuaalista kasvua. Helsinki: Kirjapaja Oy.

- Kirkkohallitus/ Kirkon kasvatus ja nuorisotyö 2004. Jumala on. Elämä on nyt. Rakkaus liikuttaa. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lapsi- ja nuorisotyön misio, visio ja strategia 2010. Kirkkohallituksen julkaisuja 2004: 3. Helsinki.
- Kirkkohallitus / Kirkon kasvatus ja nuorisotyö, Kirkon perheasiat 2007. Jumalan silmissä kaunis: tytöt ja pojat: kirkon kasvatuksen painopiste 2006–2008.
- Lahden seurakuntayhtymä 2009. Viitattu 6.11.2009
<http://www.lahdenseurakuntayhtyma.fi/prime170.aspx>
- Lohjan seurakunta i.a. Viitattu 22.10.2009. <http://www.lohjanseurakunta.fi/>
- McDowell, Josh 2004. Sinua ei luotu turhaan. 7. painos. Helsinki: Karas-Sana.
- Niemi, Päivi 2008. Itsetunnon rakennuspalikoita. Hämeenlinna: Päivä Osakeyhtiö.
- Nuorisoasiainkeskus 2009. Tyttöjen talo. Viitattu 5.10.2009.
http://www.hel.fi/wps/portal/Nuorisoasiainkeskus/Artikkeli?WCM_GLOBAL_CONTEXT=/nk/fi/Neuvonta%20ja%20tuki/Tukea%20nuorille/Tytt_jen%20talo
- Nuorisotyön toimintakertomus 2008a. Joutjärven seurakunta.
- Nuorisotyön toimintakertomus 2008b. Lohjan seurakunta.
- Nuorten keskus i.a. Helmijuttu - Kirkon tyttökirja kouluttajan opas. Viitattu 22.10.2009
http://www.nuortenkeskus.fi/sivu.php?artikkeli_id=2443
- Nurmi, Jari-Erik 2000. Nuoruusiän kehitys: etsintää, valintoja ja noidankehiä. Teoksessa Paula Lyytinen, Mikko Korhakangas & Heikki Lyytinen (toim.) Näkökulmia kehityspsykologiaan – kehitys kontekstissaan. 1.-4. painos. Helsinki: WSOY.
- Näre, Lena 2008. Naisia loukkaava mainonta visuaalisena väkivaltana. Teoksessa Sari Näre & Suvi Ronkainen (toim.) Paljastettu intiimi – Sukupuolistuneen väkivallan dynamiikkaa. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus, 344–367.
- Näre, Sari 2004. Kokonainen nainen. Helsinki: Kirjapaja Oy.
- Näre, Sari & Lähteenmaa, Jaana 1992. Moderni suomalainen tyttöys: altruistista individualismia. Teoksessa Sari Näre & Jaana Lähteenmaa (toim.) Letit liehumaan - Tyttökulttuuri murroksessa. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura, 329–337.
- Näre, Sari & Oksanen, Atte 2008. Virtuaaliruumiillisuus imaginaarisena väkivaltana – Kärsimys ja häpeä tyttöjen ja poikien suhteessa ruumiiseen. Teoksessa Sari Näre & Suvi Ronkainen (toim.) Paljastettu intiimi – Sukupuolistuneen väkivallan dynamiikkaa. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus, 259–281.

- Raamattu. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. Helsinki: Kirjapaja.
- Rantalaiho, Liisa 1994. Sukupuolisopimus ja Suomen malli. Teoksessa Anneli Anttonen, Lea Henriksson & Ritva Nätkin (toim.) Naisten hyvinvointivaltio. Tampere: Vastapaino, 9–30.
- Ritokoski, Sami 2009. Kirkon lapsi- ja nuorisotyön tutkijalehti. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Helsinki. Henkilökohtainen tiedonanto 1.6.
- Räsänen, Antti 2008. Kristillinen kasvatus teoriassa ja käytännössä. Teoksessa Jouko Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lasten Keskus, 287–304.
- Räsänen, Päivi 1991. Jumala loi naisen. Helsinki: Uusi Tie.
- Suomen evankelisluterilainen kirkko 2001. Moderni ihminen – minne menet, mistä tulet? Viitattu 7.10.2009.
<http://www.evl.fi/arkkipiispa/moderniihminen.htm>
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2009. Viitattu 22.10.2009
<http://www.evl.fi/kkh/to/kkn/painopiste06-07.html>
- Suomen Raamattuopisto 2003. Viitattu 7.10.2009.
http://www.sro.fi/radio/radioluennot/2003/2003_mj_rtunnaiskuva.htm
- Toiminta- ja taloussuunnitelma 2010–2011. Lohjan seurakunta.
- Vikström, Tytti 2009. Nuorisosihteeri. Suomen evankelisluterilainen Kansanlähetyt, Päijät-Hämeen piiri. Lahti. Henkilökohtainen tiedonanto 28.4.
- Voimauttava valokuva i.a. Viitattu 6.9.2009.
<http://www.voimauttavavalokuva.net/menetelma.htm>
- Vuorinen, Risto 2004. Minän synty ja kehitys. 2.-3. painos. Helsinki: WSOY.

LIITE 1 Alkukyselylomake Joutjärven seurakunnan tytöille

Keväällä 2009 järjestetään jälleen tytöille ja nuorille naisille oma viikonloppuleiri. Tuleva leiri on opinnäytetyöprojekti. Suunnittelussa halutaan huomioida osallistujien odotukset, toiveet ja mielenkiinnon kohteet.

Mitä asioita/aiheita toivoisit, että leirillä käsitellään?

Miten haluaisit asioita käsiteltävän?

Mitä muuta toivot tai odotat leiriltä?

LIITE 2 Leirin mainos Joutjärven seurakuntaan

Kokonaisten Jumalan kuva

-Tyttisleiri upilassa

24.-26.4.2009

Tervetuloa Jovin perinteiselle tyttisleirille upilan keväisiin maisemiin!

Luvassa monenlaista mukavaa ohjelmaa vain tytöille: hetkiä Jumalan, itsesi ja toisten siskojen kanssa, yhteyttä ja ystävyyttä, lepoa ja uutta puhtia! Tule mukaan ja ilmoittaudu Jovilla olevaan listaan viimeistään tiistaina 21.4.

Lähtö pe 24.4. klo 17.30 Jovilta ja paluu su 26.4. klo 14.30 Joville. Kuljetus omin autoin. Hinta 25 €.

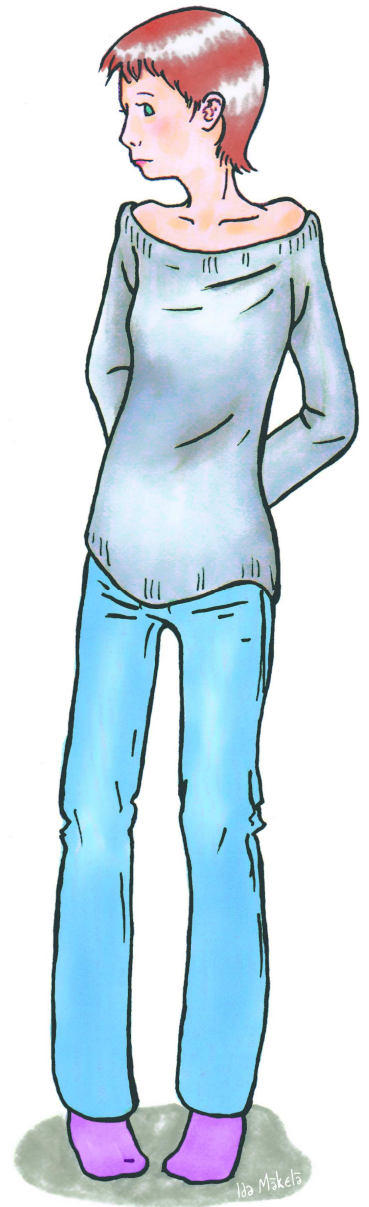
Ota mukaan avoin mieli, tarvittavat leiritavarat ja kamera, jos sellaisen omistat! Jos sinulla on mahdollista saada auto käyttöön, ilmoitathan siitä Tuulialle.

Mukana menossa leirillä nämäkin naiset:
Tuulia Taipale, Anu Melkkala, Elisabet Vähäsöyrinki ja Tytti Vikström

tiedustelut:

Tuulia xxx-xxx xxxx

Anu xxx-xxx xxxx

KokoNainen Jumalan kuva — leiri tytöille Saarikossa 9.-11.10.2009

Luvassa monenlaista mukavaa ohjelmaa vain tytöille: hetkiä Jumalan, itsesi ja toisten tyttöjen kanssa, yhteyttä ja ystävyyttä, lepoa ja uutta puhtia!

Ilmoittaudu 7.9.–30.9. välisenä aikana osoitteessa: www.lohjanseurakunta.fi
→ nuorisotyö

Leirin hinta: 15 €.

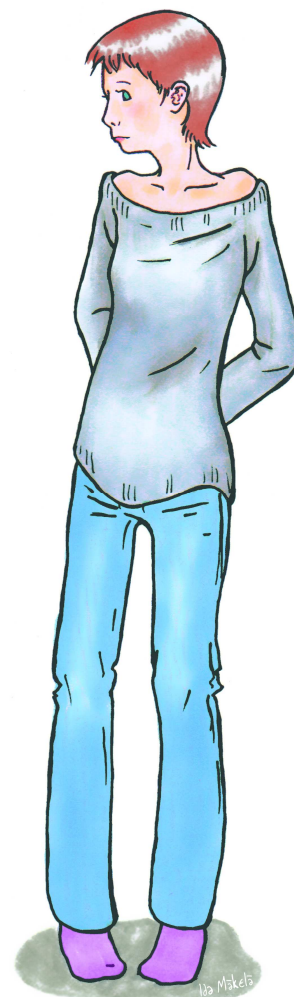
Mukana menossa leirillä nämäkin naiset:
Hanna Juntunen, Anu Melkkala ja
Tuulia Konttinen

lisätietoja:

Hanna xxx-xxx xxxx, Anu xxx-xxx xxxx ja

Tuulia xxx-xxx xxxx

Tervetuloa!

Tervehdys!

Olet ilmoittautunut KokoNainen Jumalan kuva -leirille Saarikkoon 9.–11.10.2009. Tervetuloa mukaan tyttöjen ikiomalle viikonloppuleirille!

Lähdemme bussilla kirkkokentältä **perjantaina 9.10. klo 17.30** kohti Saarikon leirikeskusta. Olethan ajoissa paikalla. Leirimme päättyy sunnuntaina 11.10. paluulla samaan paikkaan klo 14.30.

Leiri maksaa sinulle 15 €. Hinta sisältää bussimatkat, majoituksen, ruokailut ja tapaturmavakuutuksen eli kaiken leirillä tarpeellisen. **Leirimaksu maksetaan seurakunnan tilille 400610-1655.** Eräpäivä on 5.10. Kirjoita maksun viestiosaan "Tyttöjen leiri 2009" ja osallistujan nimi.

Muistathan tulostaa netistä yhteystietolomakkeen, jonka palautat täytettynä ja huoltajan allekirjoituksella varustettuna Hannalle perjantaina leirille lähtiessä. Ilman tätä lomaketta ei voi osallistua leirille.

Pakkaa leirille mukaan seuraavat:

- Raamattu
- Vaatteita sekä sisällä oloa että ulkoilua varten (Muistathan huomioida syksyisen, mahdollisesti kylmän ja sateisen sään vaatevarustuksessa!)
- Peseytymisvälineet: pyyhe, pesuaineet, hammasharja ja -tahna
- Lakanat tai makuupussi (makuupussin kanssa aluslakana)
- Oma tyyny
- Jos omistat digikameran, ota myös se mukaan (Ei pakollinen!)

lisätietoja:

Hanna xxx-xxx xxxx tai hanna.juntunen@evl.fi

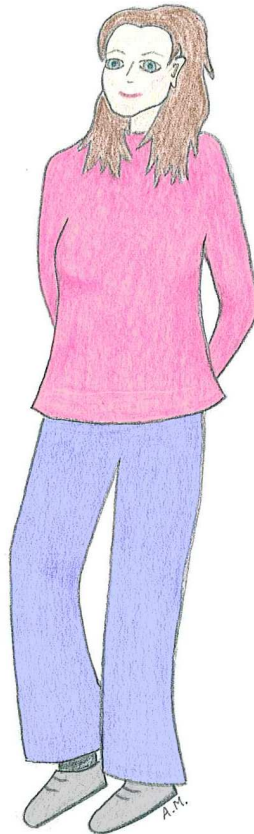
Anu xxx-xxx xxxx tai anu.melkkala@student.diak.fi

Tuulia xxx-xxx xxxx tai tuulia.konttinen@student.diak.fi

Nähdään leirillä!

KokoNainen Jumalan kuva

– viikonloppuleiri tytöille itsetunnosta, ruumiillisuudesta,
tunteista ja kristittyinä tyttönä elämisestä

Tekijät:
Tuulia Konttinen ja Anu Melkkala

ARVOISA NUORISOTYÖNTEKIJÄ,

Tervetuloa järjestämään KokoNainen Jumalan kuva -viikonloppuleiriä tytöille! Leirimateriaali on suunniteltu palvelemaan rippikoulun jälkeistä nuorisotyötä, mutta mikään ei estä muokkaamasta materiaalia oman työn kohde-ryhmälle esimerkiksi varhaisnuoriso- tai nuorten aikuisten työhön.

Kirkon kasvatuksen painopiste vuosina 2006–2008 ja 2009 on ollut Jumalan silmissä kaunis: tytöt ja pojat. Vaikka painopiste on muuttumassa vuoden vaihteessa, niin sanoma ei muutu. Olemme Jumalalle rakkaita ja hänelle kelpaamme sellaisina kuin olemme. Tätä ajatusta on vaikea uskoa tämän yhteiskunnan luomien kauneusihanteiden keskellä, mutta se on totta. Monet tytöt kokevat vajavuutta ylivoimaisten vaatimusten keskellä. Kukaan ei pysty vastaamaan näihin vaatimuksiin, eikä se ole tarpeenkaan. KokoNainen Jumalan kuva -leirimateriaalin kautta haluamme luoda mahdollisuuden tukea tyttöjen kasvua naiseksi ja tuoda heidän elämäänsä näkökulman siitä, millaisena Jumala heidät näkee.

Materiaalipaketti on syntynyt opinnäytetyömme tuotteena opiskellessamme Diakonia-ammattikorkeakoulussa Kauniaisissa. Tämä paketti sisältää valmiin materiaalin tyttöjen viikonloppuleirin toteuttamista varten. Leiri on toteutettu toiminnallisia menetelmiä hyödyntämällä.

Toivomme, että materiaalipaketti saisi innostaa ja antaa uusia virikkeitä tyttöjen parissa työskentelyyn. Valmiin materiaalin on tarkoitus helpottaa työtäsi ja tarjota mahdollisuus leirin järjestämiseen, vaikka itselläsi ei olisi aikaa pitkään suunnittelutyöhön.

Antoisaa leiriä ja Jumalan siunausta tärkeään työhösi!

Kauniaisissa 23.10.2009

Tuulia Konttinen ja Anu Melkkala

SISÄLTÖ

Leiriohjelma	4
Tarvikelista	6
Työpaja 1	7
Työpaja 2	13
Työpaja 3	15
Työpaja 4	15
Työpaja 5	19
Työpaja 6	21
Palvelutori 1 & 2.....	21
Aamuhartaudet: henkilökohtainen hetki Raamatun äärellä	22
Iltahartaus: Tarina elämästäni	22
Iltahartaus: Isän rakkauskirje	23
LIITE: Palapelin malli	
LIITE: Millaisena Jumala näkee minut? -työskentelyyn Raamatun jakeet	
LIITE: Tunnetilat	
LIITE: Aamuhartaus lauantaille	
LIITE: Aamuhartaus sunnuntaille	
LIITE: Iltahartaus lauantaille: Isän rakkauskirje	

LEIRIOHJELMA

Perjantai

- 18.00 Majoittuminen
 18.15 Päivällinen
 19.00 Työpaja 1
 - Tutustumista
 - Johdatus leirin teemaan
 - Opetus 1: *Itsetunto*
 21.30 Iltapala
 22.15 Hartaus: Tarina elämästäni
 → Nukkumaan

Lauantai

- 8.00 Herätys
 8.30 Aamupala
 9.15 Hartaus: henkilökohtainen hetki Raamatun äärellä, Joh. 4:5-19
 10.00 Työpaja 2
 - Opetus 2: *Ruumiillisuus*
 12.00 Lounas
 13.00 Työpaja 3
 - Johdanto valokuvaustyöskentelyyn
 - Valokuvausparityöskentely
 14.15 Päiväjuoma
 14.45 Työpaja 4
 - Opetus 3: *Tunteet*
 17.00 Päivällinen
 18.00 Palvelutori osa 1
 - Kasvojen kuorinta ja naamiot saunan yhteydessä
 19.30 Iltapala (Iltapalan voi myös yhdistää elokuvahetkeen, jos siitä tekee runsaamman tarjoamalla esimerkiksi pizzeria.)
 20.00 Palvelutori osa 2
 - hemmottelua toisia palvellen mm. hieronta, manikyyri yms.
 - Hyvää naposteltavaa/yhdistetty iltapala
 - Elokuva (esim. Naiset)
 23.00/ Hartaus: Kirje Jumalalta, jonka jälkeen mahdollisuus
 23.30 sielunhoitoon ja esirukoukseen
 → Nukkumaan

Sunnuntai

- 8.30 Herätys
- 9.00 Aamupala
- 9.30 Hartaus: Henkilökohtainen hetki Raamatun äärellä, Luuk. 10:38-42
- 10.00 Työpaja 5
- Opetus 4: *Kristittynä tyttönä eläminen*
- 12.00 Lounas & pakkausta
- 13.00 Työpaja 6
- Valokuvaustyöskentelyn purku
- Leirin päätös
- 14.00 Kotiin lähtö

TARVIKELISTA

- Kannettava tietokone
- Videotykki
- Valkokangas
- Kaiuttimet elokuvan katselua varten tai cd-soitin, johon voi yhdistää tietokoneen
- Muistikortin lukija (+ mahdollisia ylimääräisiä digikameroita)
- Musiikkia cd:llä tai tietokoneella
- Elokuva (Diane English: Naiset)
- Jokaisen leiriläisen ja työntekijän nimi paperilapulla (+ arvontakippo)
- A3-paperia ja / tai kartonkia
- A6-kokoisia paperilappuja (tarvitaan jokaiselle osallistujalle neljä kertaa)
- Kyniä: lyijykyniä, erivärisiä tusseja ja vahaliituja
- Maalarinteippiä
- Erilaisia aikakaus- ja sanomalehtiä leikeltäväksi
- Liimaa
- Saksia
- Sanomalehtiä
- Lehtiä esim. Cosmopolitan, Trendi, Hot Now
- Kuorintavoidetta ja kasvonaamioita
- Kosteusvoiteita
- Kynsienhoitotarvikkeita
- Herkkuja elokuvahetkeen
- Liinoja silmien sidontaan
- Pöytäristi
- Pöytäliina alttaripöydälle
- Kynttilöitä
- Patjoja lattialle istumista varten
- KokoNainen Jumalan kuva -materiaalipaketti & liite-cd
- Palapeli (malli LIITTEENÄ)
- Millaisena Jumala näkee minut? -työskentelyyn Raamatun jakeet parille/ryhmille kopioituna (LIITE)
- Aamuhartauspaperit kaikille tytöille molemmiksi aamuiksi (LIITE)
- Tunnetilat tulostettuna paperilapuiksi (LIITE)

Pyydä leiriläisiä ottamaan mukaan:

- Raamattu
- digikamera, mikäli omistaa & johto kuvien siirtämiseksi kamerasta tietokoneelle

TYÖPAJA 1

Tarvikkeet: liinoja silmien sidontaan, palapeli (malli LIITTEENÄ), videotytki, tietokone, Powerpoint -esitys (LIITE CD), Millaisena Jumala näkee minut? -työskentelyyn Raamatun jakeet pareille/ryhmille kopioituna (LIITE 1), Raamatut kaikille, jokaisen leiriläisen ja työntekijän nimi paperilapulla, arvontakippo, paperia (A6), kyniä sekä musiikkia

Ennen leirin ensimmäisen työpajan aloitusta on hyvä järjestää tila mukavaksi esimerkiksi levittämällä lattialle patjoja, jotta yhdessäolo voi olla rentoa. Lisäksi tilaan on rakennettava alttari, jossa on pöytäristi. Työpajojen 1, 2, 4 ja 5 lopussa ristin juurelle viedään papereille kirjoitetut ajatukset/rukoukset. Tämä toimii konkreettisenä esimerkkinä siitä, miten saamme jättää kaikki elämämme asiat Jeesuksen ristin juurelle.

Tutustumista

Leiriläiset voivat tuntea toisensa entuudestaan, mutta tutustuminen ei silti mene hukkaan. Tutustumisen kautta saadaan leirille luotua avoimempi ilma- piiri ja tytöt uskaltavat sen jälkeen myös puhua paremmin vaikeistakin asioista. Mikko Aallon Ryppäästä ryhmäksi -kirjasta löytyy paljon toimivia tutustumis- ja ryhmäyttämisleikkejä. Tässä on muutama lyhyt toimintaidea.

Nimi- ja kuulumiskierros

Leiriläiset ja ohjaajat kertovat vuorotellen nimensä ja jotain muuta itsestään (esim. harrastuksista, perheestä). Lisäksi jokainen kertoo, millaisissa tunnelmissa on leirille tullut ja mitä odottaa viikonlopulta.

Sokkopalapeli (LIITE)

Muutaman leiriläisen silmät sidotaan liinalla. Lattialle asetetaan palapelin palat. (Palapelin malli on materiaalipaketin liitteenä. Palapeli kannattaa as- karrella etukäteen esimerkiksi kartongista, jotta se on tukevampi.) Vain sil- mät sidottuina olevat tytöt saavat koskea paloihin. Muut leiriläiset toimivat neuvoina. (Mikäli leiriläisiä on paljon, voidaan tehtävä toteuttaa muutamassa pienemmässä ryhmässä.)

Sokkojonot

Jokaisen leiriläisen silmät sidotaan. Tyttöjä neuvotaan muodostamaan jono- ja tiettyjen ohjeiden mukaan. Jonoja voidaan muodostaa esimerkiksi pituus-

järjestyksen, syntymäaikojen, nimien aakkosjärjestyksen ja äidin/isän syntymäkaupunkien (Etelä-pohjois-akselilla) mukaan.

Johdatus leirin teemaan

Leirin nimi "KokoNainen Jumalan kuva" kätkee paljon sisäänsä. Pääajatuksena voimme pitää sitä, että olemme Jumalan kuvia. Hän on meidät luonut ja hänelle riitämme omina itsenämme. Media ja yhteiskunta luovat hyvin ulkonäkökeskeistä kuvaa naisihanteesta, jonka keskellä koemme yhä enemmän riittämättömyyden tunteita. Jumalalle olemme kuitenkin rakkaita ja hänelle kelpaamme sellaisina kuin olemme. Vaikka tätä ajatusta on vaikea uskoa tämän yhteiskunnan luomien kauneusihanteiden keskellä, se on totta. Leirin aikana pohditaan sitä, millaisia me olemme, millaista on elää kristittyinä tyttönä tässä yhteiskunnassa ja millaisena Jumala meidät näkee. Toivottavasti leirin kautta jokainen voi myös oppia näkemään itsessään ja muissa Jumalan luomaa kauneutta.

Opetus 1: ITSETUNTO

Ensimmäisen aiheen käsittely on hyvä aloittaa kartoittamalla tyttöjen ajatuksia käsiteltävästä teemasta. Sen voi tehdä esittämällä seuraavanlaisia kysymyksiä keskustelun avaamiseksi.

Mitä tulee mieleen sanasta itsetunto?

Mihin itsetunto voi liittyä?

Mihin itsetuntoa tarvitaan?

Mitä itsetunto sanana tarkoittaa?

Mitä tarkoittaa minäkuva?

Mitä eroa on itsetunnolla ja minäkuvalla?

Miten minäkuva ja itsetunto muodostuvat?

Tähän kohtaan on koottu tietoa itsetuntoon ja minäkuvaan liittyvistä asioista. Työntekijä voi käyttää tätä taustatietona itselleen ja sen kautta kertoa tytöille aiheesta. Tiedot on koottu Josh McDowellin kirjasta Sinua ei luotu turhaan.

Vanhemmat. Äiti ja isä tarvitaan jo biologisesti lapsen syntymiseksi tähän maailmaan. Molemmat tarvitaan myös tasapainoisen lapsen kasvattamiseksi. Itsetunto kehittyy läheisissä ihmissuhteissa. Kun lapsesta pidetään huolta, häntä rakastetaan, hänestä iloitaan ja hänet hyväksytään, itsetunto saa hyvän kasvualustan. Lapsi ja nuori tarvitsevat kiitosta, kannustusta, halaamista, lohduttamista, kuuntelua ja keskustelua.

Itsetunnon vahvoja lapsia kasvaa kodeissa, joissa vanhemmat ovat kiinnostuneita lapsistaan, lapsilla on selkeät rajat ja he tietävät, mitä heiltä odotetaan, perheessä on säännöt, joiden noudattamista myös valvotaan, aikuiset ovat aikuisia ja uskaltavat sanoa myös Ei, vanhemmat muistavat kiittää ja antaa myönteistä palautetta eikä epäonnistumisista rangaista, lapsen yksilöllisyyttä ja ainutlaatuisuutta kunnioitetaan.

Isän merkitys nuoren itsetunnolle on suurempi kuin äidin. Isän kiinnostus tyttöä kohtaan vahvistaa tämän itsetuntoa naisena. Kun isä välittää työstä, on tämän helpompi uskoa, että hänestä voivat muutkin pitää. Hän voi sanoa Ei pojille, joista ei välitä, eikä hänen tarvitse osoittaa kelpaavuuttaan iskemällä aina uusia ja uusia seurustelukumppaneita.

Minäkuva on osa itsetuntoa. Minäkuva tarkoittaa asennoitumista itseä kohtaan. Nuoren minäkuvaan vaikuttaa paljon se, mitä hän kokee vanhempien, opettajien, kavereiden ja muiden aikuisten ajattelevan itsestään. Jos kokee hyväksyntää, voi uskoa olevansa kykenevä, menestyvä ja arvokas. Paheksunta, moitteet ja torjunta lisäävät epävarmuutta ja värittävät minäkuvaa kielteiseen suuntaan. Nuori tarvitsee vakuutusta, että jokaisen ihmisen elämällä on tarkoitus ja tehtävä, jonka hän pystyy suorittamaan niillä lahjoilla, jotka hänellä on. Jumala on varustanut jokaisen ihmisen riittäväillä kyvyillä tätä tehtävää varten.

Mihin hyvää itsetuntoa tarvitaan?

Tytöiltä on hyvä kysyä, mitä he asiasta ajattelevat. Tämän kautta voi saada viritettyä keskustelun, jonka kautta tytöt sisäistävät hyvän itsetunnon merkityksen.

- Hyvää itsetuntoa tarvitaan muun muassa hyviin valintoihin ja onnellisuuteen.
- On helpompi sanoa ei vaikeissa valintatilanteissa esim. suhteessa päihteisiin ja epäterveisiin ihmissuhteisiin, jos on hyvä itsetunto.

- Huono itsetunto johtaa helposti roolikäyttäytymiseen, elämänhallinnan menettämiseen ja masennukseen. Rooleja ovat muun muassa kovis, supertsemppaaja ja pelle.
- Heikon itsetunnon omaava ihminen keskittää usein ajatuksensa itsensä ympärille. Mitä muut ihmiset minusta ajattelevat? Millaisena kelpaisin? (Havainnollistava kuva löytyy PowerPointiltä.)
- Terveen itsetunnon omaava ihminen pystyy keskittymään ulkopuolelleen oleviin ihmisiin ja asioihin.

Millaisena Jumala näkee minut?

Muodostetaan parit tai pienet ryhmät. Jokainen pari/ryhmä saa muutaman Raamatun kohdan luettavakseen. Tämän jälkeen parit/ryhmät keskustelevat siitä, mitä Raamatun jakeet kertovat heille Jumalasta, heistä itsestään ja Jumalan suhtautumisesta heihin. Keskustelut jäävät parien/ryhmien sisäisiksi, niitä ei pureta yhdessä. Kopioitavat jakeet ovat liitteenä.

Leirin vetäjä voi vielä halutessaan lopettaa työskentelyn seuraavilla ajatuksilla.

Tuskin mikään muu uskonto tarjoaa niin paljon ainesta ihmisen itsetunnon rakentamiseksi kuin kristinusko. Jumala loi ihmisen omaksi kuvakseen (1. Moos. 1:26). Ihmisen alkuperä ei siis ole yhtään enempää tai vähempää kuin Jumalan tahto. Luomisen lisäksi Jumala vielä lunasti ihmisen (Room. 5:8). Ihminen on arvokasta Jumalan omaisuutta (Jes. 43:4).

Jokainen on ainutlaatuinen ihme (Ps. 139:13-14). Jokainen on ainutlaatuinen yksilö, josta Jumala iloitsee (Sef. 3:17). Jumala katsoo rakastaen jokaista lastaan; on kunnia olla Hänen lapsensa (1. Joh. 3:1-2). Paavalin esimerkin mukaan jokainen saa hyväksyä itsensä sellaisena kuin on (1. Kor. 15:10). Jumala hyväksyy meidät ihmiset sellaisina kuin olemme, myös särkyneinä ja kipeinä (Jes 42:3, Jes. 57:15). Ihminen on Jumalan kuva epäonnistuneenakin. Jumala on uutta luova ja parantava Jumala (Jer. 17:14, Jer. 33:6).

Miksi kukaan vähättelisi itseään, kun Jumalakaan ei tee niin (Jer. 31:3-4)? Jumalan huolenpito on ylenpalttisempaa kuin taivaan linnuista ja kedon kukista huolehtiminen (Matt. 6:26-30). Jeesus kohteli ihmisiä antaen heille arvon ja vahvistaen heidän itsetuntoaan, esimerkkeinä syntinen nainen, samarialainen nainen ja ristin ryöväri.

Itsetunnon rakennuspalikat

Vaikka minulla olisi huono itsetunto, minun ei tarvitse tyytyä siihen ja kärsiä asiasta lopun elämääni. Evankelista Päivi Niemi on esitellyt viisi itsetunnon rakennuspalikkaa, jotka eivät maksa mitään, ja voimme valita ne itse etsiesämme ja suuntautuessamme kohti hyvää elämää. Vanhaan ei tarvitse jäädä, voimme omilla valinnoillamme vaikuttaa loppuelämäämme todella paljon. Näiden rakennuspalikoiden varaan kun itsetuntoamme rakennamme, on varma, että moni asia on paremmin ja voi korjaantua. Nämä rakennuspalikat pitää muistaa myös valita jatkossa joka päivä.

(PowerPointilta löytyy havainnollistava kuva aiheen käsittelyyn. Kuvan avulla voi havainnollistaa kerrontaa, kuinka itsetunto rakentuu erilaisista asioista.)

1. usko. Ei tarvitse olla sattumaan uskova, elämäntarkoitusta vailla. Kristittyinä saa uskoa, että elämälläni on tarkoitus. Jumala on minut luonut ja rakastaa minua. Ihan oikeasti. Ja on vielä luvannut olla lähellä niitä joilla särkyneet sydän ja murtunut mieli. Suhde Luojaan on koko itsetunnon perusta.

2. Hyvät harrastukset. Hyviin harrastuksiin kuuluu kaikkien niiden lahjojen käyttäminen mitä sinulla on. Joku soittaa, toinen laulaa, yksi piirtää, toinen muovailee ja kolmas urheilee. Mikä vaan "sinun juttusi" onkin, tee sitä, ole luova, kehity siinä! Ja koe se mikä tässä on tärkeää, eli haasteet ja erityisesti onnistumisen kokemukset.

3. Hyvät ihmissuhteet. Tässä tarkoitetaan kaikkia sellaisia ihmissuhteita joissa saa olla oma itsensä. Ei tarvitse vetää mitään roolia. Sinä saat olla sinä, omine ajatuksinesi, tunteinesi ja juuri siksi sinusta tykätään. Se tuntuu ihanalta. Kyse ei ole silti välttämättä seurustelusuhteesta, vaan kuka vaan voi olla se oikea. Mummi, kummi, setä, isosisko, äiti, seurakunnan nuorisotyöntekijä jne. Ihmissuhteet, joissa ei tarvitse vetää minkäänlaista roolia, rakentavat itsetuntoa.

4. Hyvä omatunto.

Tila, jossa mikään ei paina. Tavoittelemisen arvoinen. On helpompi elää ja hengittää kun on pyydetty ja annettu anteeksi.

5. Tässä ja nyt. Kaikki positiivinen palaute, mitä pitäisi enemmänkin saada. Olet arvokas. Olet tärkeä. Elämälläsi on tarkoitus. Ainakin nämä asiat tulisi saada kuulla päivittäin. Jokaisen tehtävä on antaa positiivista palautetta, jotta jokainen voisi sitä myös saada.

→ Positiivisen palautteen harjoite

Viimeisestä rakennuspalikasta saa hyvän sillan, jonka kautta harjoitetaan käytännössä positiivisen palautteen antamista ja vastaanottamista.

Pieneen astiaan laitetaan paperilaput, joista löytyy jokaisesta yhden leiriläisen tai työntekijän nimi. Jokainen tyttö nostaa vuorollaan yhden lapun. Tehtävänä on antaa tämän illan aikana positiivista palautetta kyseiselle tytölle. Näin jokainen antaa ja saa positiivista ja rohkaisevaa palautetta.

Lopuksi

Jokainen saa paperin, johon voi kirjoittaa opetuskokonaisuuden herättämiä ajatuksia ja rukouksia Jumalalle. Apuna pohdinnassa voi käyttää seuraavia kysymyksiä, jotka heijastetaan valkokankaalle (LIITE-CD).

- Mitä ajattelen itsestäni?
- Mitä luulen muiden ajattelevan minusta?
- Mitä haluaisin muuttaa itsessäni?
- Voinko rehellisesti kiittää Jumalaa siitä, millaiseksi hän on minut luonut?
- Mitä muuta haluaisin kertoa Jumalalle?

Kun kokee olevansa valmis, voi paperin viedä alttarille ristin juurelle. Työskentely päätetään yhteiseen rukoukseen työntekijän johdolla.

Lisätietoja ja materiaalia:

Aalto, Mikko. Ryppäästä ryhmäksi.

Niemi, Päivi. Itsetunnon rakennuspalikoita.

McDowell, Josh. Sinua ei luotu turhaan.

TYÖPAJA 2

Opetus 2: RUUMIILLISUUS

Tarvikkeet: lehtiä esim. Cosmopolitan, Trendi, Hot now tms. Barbie®-nukke tai valkokankaalle heijastettava kuva nukesta, sanomalehtiä, maalarinteippiä, erivärisiä tusseja tai liituja, valkoista paperia, kyniä

Lehtityöskentely ryhmissä:

Muodostetaan 2-4 hengen ryhmät. Jokainen ryhmä saa yhden lehden selatavaksi sekä seuraavat kysymykset pohdittavaksi. Ryhmäpohdintojen jälkeen, keskustellaan kysymyksistä yhdessä.

- Mitä lehdet viestittävät meille pukeutumisesta?
→ Mitä itse viestitän pukeutumisellani?
- Mitä lehdet viestittävät meille kauneudesta?
→ Mikä on kaunista? Kuka määrittelee kauneuden?
- Mitä lehdet viestittävät meille naiseudesta?
→ Mitä itse ajattelen naiseudesta?

Mitä lelut viestittävät meille?

Esitellään Barbie-nuken mitat tytöille ja kerrotaan, miten tervettä nuorta naista tulisi muuttaa, jos hänet haluttaisiin muokata Barbien mittoihin.

Barbie® - vain hauska nukke?

- Barbie-nuken vyötärön läpimitta on sama kuin nuken pään läpimitta.
- Hänen kaulansa on kaksi kertaa pitempi kuin normaalin ihmisen.
- Hänen jalkansa ovat 50 % käsiä pidemmät. Keskipokoisella naisella ne ovat noin 20 % pidemmät.

Jos lantionympäryys pysyisi samana, terveän nuoren naisen pitäisi muuttua seuraavasti päästäkseen Barbien mittoihin:

Pituus + 61 cm

Vyötärö - 15 cm

Rinnanympäryys + 13 cm

Kaulan pituus + 8 cm

- Millaisia ajatuksia tämä herättää?
- Uskotteko tämän vaikuttavan jotenkin pienten tyttöjen käsitykseen omasta ulkonäöstään ja ulkonäköihanteista?
- Mikä muu vaikuttaa tyttöjen käsitykseen ulkonäköihanteesta?
→ Äidin suhtautuminen omaan ulkonäköönsä. Jos äiti haukkuu itseään peiliin katsoessaan, ei lapsi voi itsekään uskoa olevansa kaunis.

Millaisena näen itseni? -parityöskentely:

Jokainen yhdistää sanomalehdistä sivuja teipillä yhteen, jotta mahtuu piirtämään oman kuvansa oikeassa koossa paperille. Ensin jokainen piirtää kynällä paperille ääri viivat omasta ruumiistaan, millaisena näkee itsensä. Tässä ei ole tarkoitus mitailla itseään, vaan piirtää itsensä sellaisena kuin ajattelee olevansa. Sen jälkeen muodostetaan parit. Vuorotellen toinen parista menee vasten piirrostaan ja toinen piirtää oikeat ääri viivat. Kun molemmat ovat piirtäneet, parit keskustelevat siitä, millainen oma käsitys omasta ruumiista on. Onko käsitys realistinen? Millaisia tunteita harjoite herättää?

Lopuksi

Jokainen saa paperin, johon voi kirjoittaa opetuskokonaisuuden herättämiä ajatuksia ja rukouksia Jumalalle. Apuna pohdinnassa voi käyttää seuraavia kysymyksiä, jotka heijastetaan valkokankaalle (LIITE-CD).

- Millaisena näen itseni?
- Millaisena ajattelen muiden näkevän minut?
- Olenko tyytyväinen ulkonäkööni?
- Haluaisinko muuttaa jotakin ulkonäössäni?
- Voinko rehellisesti kiittää Jumalaa siitä, miltä näytän?
- Mitä muuta haluaisin kertoa Jumalalle?

Kun kokee olevansa valmis, voi paperin viedä alttarille ristin juurelle. Työskentely päätetään yhteiseen rukoukseen työntekijän johdolla.

Lisätietoja ja -materiaalia:

www.aidonkauneudenpuolesta.fi (Body talk -opas äideille ja ohjaajille)

TYÖPAJA 3

Tarvikkeet: digikamera jokaiselle parille, tietokone sekä tarvittaessa muistikortinlukija tai johdot kuvien siirtämiseksi tietokoneelle

Työpajan alussa kokoonnutaan yhteen ja työntekijä johdattaa lyhyesti seuraavaksi toteutettavaan valokuvaustyöskentelyyn.

Jokainen muistaa varmasti koulukuvaukset ym., joissa valokuvaaja on ohjeistanut tarkasti kuvattavaa "käännä päätä hiukan oikealle", "kallista vasemmalle", "hymyile" jne. Joku toinen siis on ohjannut, miltä meidän tulisi näyttää valokuvassa. Mutta mieti, miten sinä haluaisit tulla kuvatuksi ja nähdyksi. Seuraavaksi toteutettavassa valokuvaustyöskentelyssä kuvaaja toimii ainoastaan kuvan ottajana eikä neuvo kuvattavaa. Kuvattava päättää missä ja millä tavalla kuvia otetaan.

Lyhyen johdannon jälkeen tytöt muodostavat parit. Jokaisella parilla tulee olla käytössä yksi digikamera. Tytöt saavat työskentelyyn aikaa kokonaisuudessaan tunnin. Tunnin aikana pari on kuvattava toisensa sekä tultava siirtämään valokuvat tietokoneelle ja valittava 1-2 kuvaa, jotka haluavat muiden tyttöjen näkevän. Kuvat katsotaan yhdessä seuraavana päivänä.

TYÖPAJA 4

Opetus 3: Tunteet

Tarvikkeet: Paperiset tunnelaput (LIITE) leikattuna irti toisistaan.

Puhutaan tunteista

Lattialle laitetaan paperiset tunnelaput (LIITE), joissa on erilaisia tunteita tai tunnetiloja. Jokainen leiriläinen ja ohjaaja ottavat 3-5 tunnelappua, jotka kuvaavat senhetkisen elämäntilanteen/sen päivän/sen viikon tunteita. Vähintään yhden kortin tulee olla "negatiivinen" tunne. Jos leiriläisiä on yli 15, kannattaa tunnelaput kopioida muutamaa kertaa, että kaikille riittää niitä. Mukaan saa keksiä lisääkin, jos haluaa.

Kukin vuorollaan kertoo omista korteistaan, esimerkiksi minkä takia on pettynyt/ iloinen/ epäilevä/ vahva/ haavoittuva ym.? Miltä se tuntuu?

Tunnekortit voidaan asetellaan lopuksi ryhmittäin, esimerkiksi janalle (positiivinen-negatiivinen). Samankaltaiset tunteet laitetaan lähekkäin, vastak-

kaiset tunteet kauemmas toisistaan. Tämä saattaa herättää paljonkin keskustelua.

Ryhmätyöskentely

Jokainen ryhmä valitsee yhden tunteen, johon perehtyy tarkemmin. Tässä voidaan hyödyntää tunnelappuja, jotka on lattialle ryhmitelty tai valita seuraavista tavallisimmista tunteista: ilo, rakkaus, kiitollisuus, kateus, pelko, viha, katkeruus ja suru.

Kukin ryhmä keskustelee tunteesta: Miltä se tuntuu? Mistä se syntyy? Mitä ajatuksia se herättää? Onko se helppo tunnistaa? Mihin se voi johtaa? Ryhmä kokoaa mahdollisimman paljon asioita ja ajatuksia tunteesta ja sen vaikutuksesta ym. Ajatukset ryhmä voi kerätä paperille, jotta ne eivät unohdu. Lopuksi ryhmä esittää muulle ryhmälle ajatuksensa omasta tunteestaan, ja tilaa voidaan antaa mahdollisesti viriävälle keskustelulle.

Järki-tahto-tunteet

Tämä osuus on osittain luentomaista opetusta. Tarkoitus kuitenkin on, että kun ohjaaja on jakanut muutamia ajatuksia aiheesta, voisi tytöillä olla mahdollisuus keskustella ajatuksistaan, joita heille on mahdollisesti herännyt.

"Älkää olko ajatuksiltanne lapsia. Pahuudessa olkaa kehittymättömiä, ajattelussanne aikuisia." 1. Kor.14:20

Jumala on antanut meille järjen. Olemme saaneet sen käyttöä varten. Vaikkei järkeen voikaan luottaa 100-prosenttisesti, se ei kuitenkaan missään tapauksessa ole enemmän syntiinlankeemuksen turmelema kuin tunteet ja tahto. Se ei myöskään näitä voimakkaammin vie meitä pois uskosta. On nimittäin mahdollista luopua uskosta myös siitä syystä, että on ajatellut liian vähän, eikä siitä syystä, että on ajatellut liikaa.

Tarvitseeko järjellä selittää kaikki?

Mitä jos meillä ei olisi tunteita?

Mihin tarvitsemme tunteita?

Tunteet mahdollistavat meille toisten kohtaamisen lämpimästi ja rakastaen. Jumala on antanut meille tunteet ja meillä on täysi syy käyttää niitä rohkeasti. Syntiinlankeemus ei kuitenkaan ole vaikuttanut tunteisiin vähemmän kuin järkeen. Emme voi aina ilman muuta luottaa tunteisiimme. Mitä voimak-

kaampia tunteemme ovat, sitä enemmän vaaditaan, ennen kuin järki saa mahdollisuuden meidän ojentamiseemme. Tunteet ottavat usein vallan sekä järkeemme että tahtoomme. Ei ole kummallista, että psykologit ovat jo kauan väittäneet, että 80 % käyttäytymisestämme voidaan selittää tunteista käsin ja vain 20 % järjestä käsin.

Usko ei ole tunne! Joinakin aikoina meidän on tyydyttävä pikemminkin sen tietämiseen kuin tuntemiseen, että suhteemme Jumalaan on kunnossa. (1. Joh.5:13) Totuus ei ole riippuvaista siitä, mitä minä tunnen. Siksi on hyvin tärkeää, ettei pelastumisemme varmuus perustu tunteisiin vaan uskoon.

Mitä tarkoittaa, että Jumala on läsnä?

Mitä tarkoittaa, että voin tuntea Jumalan läsnäolon?

Mitä vaaroja on siinä, jos uskomme perustuu tunteille?

Jumala on antanut meille myös tahdon. Sekin on käyttöä varten, vaikka syn-tiinlankeemus kuitenkin hallitsee myös tahtoamme. Meissä on jotain, mikä yksinkertaisesti tahtoo tehdä syntiä. Meissä on jotain, mikä tahtoo sabotoida Jumalaa ja lähteä Hänen luotaan. Monilla alueilla on tärkeää, että meillä on tahto. Ihminen voi esimerkiksi merkittävässä määrin ryhdistäytyä lopettaakseen tupakoimisen tai tehdäkseen kotitöitä. Kysymys on vielä kerran siitä, tahdonko. "Tahdotko tulla terveeksi?" Jeesus kysyi Betesdassa olleelta sairaalta (Joh.5:6). Ei siis ollut itsestään selvää, että sairas tahtoi. Kenties hän sai hyviä tuloja kerjäämällä. Ehkä olikin hyvä, ettei monikaan odottanut häneltä mitään vaan pikemmin huolehti hänestä.

Joskus omasta tahdostamme joudumme uhriksi: "Minä vain olen sellainen, enkä voi sille mitään." Riippumatta siitä, mitä teen, olen itse valinnut tekemiseni. Perimmiltään minä valitsen, kuljenko virran mukana vai en. Minä valitsen nousenko aamulla, kun olen väsynyt, vai en. Tahdon käyttäminen on valitsemista. Meidän on tehtävä valintoja kaikilla elämän alueilla. Meidän on jopa valittava, tahdommeko seurata Jeesusta vai emme.

Vielä kerran: Jumala on luonut meille tahdon, ja hän on tarkoittanut, että käytämme sitä. Hän ei ole luonut meistä kauko-ohjuksia vaan kysyy meiltä, tahdommeko seurata Jeesusta, palvella lähimmäistämme ja tehdä jotakin seurakunnan ja lähetyksen hyväksi. Jumala ei halua, että tahtomme kytetään irti vaan että vähitellen opimme tahtomaan sitä, mitä hän tahtoo.

Miten tahto liittyy tunteisiin?

Miksi vihkimisessä aviopuolisot lupaavat toisilleen "tahdon" eikä "rakastan"?

Mistä voisimme saada tahdonvoimaa tilanteisiin, joissa sitä tarvitsemme?

Muisti on kuin pakastin. Kun otamme jonkun muiston muistin pakastimesta, se on aluksi kova kuin tiiliskivi, ei haise eikä tuoksu. Mutta kun se sulaa, se täyttää tuoksullaan ilman ja se saa muotonsa sekä värinsä takaisin.

*Mitä tämä voisi tarkoittaa surullisten tai negatiivisten muistojen kannalta?
Miten voimme purkaa tunteita ja muistoja, jotka ovat meille vaikeita?*

Tarvitset jonkun, joka voi ottaa vastaan tunteesi.

*Mitä anteeksiantaminen on?
Miten se liittyy tunteisiin?*

Lopuksi

Jokainen saa paperin, johon voi kirjoittaa opetuskokonaisuuden herättämiä ajatuksia ja rukouksia Jumalalle. Apuna pohdinnassa voi käyttää seuraavia kysymyksiä, jotka heijastetaan valkokankaalle (LIITE-CD).

- Mitä tunteita löydän sisältäni?
- Mistä tunnen katkeruutta, pettymystä, vihaa, loukkaantumista, pelkoa, häpeää, surua ja/tai kateutta?
- Mistä tunnen iloa, rakkautta, tyytyväisyyttä, onnellisuutta ja kiitollisuutta elämässäni?
- Mitä muuta haluaisin kertoa Jumalalle?

Kun kokee olevansa valmis, voi paperin viedä alttarille ristin juurelle. Työskentely päätetään yhteiseen rukoukseen työntekijän johdolla.

Lisätietoja ja -materiaalia:

Elstad, Gunnar 2002. Tunne itsesi - Tunnista tunteesi.

Ijäs, Kirsti. OlenNainen.

www.tyttojentalo.fi (Infoa tunnepolusta)

TYÖPAJA 5

Opetus 4: Kristittynä tyttönä eläminen

Tarvikkeet: Paperia, kyniä, kartonkia, erilaisia lehtiä (esim. Avotakka, Me naiset, Kodin kuvalehti, ym.), sakset ja liimaa.

Oma elämänkaari

Jokainen saa paperin, johon piirtää oman elämänkaaren. Se voi olla väritetty, mustavalkoinen, jana, ympyrä, suora tms. Pääasia, että tekee sen näköisen kun itse haluaa.

Elämänkaaren avulla on hyvä miettiä seuraavia kysymyksiä:

Mitä kasvun paikkoja omaan elämään liittyy?

Mitkä asiat ovat olleet merkittäviä uskonelämän kannalta?

Mitkä asia ovat olleet merkittäviä ylipäänsä omassa elämässä?

Kysymyksiin ei tarvitse vastata ääneen, mutta jos joku uskaltaa, niin sekin on mahdollista. Tyttöillä voi myös yleisesti kysyä esimerkiksi, että miltä tuntui tehdä ja piirtää omaa elämäänsä.

Keskustelua

Seuraavat kysymykset ovat tarkoitettu apukysymyksiksi keskustelulle. Vettäjä voi itse miettiä, mitkä aiheista ehkä kiinnostaisi juuri hänen ryhmää, mistä viriäisi hyvää keskustelua.

- Mitä on johdatus? Voinko nähdä omassa elämänkaaressani Jumalan johdatuksen?
- Mitä on kristityn kasvu?
- Miten elän kristittynä? Pitääkö sen näkyä jotenkin elämässäni?
- Raamatun kohtia - Tytön elämään hyviä ohjeita, joita voi pohtia: 1. Piet 2:11-12, 1. Piet 3:1-7, 1. Tim. 2:9-10, Kol. 3:18, Ef. 5:21-
- Kristityn ammatinvalinta: Onko joitain ammatteja, jotka eivät sovi kristitylle?
- Mitä on kutsumus? Onko minulla kutsumus johonkin?

Kollaasi unelmista

Tähän kannattaa varata reilusti aikaa, sillä yleensä tytöt innostuvat tästä niin kovasti, ettei aika tahdo riittää. 45 minuuttia vähintään, tunti olisi vielä parempi.

Jokainen tyttö saa kartongin ja lattialle laitetaan saksia, liimaa ja lehtiä, joita on saatavilla. Sitten saa unelmoida. Millaisia unelmia minulla on elämästäni 5 vuoden päästä? Jokainen etsii annetuista lehdistä kuvia, jotka kuvaavat unelmia elämästä 5 vuoden päästä ja liimaa ne kartongille.

Lopuksi kuvakollaasit laitetaan esim. seinälle esille niin, että jokainen saa kiertää ja katsella jokaisen kollaasia. Halutessaan vetäjä voi myös pyytää jokaista kertomaan omasta kollaasistaan.

Lopuksi

Jokainen saa paperin, johon voi kirjoittaa opetuskokonaisuuden herättämiä ajatuksia ja rukouksia Jumalalle. Apuna pohdinnassa voi käyttää seuraavia kysymyksiä, jotka heijastetaan valkokankaalle (LIITE-CD).

- Miten Jumala on johdattanut elämäni?
- Miten haluaisin kasvaa kristittyinä?
- Kuinka minä olen elänyt/elän kristityn naisen elämää?
- Mitä unelmia minulla on, jotka haluaisin tuoda Jumalalle?
- Mihin elämässäni tarvitsen erityisesti Jumalaa?
- Mitä muuta haluaisin kertoa Jumalalle?

Kun kokee olevansa valmis, voi paperin viedä alttarille ristin juurelle. Työskentely päätetään yhteiseen rukoukseen työntekijän johdolla.

TYÖPAJA 6

Tarvikkeet: tietokone (jossa tyttöjen valokuvat) ja videotykki

Työpaja aloitetaan katsomalla yhdessä edellisen päivän valokuvaustyöskentelyn tuotokset. Jokainen tyttö sai valita itselleen 1-2 kuvaa, jotka olivat valmiita näyttämään muille. Kuvan näyttäminen muille vaatii rohkeutta, mutta leirin vetäjän antaessa positiivista palautetta ensimmäisestä kuvasta, lähtevät myös leiriläiset mukaan palautteen antoon ja näkevät toistensa kuvissa paljon positiivisia asioita. Tätä kautta jokainen saa itsetuntoa rakentavaa positiivista palautetta.

Työntekijä päättää leirin vetämällä yhteen viikonlopun aikana syntyneitä ajatuksia ja muistuttaa vielä siitä, että jokainen kelpaa Jumalalle omana itsenään, Jumalan kuvana. Osalle on viikonlopun aikana saattanut nousta pintaan paljon ajatuksia, joista haluaisi vielä puhua. On siis tärkeää muistuttaa, ettei asioiden kanssa tarvitse jäädä yksin. Keskusteluapua tarjoavat nuorisotyönohjaajat sekä koulukuraattorit ja -psykologit.

Työntekijä muistuttaa siitä, että Jumalalle saamme tuoda kaikki elämämme asiat. Hän haluaa kuunnella meitä ja vastata meille. Siitä meitä muistuttaa myös se, miten olemme työpajojen päätteeksi kirjoittaneet ajatuksemme ja rukouksemme paperille ja vieneet paperit ristin juurelle alttarille. Saamme jättää koko elämämme Jumalan rakastaviin käsiin.

Leiri päätetään rukouksella.

PALVELUTORI 1 & 2

Tarvikkeet: Kuorinta-ainetta kasvoille, kasvonaamioita, kosteusvoidetta, kynsienhoitotarvikkeita, tietokone, videotykki, kaiuttimet, elokuva (Diane English: Naiset) ja herkkuja

Palvelutorin nimellä kulkeva osio leirissä pitää sisällään hemmottelua ja toisten palvelua. Palvelutori jaettiin kahteen osaan. Ensimmäisessä osassa on saunomista ja tässä yhteydessä kasvojen kuorintaa ja kasvonaamioita.

Palvelutorin toinen osa sisältää hierontaa, hiusten letitystä, käsihoitoja ja kaikkea muuta, mitä leiriläiset vain keksivät voivansa tehdä palvelukseen toisiaan. Leiri voidaan jakaa kahtia, jolloin puolet tytöistä toimii aluksi pal-

veluiden antajina ja puolet vastaanottajina. Jonkin ajan kuluttua rooleja vaihdetaan. Näin jokaisella leiriläisellä on mahdollisuus olla hemmottelun kohteena että sen tarjoajana.

Hemmotteluhoitojen jälkeen siirrytään katsomaan leirin teemaan liittyvää elokuvaa. Teemaan sopiva elokuva on Diane English: Naiset. Mikäli elokuvaa ei ole saatavilla, kannattaa valita jokin muu ns. "tyttöjen elokuva", kuten Dennie Gordon: Mistä tytöt tykkää. Elokuvan katselun yhteyteen kannattaa hankkia herkkuja naposteltavaksi. Myös iltapalan voi halutessaan tarjota elokuvan katselun yhteydessä.

AAMUHARTAUS

Tarvikkeet: Raamatut, kopioidut pohdintakysymykset (LIITE) ja musiikkia

Molempina aamuina leirillä vietetään aamuhartausta henkilökohtaisen hiljentymisen muodossa. Jokainen tyttö saa paperin, johon on merkitty luettava teksti Raamatusta sekä kirjoitettu pohdintakysymykset. Pohdintakysymykset on pääosin otettu Mailis Janatuisen Ilosanomapiiri -materiaalista (www.ilosanomapiiri.fi). Jokainen saa mahdollisuuden pysähtyä ja hiljentyä itsekseen Raamatun sanan äärellä. Taustalle voi laittaa rauhallista musiikkia soimaan. Aamuhartaushetki päätetään yhteiseen rukoukseen.

ILTAHARTAUS: Tarina elämästäni

Tarvikkeet: Kynttilöitä ja muuta, mitä halutaan hartaudessa käyttää

Ensimmäisenä päivänä on puhuttu itsetunnosta. Jokainen meistä jossain vaiheessa elämäänsä pohtii kelpaako ja riittääkö. Osalle nämä pohdinnat voivat olla hyvinkin kipeitä. Kuitenkin Jumala rakkaudessaan haluaa vakuuttaa meitä, että hänelle kelpaamme. Tästä näkökulmasta leirin työntekijä voi kertoa oman elämänsä pohdinnoista. On hyvin tärkeää, että työntekijä jakaa arkojakin asioita omasta elämästään. Nuoret voivat tämän kautta ymmärtää, etteivät ole ainoita maailmassa, jotka kipuilevat itsetuntoasioiden kanssa.

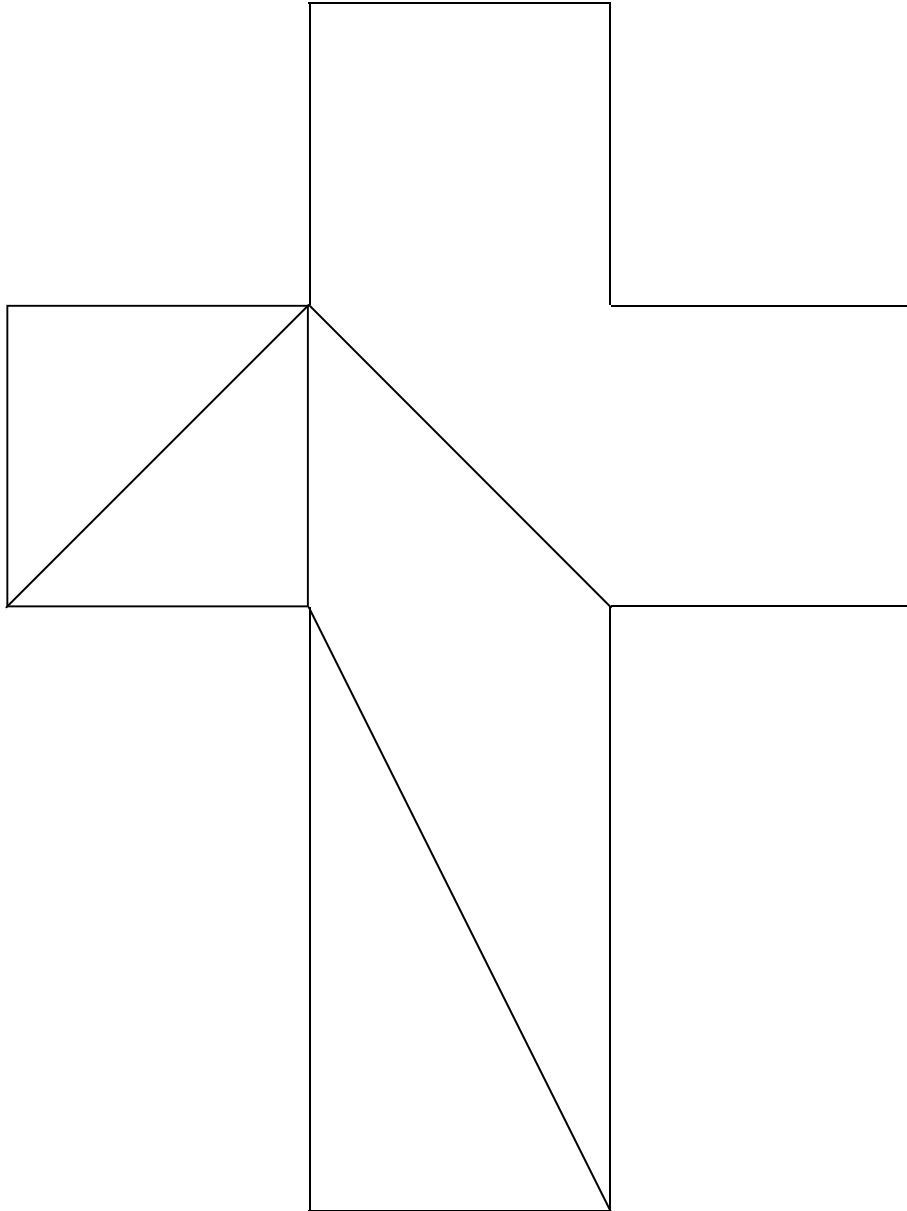
ILTAHARTAUS: Isän rakkauskirje

Tarvikkeet: Isän rakkauskirje (LIITE), kynttilöitä, musiikkia

Lauantaina iltahartaudessa luetaan Isän rakkauskirje. Isän rakkauskirje on yhdistetty Raamatun jakeista, jotka kertovat Jumalan ajatuksista meitä kohtaan. Alkuperäinen versio on englanninkielinen Father's Love Letter ja sen on suomentanut Tarja Nieminen. Kirjettä on hiukan lyhennetty alkuperäisestä.

Kirjeen lukemisen jälkeen jokaisella tytöllä on mahdollisuus halutessaan hiljentyä itsenäisesti tilassa tai tulla esirukoiltavaksi. Esirukoilijoina toimivat leirin työntekijät. Taustalle voi laittaa rauhallista musiikkia.

LIITE: Palapelin malli

LIITE: Millaisena Jumala näkee minut -työskentelyyn Raamatun jakeet

MITÄ SEURAAVAT RAAMATUN JAKEET KERTOIVAT JUMALASTA, SINUSTA, JUMALAN SUHTAUTUMISESTA SINUUN?

1. Moos. 1:26
Room. 5:8
Jes. 43:4

MITÄ SEURAAVAT RAAMATUN JAKEET KERTOIVAT JUMALASTA, SINUSTA, JUMALAN SUHTAUTUMISESTA SINUUN?

Ps. 139:13-14
Sef. 3:17

MITÄ SEURAAVAT RAAMATUN JAKEET KERTOIVAT JUMALASTA, SINUSTA, JUMALAN SUHTAUTUMISESTA SINUUN?

1. Joh. 3:1-2
1. Kor. 15:10

MITÄ SEURAAVAT RAAMATUN JAKEET KERTOIVAT JUMALASTA, SINUSTA, JUMALAN SUHTAUTUMISESTA SINUUN?

Jes 42:3
Jes. 57:15

MITÄ SEURAAVAT RAAMATUN JAKEET KERTOIVAT JUMALASTA, SINUSTA, JUMALAN SUHTAUTUMISESTA SINUUN?

Jer. 17:14
Jer. 33:6

MITÄ SEURAAVAT RAAMATUN JAKEET KERTOIVAT JUMALASTA, SINUSTA, JUMALAN SUHTAUTUMISESTA SINUUN?

Jer. 31:3-4
Matt. 6:26-30

LIITE: Tunnetilat

ILOINEN

SURULLINEN

VIHAINEN

SEURALLINEN

VAHVA

TURHAUTUNUT

HARHAILEVA

HAAVOITTUVA

PELOISSAAN

ÄRSYYNTYNYT

AVUTON

RENTOUTUNUT

ILAHTUNUT

MASENTUNUT

SANATON

RIITTÄMÄTÖN

HEIKKO

ALAKULOINEN

SEKAVA

KIITOLLINEN

HUVITTAVA

KYLÄSTYNYT

UTELIAS

TYTYVÄINEN

SYLLINEN	TYTYMÄTÖN
ONNELLINEN	SEISAHTUNUT
EPÄILEVÄ	EMPIVÄINEN
TYPERÄ	VIRKISTYNYT
JÄRKEVÄ	LIIKUTTUNUT
APEA	AHDISTUNUT
ONNISTUNUT	INNOSTUNUT
VIRKISTYNYT	RENTOUTUNUT
KATKERA	KYSELEVÄINEN
PETTYNYT	KATEELLINEN
YLLÄTTYNYT	MIETTIVÄINEN
VÄSYNYT	EPÄLUULOINEN
SEIKKAILUN- HALUINEN	

LIITE: Aamuhartaus lauantaille

ELÄVÄ VESI Joh. 4:5-19

Aluksi: Tekstimme nainen oli samarialainen; hän kuului siis juutalaisten halveksimaan sekakansaan. Jos nainen oli tässä vaiheessa kolmikymppinen, se tarkoittaa, että hän oli vaihtanut miestä keskimäärin joka toinen vuosi.

- Millaisia toiveita ja pelkoja naisella oli ehkä tulevaisuutensa suhteen?
- Kumpi on mielestäsi vaikeampaa: hylätä viisi kumppania peräjälkeen, vai tulla itse viiteen kertaan hylätyksi?
- Mitä nainen nyt ehkä ajatteli itsestään/miehistä/rakkaudesta?
- Miten nainen ymmärsi Jeesuksen sanat jakeessa 10?
- Mitä tämä nainen janoasi yli kaiken?
- Mitä sinä eniten janoat elämässäsi?
- Lue jae 14 Jeesuksen juuri sinulle tarkoittamina sanoina. Mitä nämä sanat merkitsevät nykyisessä elämäntilanteessasi?
- Miksi Jeesus tahtoo osoittaa meillekin meidän syntimme ennen kuin antaa meille ikuisen elämän vettä?
- Mitä luulette naisen ajatelleen, kun hän tajusi Jeesuksen tietävän koko hänen entisen elämänsä?
- Miten naisen suhde synteihinsä muuttui?
- Mikä sinun elämässäsi on asia, joka on ehkä salassa? Onko se asia, jonka haluaisit kuitenkin jättää Jumalalle?

LIITE: Aamuhartaus sunnuntaille

AINOA TARPEELLINEN Luuk. 10:38-42

Aluksi: Huomatkaa, ettei naisten asema ollut Jeesuksen aikaan sama kuin meidän päivinämme. Naiset eivät esimerkiksi saaneet opiskella Raamattua yhdessä miesten kanssa.

- Mitä sinä odotat kaikkein eniten hyvän ystävän vierailulta?
- Vertaile keskenään Martan ja Marian käyttäytymistä Jeesuksen saapuessa heidän kotiinsa. Kumpaa näistä naisista sinun on helpompi ymmärtää ja miksi?
- Jakeesta 40 näemme, Martan varsinaisen ongelman. Mikä se oli?
- Missä tilanteissa sinun on tehnyt mielesi sanoa Jeesukselle: "Herra, etkö välitä...?"
- Miksi Jeesus olisi tahtonut, että Marttakin olisi kuunnellut hänen opetustaan?
- Mikä sinun mielestäsi on "ainoa tärkeä asia elämässä ja kuolemassa" (vrt. 42)?
- Mitä Jeesus tarkoitti "sillä ainoalla asialla, mikä on tarpeen" (42)?
- Mitä mieltä olet väitteestä, että Jeesuksen sanat ovat ainoa asia, mitä ihminen tarvitsee elämässä ja kuolemassa?
- Jeesus sanoo, että Maria valitsi hänen sanojensa kuulemisen. Valinta tarkoittaa aina, että jätetään tekemättä jotain muuta - tärkeääkin. Miten voisit järjestää itsellesi aikaa Raamatun lukemiseen ja kristillisissä tilaisuuksissa käymiseen? Mieti konkreettisia keinoja.
- Kumman jakeen luulet Jeesuksen tahtovan sinulle sanoa tänään: 41 vai 42?

LIITE: Iltahartaus lauantaille: Isän rakkauskirje

Lapseni...

*Et ehkä tunne minua,
mutta minä tiedän kaiken sinusta.
Tiedän milloin istut ja milloin nouset.
Tunnen kaikki sinun tiesi.
Olen laskenut kaikki pääsi hiuksetkin.*

*Tein sinut minun kuvakseni.
Minussa sinä elät, liikut ja olet.
Sillä sinä olet minun lapseni.
Tunsin sinut jo ennen syntymääsi.
Valitsin sinut, kun suunnittelin luomakuntaa.
Et ollut vahinko.*

*Kaikki sinun päiväsi on kirjoitettu minun kirjaani.
Päätin tarkkaan, milloin synnyt ja missä asut.
Sinä olet ihme, suuri ihme.
Kudoin sinut kokoon äitisi kohdussa.
Saatoin sinut maailmaan syntymäpäivänäsi.*

*Ne, jotka eivät tunne minua,
ovat antaneet minusta väärän kuvan.
En ole kaukainen enkä vihainen
vaan täydellinen rakkaus.
Ja haluan antaa sinulle ylen määrin rakkauttani
vain siksi, että olet minun
lapseni ja minä olen Isäsi.*

*Tarjoan sinulle enemmän kuin maallinen
isäsi koskaan kykenisi.
Sillä minä olen täydellinen Isä.
Kaikki hyvä, mitä saat, tulee minulta.
Minä olen sinun huolenpitäjäsi ja
täytän kaikki tarpeesi.*

*Suunnitelmani sinun tulevaisuutesi
varalle on aina ollut täynnä toivoa.
Minä rakastan sinua ikuisella rakkaudella.*

*Ajatukseni sinua kohtaan ovat lukemattomat
kuin hiekanjyvät meren rannalla.*

*Sillä sinä olet minun aarteeni.
Haluan koko sydämestäni ja sielustani
palauttaa asemasi lapsenani.
Ja tahdon näyttää sinulle suuria ja ihmeellisiä asioita.*

*Jos etsit minua koko sydämestäsi, löydät minut.
Iloitse minussa, ja annan sinulle,
mitä sydämesi toivoo,
koska juuri minä olen antanut sinulle ne toiveet.*

*Olen myös Isä, joka lohduttaa
sinua kaikissa murheissasi.
Kun sydämesi on särkynyt, olen lähelläsi.
Kannan sinua sylissäni niin kuin
paimen kantaa lammastaan.
Kerran tulee päivä,
jolloin pyyhin silmistäsi kaikki kyyneleet.
Ja otan pois kaiken sen tuskan,
jota olet kärsinyt maan päällä.*

*Olen Isäsi ja rakastan sinua aivan
kuin poikaani Jeesusta.
Jeesuksessa rakkauteni sinuun tulee ilmi.
Hän on olemukseni täydellinen kuva.
Hän tuli osoittamaan, että olen puolellasi,
en sinua vastaan,
ja kertomaan, etten pidä kirjaa synneistäsi.*

*Jeesus kuoli, jotta sinä ja
minä voisimme tehdä sovinnon.
Hänen kuolemansa oli lopullinen osoitus
rakkaudestani sinua kohtaan.
Annoin kaiken, mitä rakastin,
saadakseni sinun rakkautesi.
Eikä mikään enää erota
sinua minun rakkaudestani.*

Olen aina ollut ja tulen aina olemaan Isä.

*Kysyn sinulta: haluatko olla lapseni?
Minä odotan sinua.*

*Rakkaudella, Taivaallinen Isäsi
Kaikkivaltias Jumala*